

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2020,

kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

Čl. I

Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění zákona č. 77/2015 Sb., zákona č. 86/2015 Sb., zákona č. 55/2017 Sb., zákona č. 57/2017 Sb., zákona č. 178/2018 Sb., zákona č. 287/2018 Sb., zákona č. 111/2019 Sb., zákona č. 315/2019 Sb. a zákona č. .../2020 Sb., se mění takto:

1. V § 15 odst. 2, § 193 odst. 8 větě první, § 203 odst. 5, § 204 odst. 3 větě první, § 340 odst. 2 a v § 357 odst. 3 se slovo „právní“ zrušuje.
2. V § 123 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Pokud osoba, vůči níž směřuje rozhodnutí ukládající propadnutí nebo zabránění věci, majetku nebo jeho části anebo náhradní hodnoty, zemřela nebo byla prohlášena za mrtvou poté, co bylo v cizím státu pravomocně rozhodnuto, je oprávněn zúčastnit se veřejného zasedání její opatrovník; § 239a trestního řádu se užije obdobně.“.
3. V § 125 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:
„(2) Ustanovení odstavce 1 písm. b) se neužije, jde-li o návrh na uznání a výkon cizozemského rozhodnutí ukládajícího propadnutí nebo zabránění věci, majetku nebo jeho části anebo náhradní hodnoty osobě, která poté, co bylo v cizím státě pravomocně rozhodnuto, zemřela nebo byla prohlášena za mrtvou.“.
Dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 3 a 4.
4. V § 125 odst. 4 větě druhé se číslo „2“ nahrazuje číslem „3“.
5. V § 174 odst. 2 větě druhé se slova „a odst. 2“ nahrazují textem „, § 125 odst. 3“.
6. V § 185 odst. 2, § 189 odst. 2, § 215 odst. 5 větě třetí, § 226 odst. 2, § 239 odst. 2, § 251 odst. 3, § 257, § 261 odst. 2, § 273 odst. 3, § 278 odst. 4, § 292 odst. 2, § 298 odst. 2, § 314 odst. 2, § 323 odst. 5 a v § 336 odst. 4 se slovo „právního“ zrušuje.

7. V části páté nadpis hlavy III zní:

„ZAJIŠTĚNÍ VĚCI A MAJETKU“.

8. V části páté hlavě III nadpis dílu 1 zní:

**„Příkaz k zajištění věci ve vztahu k členským státům uplatňujícím právní předpisy
k provedení příslušného předpisu Evropské unie“.**

9. V části páté hlavě III dílu 1 se za nadpis dílu 1 vkládá označení a nadpis oddílu 1, které znějí:

„Oddíl 1

Společná ustanovení“.

10. V § 226 odst. 1 a 2 a v § 228 odst. 2 se slova „této hlavy“ nahrazují slovy „tohoto dílu“.

11. V § 228 odst. 1 se slova „tato hlava“ nahrazují slovy „tento díl“.

12. V části páté hlavě III se označení „Díl 2“ nahrazuje označením „Oddíl 2“.

13. V § 229 odst. 2, § 278 odst. 1 úvodní části ustanovení, § 278 odst. 2 až 4, § 280 odst. 3 větě první, § 292 odst. 1 úvodní části ustanovení a v § 292 odst. 2 se slovo „dílu“ nahrazuje slovem „oddílu“.

14. V § 229 se odstavec 3 zrušuje.

15. V části páté hlavě III se označení „Díl 3“ nahrazuje označením „Oddíl 3“.

16. V části páté hlavě III se označení „Díl 4“ nahrazuje označením „Oddíl 4“.

17. V části páté hlavě III se za díl 1 vkládá nový díl 2, který včetně nadpisu zní:

„Díl 2

**Příkaz k zajištění ve vztahu k členským státům vázaným přímo použitelným předpisem
Evropské unie upravujícím vzájemné uznávání příkazů k zajištění a příkazů
ke konfiskaci**

Oddíl 1

Společná ustanovení

§ 238a

Působnost

Podle tohoto dílu se postupuje ve vztahu k jiným členským státům, pro které je závazné nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 ze dne 14. listopadu 2018 o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci.

§ 238b

Součinnost

(1) Ministerstvo na základě žádosti soudu nebo orgánu jiného členského státu a Nejvyšší státní zastupitelství na základě žádosti státního zástupce nebo orgánu jiného členského státu poskytnou součinnost při zjišťování potřebných informací, zejména při zjištění příslušného orgánu, kterému má být zaslán příkaz k zajištění, nebo při ověření podmínek stanovených právním řádem vykonávajícího státu pro uznání a výkon příkazu k zajištění.

(2) Pro účely podávání zpráv orgánům Evropské unie a usnadňování spolupráce s jinými členskými státy poskytne soud ministerstvu na jeho žádost potřebné informace, zejména o počtu příkazů k zajištění zaslaných do jiných členských států k uznání a výkonu, o výsledku řízení o uznání a výkonu těchto příkazů v jiných členských státech a o počtu řízení o uznání a výkonu příkazů k zajištění vydaných justičními orgány jiných členských států a jejich výsledku.

Oddíl 2

Zajištění v jiném členském státu

§ 238c

Příkaz k zajištění

(1) Příkazem k zajištění vydaným orgánem České republiky je v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 rozhodnutí o zajištění majetku nebo jeho části anebo věci, pokud je vydáno státním zástupcem a v řízení před soudem předsedou senátu nebo soudem.

(2) Osobě, vůči níž příkaz k zajištění směřuje, se tento příkaz doručí až poté, co orgán jiného členského státu zajistil jeho výkon v tomto jiném členském státu, nebo odmítl tento příkaz uznat nebo vykonat.

§ 238d

Vydání zajištěného majetku poškozenému

(1) Justiční orgán informuje orgán jiného členského státu o rozhodnutí o vydání majetku poškozenému podle § 80 trestního řádu, pokud byl tento majetek zajištěn v jiném členském státě na základě příkazu k zajištění, neprodleně poté, co toto rozhodnutí nabylo právní moci.

(2) Justiční orgán poskytne jinému členskému státu na jeho žádost součinnost potřebnou k vydání majetku poškozenému.

Oddíl 3

Zajištění v České republice

§ 238e

Příslušnost

Pro stanovení příslušnosti k rozhodování o uznání příkazu k zajištění vydaného orgánem jiného členského státu a k zajištění výkonu rozhodnutí o uznání tohoto příkazu se užívá obdobně § 48 odst. 4, § 48 odst. 5 věta první a § 48 odst. 6 až 8.

§ 238f

Oboustranná trestnost

Příkaz k zajištění vydaný orgánem jiného členského státu pro skutek, který spočívá v jiném jednání než uvedeném v čl. 3 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805, lze uznat a vykonat pouze v případě, že skutek by naplňoval znaky skutkové podstaty trestného činu podle práva České republiky.

§ 238g

Vynětí z pravomoci

Vznikne-li pochybnost o tom, zda nebo do jaké míry je osoba, vůči níž příkaz k zajištění vydaný orgánem jiného členského státu směřuje, vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním řízení, rozhodne o tom na návrh této osoby nebo justičního orgánu Nejvyšší soud.

§ 238h

Rozhodnutí o uznání a výkonu příkazu k zajištění

(1) O uznání příkazu k zajištění a zajištění jeho výkonu nebo o odmítnutí jeho uznání nebo zajištění jeho výkonu rozhodne justiční orgán usnesením.

(2) Justiční orgán neprodleně rozhodne o uznání příkazu k zajištění a ihned zajistí výkon tohoto rozhodnutí postupem podle trestního řádu, nejsou-li podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 dány důvody pro odmítnutí jeho uznání a výkonu, odložení jeho výkonu anebo znemožňující jeho výkon.

(3) V případě rozhodnutí podle čl. 26 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 justiční orgán v usnesení uvede, z jakých důvodů upřednostnil výkon daného příkazu k zajištění.

(4) Výkon příkazu k zajištění jiného členského státu znějícího na peněžitou částku se zajistí rozhodnutím o zajištění náhradní hodnoty podle § 79g trestního řádu až do výše peněžitě částky uvedené v příkazu.

(5) Proti rozhodnutí, kterým se příkaz k zajištění uznává a zajišťuje se jeho výkon, je přípustná stížnost; o stížnosti proti rozhodnutí státního zástupce rozhoduje soud uvedený v § 146a odst. 1 trestního řádu.

§ 238i

Odložení výkonu příkazu k zajištění

Justiční orgán odloží výkon příkazu k zajištění podle čl. 10 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 opatřením.

§ 238j

Nakládání se zajištěným majetkem

(1) Justiční orgán rozhodne o zrušení nebo omezení zajištění majetku podle trestního řádu nebo postupuje podle § 80 až 81b trestního řádu, pokud

- a) byl informován, že v jiném členském státu došlo k zrušení příkazu k zajištění nebo k zrušení anebo omezení zajištění majetku, nebo
- b) jde o případ uvedený v čl. 8 odst. 4 větě poslední nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805.

(2) Justiční orgán může rozhodnout o zrušení nebo omezení zajištění majetku podle trestního řádu nebo postupovat podle § 80 až 81b trestního řádu, pokud jde o případ uvedený v čl. 12 odst. 2 větě poslední nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805.

§ 238k

Vydání zajištěného majetku poškozenému

(1) Pokud jiný členský stát vydá rozhodnutí o vrácení zajištěného majetku poškozenému a jsou splněny podmínky uvedené v čl. 29 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805, justiční orgán rozhodne o vydání majetku poškozenému postupem podle trestního řádu; po dohodě s jiným členským státem může zajistit vrácení majetku i prostřednictvím tohoto členského státu.

(2) Nejsou-li splněny podmínky pro vydání zajištěného majetku poškozenému a na základě konzultací podle čl. 29 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 nebyl dohodnut jiný postup, justiční orgán rozhodne o tom, že majetek poškozenému nevydá, pokud neučiní jiné rozhodnutí podle § 80 trestního řádu. Justiční orgán informuje orgán jiného členského státu o tom, že v důsledku rozhodnutí uvedeného ve větě první nelze majetek poškozenému vydat.

(3) Proti rozhodnutí o nevydání majetku podle odstavce 2 je přípustná stížnost.

Oddíl 4

Vzájemné nároky

§ 238l

Sdílení nákladů

(1) K podání návrhu jinému členskému státu na sdílení vysokých nebo mimořádných nákladů spojených s výkonem příkazu k zajištění v České republice podle čl. 31 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 a k uzavření dohody o sdílení těchto nákladů je příslušný justiční orgán, který je příslušný k uznání příkazu k zajištění.

(2) Ke konzultacím a uzavření dohody o sdílení vysokých nebo mimořádných nákladů spojených s výkonem příkazu k zajištění v jiném členském státu podle čl. 31 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 je příslušný justiční orgán, který vydal příkaz k zajištění; není-li účetní jednotkou, činí tak se souhlasem účetní jednotky, pod kterou spadá.

§ 238m

Regresní nároky

Ministerstvo je příslušné k úhradě vyplacené náhrady škody jinému členskému státu, k požadování úhrady vyplacené náhrady škody po jiném členském státu a k uzavření dohody

o výši úhrady vyplacené náhrady škody podle čl. 34 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805.“.

CELEX: 32018R1805

18. V § 241 odst. 3 větě druhé, § 263 odst. 3 větě druhé, § 280 odst. 3 větě druhé, § 301 odst. 3 větě druhé, § 325 odst. 3 větě druhé a v § 344 odst. 3 větě druhé se text „§ 24“ nahrazuje textem „§ 188 odst. 1 písm. a)“.

19. V § 241, § 263, § 280, § 325 a v § 344 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Ustanovení § 24 trestního řádu se užije přiměřeně.“.

20. V § 267 odst. 1 písm. f), § 268 odst. 5 a v § 285 odst. 2 se slova „ke dni“ nahrazují slovy „pro den“.

21. V části páté hlavě VII nadpis dílu 1 zní:

„Uznání a výkon rozhodnutí ukládajícího propadnutí nebo zabrání majetku nebo věci ve vztahu k členským státům uplatňujícím právní předpisy k provedení příslušného předpisu Evropské unie“.

22. V části páté hlavě VII dílu 1 se za nadpis dílu 1 vkládá označení a nadpis oddílu 1, které znějí:

„Oddíl 1

Uznání a výkon rozhodnutí jiného členského státu ukládajícího propadnutí nebo zabrání majetku nebo věci“.

23. V § 280 odstavec 1 zní:

„(1) K postupu podle tohoto oddílu je příslušný krajský soud, v jehož obvodu se nachází majetek, kterého se toto rozhodnutí týká. Nelze-li určit příslušnost soudu podle věty první, je příslušný krajský soud, v jehož obvodu se zdržuje osoba, vůči níž rozhodnutí jiného členského státu směřuje, a nelze-li takové místo zjistit, je příslušný krajský soud, v jehož obvodu tato osoba má nebo měla poslední trvalý pobyt; v případě právnické osoby je příslušný krajský soud, v jehož obvodu má sídlo. Je-li dána příslušnost několika soudů, je příslušný ten z nich, u něhož bylo řízení o uznání a výkonu zahájeno nejdříve.“.

24. V § 281 odst. 1 větě druhé se slova „vyzve příslušný orgán jiného členského státu, aby požádal o zajištění takového majetku nebo vydal příkaz k jeho zajištění“ nahrazují slovy „upozorní orgán jiného členského státu, že pro účely zajištění úspěšného výkonu rozhodnutí ukládajícího propadnutí nebo zabrání je nutné, aby požádal o zajištění takového majetku nebo vydal příkaz k jeho zajištění“.

25. V § 283 odst. 2 se za větu třetí vkládá věta „Pokud osoba, vůči níž takové rozhodnutí směřuje, poté, co bylo v jiném členském státu pravomocně rozhodnuto, zemřela nebo

byla prohlášena za mrtvou, je oprávněn zúčastnit se veřejného zasedání její opatrovník; § 239a trestního řádu se užije obdobně.“.

26. V § 284 odst. 4 písm. c) se slovo „propadnutí“ nahrazuje slovy „zabrání části“.

27. V § 289 odst. 1 větě poslední se slova „Jedná-li se o sdílený majetek podle § 290, samosoudce“ nahrazují slovy „Samosoudce upozorní tuto organizační složku na povinnost sdílet majetek s jiným členským státem postupem podle § 290 a“.

28. V § 290 odst. 5 větě první se slova „a § 291“ a slova „nebo úhrady nákladů řízení“ zrušují.

29. V § 290 se doplňují odstavce 7 a 8, které znějí:

„(7) Přepočtení sdílených peněžních prostředků na euro se provádí podle kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou pro den, kdy byly peněžní prostředky připsány na účet organizační složky státu uvedené v odstavci 6.

(8) Samosoudce vyrozumí orgán jiného členského státu, který mu zaslal rozhodnutí za účelem uznání a výkonu, o tom, která organizační složka státu je příslušná ke sdílení majetku a která organizační složka státu je příslušná k uzavření dohody ohledně sdílení majetku.“.

30. Na konci § 291 se doplňuje věta „Pokud samosoudce považuje tyto náklady za mimořádně vysoké, postupuje obdobně podle § 55.“.

CELEX: 32006F0783

31. V části páté hlavě VII se označení „Díl 2“ nahrazuje označením „Oddíl 2“.

32. Za § 295 se vkládá nový § 295a, který včetně nadpisu zní:

„§ 295a

Náklady

Pokud příslušný orgán jiného členského státu vyrozumí soud o tom, že náklady spojené s uznáním a výkonem rozhodnutí považuje za mimořádně vysoké, soud postupuje obdobně podle § 46.“.

CELEX: 32006F0783

33. V části páté hlavě VII se označení „Díl 3“ nahrazuje označením „Oddíl 3“.

34. V části páté hlavě VII se za díl 1 vkládá nový díl 2, který včetně nadpisu zní:

„Díl 2

Uznání a výkon příkazu ke konfiskaci ve vztahu k členským státům vázaným přímo použitelným předpisem Evropské unie upravujícím vzájemné uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci

Oddíl 1

Společná ustanovení

§ 297a

Působnost

Podle tohoto dílu se postupuje ve vztahu k jiným členským státům, pro které je závazné nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805.

§ 297b

Součinnost

(1) Ministerstvo na základě žádosti soudu nebo orgánu jiného členského státu poskytne součinnost při zjišťování potřebných informací, zejména při zjištění příslušného orgánu, kterému má být zaslán příkaz ke konfiskaci, nebo při ověření podmínek stanovených právním řádem vykonávajícího státu pro uznání a výkon příkazu ke konfiskaci.

(2) Pro účely podávání zpráv orgánům Evropské unie a usnadňování spolupráce s jinými členskými státy poskytne soud ministerstvu na jeho žádost potřebné informace, zejména o počtu příkazů ke konfiskaci zaslaných do jiných členských států k uznání a výkonu a o výsledku řízení o uznání a výkonu těchto příkazů v jiných členských státech a o počtu řízení o uznání a výkonu příkazů ke konfiskaci vydaných justičními orgány jiných členských států a jejich výsledku.

Oddíl 2

Uznání a výkon příkazu ke konfiskaci vydaného jiným členským státem

§ 297c

Příslušnost

(1) Na určení příslušnosti soudu k postupu podle tohoto oddílu se užije obdobně § 280 odst. 1 a 2.

(2) Má-li soud, kterému byl příkaz ke konfiskaci postoupen podle čl. 14 odst. 8 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805, pochybnosti o své příslušnosti, postupuje přiměřeně podle § 188 odst. 1 písm. a) trestního řádu. Ustanovení § 24 trestního řádu se užije přiměřeně.

§ 297d

Zajištění výkonu příkazu ke konfiskaci

Není-li majetek, o jehož propadnutí nebo zabrání jde, zajištěn, samosoudce upozorní orgán jiného členského státu, že pro účely zajištění úspěšného výkonu příkazu ke konfiskaci je nutné, aby vydal příkaz k zajištění.

§ 297e

Oboustranná trestnost

Příkaz ke konfiskaci vydaný orgánem jiného členského státu pro skutek, který spočívá v jiném jednání než uvedeném v čl. 3 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805, lze uznat a vykonat pouze v případě, že skutek by naplňoval znaky skutkové podstaty trestného činu podle práva České republiky.

§ 297f

Rozhodnutí o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci

(1) Na rozhodnutí o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci se přiměřeně užije § 283 odst. 2.

(2) Vznikne-li pochybnost o tom, zda nebo do jaké míry je osoba, vůči níž příkaz ke konfiskaci směřuje, vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním řízení, rozhodne o tom na návrh této osoby, státního zástupce nebo soudu Nejvyšší soud.

(3) V případě rozhodnutí podle čl. 26 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 samosoudce v usnesení uvede, z jakých důvodů upřednostnil výkon daného příkazu ke konfiskaci.

(4) Proti rozhodnutí, kterým se uznává a vykonává příkaz ke konfiskaci, nebo kterým se odmítá uznání a výkon příkazu ke konfiskaci, je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

§ 297g

Uznání příkazu ke konfiskaci

(1) Pokud samosoudce uzná příkaz ke konfiskaci na území České republiky, současně rozhodne, že se trest nebo ochranné opatření uložené tímto příkazem vykoná. Ustanovení § 124 odst. 2 a 3 se užije obdobně.

(2) Jde-li o příkaz ke konfiskaci směřující vůči odsouzenému, který zní na peněžitou částku, samosoudce vysloví propadnutí nebo zabrání peněžních prostředků nebo jiných věcí náležejících odsouzenému jako náhradní hodnoty do výše peněžité částky uvedené v příkazu.

(3) Jde-li o příkaz ke konfiskaci směřující vůči zúčastněné osobě, který zní na peněžitou částku, samosoudce vysloví zabrání peněžních prostředků nebo jiných věcí náležejících zúčastněné osobě jako náhradní hodnoty do výše peněžité částky uvedené v příkazu.

(4) V případě, že je samosoudce před uznáním příkazu ke konfiskaci informován o tom, že trest nebo ochranné opatření uložené příkazem ke konfiskaci byly již částečně vykonány v jiném státu nebo o jiné skutečnosti, v jejímž důsledku se příkaz ke konfiskaci stal zčásti nevykonatelným, samosoudce uzná příkaz ke konfiskaci ve zbylém rozsahu. V rozhodnutí v takovém případě samosoudce stanoví, jaká poměrná část trestu nebo ochranného opatření se vykoná v České republice. Obdobně samosoudce postupuje, pokud jiný členský stát vydal rozhodnutí o vrácení části majetku poškozenému a jsou splněny podmínky uvedené v čl. 29 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 pro vydání této části majetku poškozenému.

§ 297h

Výkon uznaného příkazu ke konfiskaci

(1) Za účelem zajištění výkonu uznaného příkazu ke konfiskaci samosoudce vyrozumí organizační složku státu, které podle zákona o majetku České republiky a jejím vystupování

v právních vztazích přísluší hospodaření s majetkem České republiky, o tom, zda se jedná o majetkovou trestní sankci podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí; v případě pochybnosti se dotáže orgánu jiného členského státu. Není-li to zřejmé z rozhodnutí, vyrozumí samosoudce tuto organizační složku státu o tom, že se jedná o majetek propadlý nebo zabraný na základě uznaného příkazu ke konfiskaci jiného členského státu a uvede, kdy rozhodnutí o uznání nabylo právní moci. Nejde-li o majetkovou trestní sankci, samosoudce upozorní tuto organizační složku na povinnost sdílet majetek s jiným členským státem postupem podle čl. 30 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 a zároveň tuto organizační složku vyrozumí o tom, kterému orgánu jiného členského státu má příslušnou část sdíleného majetku zaslat.

(2) Samosoudce dále neprodleně upozorní orgán jiného členského státu, že nebude-li ve lhůtě 3 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci jiného členského státu informován o důvodu bránícím propadnutí nebo zabrání takového majetku, s takovým majetkem bude dále nakládáno jako s majetkem České republiky.

(3) Informuje-li orgán jiného členského státu ve lhůtě uvedené v odstavci 2 o důvodu bránícím propadnutí nebo zabrání majetku nebo jeho části, zejména že trest nebo ochranné opatření již byly zcela nebo zčásti vykonány v jiném státu nebo osoba, vůči níž příkaz ke konfiskaci směřuje, požadovanou částku dobrovolně uhradila, samosoudce o této skutečnosti neprodleně vyrozumí organizační složku státu uvedenou v odstavci 1. Následně samosoudce zruší své předchozí rozhodnutí o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci. V případě, že se uváděný důvod vztahuje jen na část propadlého nebo zabraného majetku, samosoudce po zrušení svého předchozího rozhodnutí uzná příkaz ke konfiskaci ve zbylém rozsahu. Zrušující rozhodnutí a případně též nové rozhodnutí o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci ve zbylém rozsahu samosoudce doručí osobě, vůči níž příkaz ke konfiskaci směřuje, státnímu zástupci, obhájci, byl-li zvolen nebo ustanoven, a organizační složce státu uvedené v odstavci 1.

(4) Informuje-li orgán jiného členského státu ve lhůtě uvedené v odstavci 2 o tom, že propadlý nebo zabraný majetek má být na základě rozhodnutí jiného členského státu vrácen poškozenému nebo že probíhá řízení o vrácení propadlého nebo zabraného majetku poškozenému, samosoudce o této skutečnosti neprodleně vyrozumí organizační složku státu uvedenou v odstavci 1. Je-li výsledkem řízení v jiném členském státu rozhodnutí o vrácení majetku poškozenému, samosoudce postupuje obdobně podle odstavce 3 a zároveň rozhodne o vydání majetku poškozenému; přitom postupuje přiměřeně podle § 80 trestního řádu.

(5) Vyrozumí-li orgán jiného členského státu samosoudce ještě před skončením lhůty uvedené v odstavci 2 o tom, že není dán důvod bránící propadnutí nebo zabrání takového majetku, samosoudce o této skutečnosti neprodleně informuje organizační složku státu uvedenou v odstavci 1.

(6) Pokud je samosoudce orgánem jiného členského státu vyrozuměn o rozhodnutí, kterým byl poškozenému v jiném členském státu přiznán nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, nebo o skutečnosti, že v tomto členském státě probíhá řízení o takovém nároku poškozeného, samosoudce předá tuto informaci ministerstvu a zašle mu pravomocné rozhodnutí, kterým byl uznán příkaz ke konfiskaci, pro účely postupu podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí. Samosoudce vyrozumí ministerstvo o tom, na jaký účet má příslušnou část sdíleného majetku zaslat, a o dalších skutečnostech týkajících se majetkové trestní sankce významných z hlediska uspokojení nároků poškozených podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí.

(7) Nestanoví-li tento zákon jinak, postupuje se při výkonu trestu nebo ochranného opatření obdobně podle ustanovení hlavy dvacáté první trestního řádu.

§ 297i

Odložení výkonu příkazu ke konfiskaci

Samosoudce odloží výkon příkazu ke konfiskaci podle čl. 21 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 opatřením.

Oddíl 3

Zajištění výkonu příkazu ke konfiskaci v jiném členském státu

§ 297j

Příkaz ke konfiskaci

(1) Příkazem ke konfiskaci je v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 rozhodnutí soudu, kterým se ukládá propadnutí nebo zabránění majetku nebo jeho části anebo věci.

(2) K zajištění výkonu příkazu ke konfiskaci v jiném členském státu je příslušný soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni.

§ 297k

Informační povinnost

(1) Předseda senátu neprodleně vyrozumí ministerstvo o tom, že zaslal příkaz ke konfiskaci ukládající majetkovou trestní sankci podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí jinému členskému státu za účelem uznání a výkonu, a o výsledku řízení o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci v jiném členském státu.

(2) Předseda senátu na základě informace od ministerstva neprodleně vyrozumí orgán jiného členského státu o tom, že

- a) existuje oprávněná osoba podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí, jejíž právo na uspokojení jejího majetkového nároku ze zvláštního účtu ministerstva nezaniklo, pokud tuto skutečnost neuvedl již v osvědčení o vydání příkazu ke konfiskaci,
- b) právo oprávněné osoby na uspokojení jejího majetkového nároku ze zvláštního účtu podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí zaniklo, oprávněná osoba nepožádala o uspokojení svého majetkového nároku ze zvláštního účtu anebo tento nárok uspokojila zcela nebo zčásti jiným způsobem, pokud soud v osvědčení o vydání příkazu ke konfiskaci uvedl, že existuje taková oprávněná osoba, a
- c) nabylo právní moci rozhodnutí soudu v občanskoprávním řízení o nároku poškozeného na náhradu škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení; kopii tohoto rozhodnutí předseda senátu přiloží k vyrozumění.

Oddíl 4

Vzájemné nároky

§ 297l

Sdílení propadlého a zabraného majetku s jiným členským státem

(1) Souhlas s použitím majetku podle čl. 30 odst. 6 písm. d) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 uděluje jinému členskému státu Ministerstvo financí po zjištění stanoviska soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni. Ministerstvo financí si rovněž vyžaduje od jiného členského státu souhlas s takovým použitím majetku v České republice, a to na návrh organizační složky státu, které podle zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích přísluší hospodaření s takovým majetkem.

(2) K uzavření dohody s jiným členským státem ohledně sdílení majetku podle čl. 30 odst. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 je příslušné Ministerstvo financí; návrh na uzavření takové dohody mu může podat soud, který rozhodl ve věci v prvním stupni nebo který rozhodl o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci v prvním stupni. Na žádost poskytne soud Ministerstvu financí potřebnou součinnost pro účely uzavření dohody.

(3) Sdílené věci nebo peněžní prostředky získané jejich zpeněžením předává do jiného členského státu organizační složka státu, které podle zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích přísluší hospodaření s majetkem České republiky; tato organizační složka je rovněž příslušná k převzetí sdílených věcí z jiného členského státu. V případě peněžních prostředků získaných výkonem majetkové trestní sankce podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí je touto organizační složkou státu ministerstvo.

(4) Přepočtení sdílených peněžních prostředků na euro se provádí podle kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou pro den, kdy byly peněžní prostředky připsány na účet příslušné organizační složky státu.

(5) Předseda senátu vyrozumí orgán jiného členského státu, kterému zasílá příkaz ke konfiskaci nebo od kterého jej obdržel, o tom, která organizační složka státu je příslušná ke sdílení propadlého nebo zabraného majetku nebo peněžních prostředků získaných jeho zpeněžením a která organizační složka státu je příslušná k uzavření dohody o sdílení majetku. Jde-li o majetkovou trestní sankci podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí, uvede zároveň, jak mají být peněžní prostředky označeny.

§ 297m

Sdílení nákladů

(1) K podání návrhu jinému členskému státu na sdílení vysokých nebo mimořádných nákladů spojených s výkonem příkazu ke konfiskaci v České republice podle čl. 31 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 a k uzavření dohody o sdílení těchto nákladů je příslušný soud, který rozhodl o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci v prvním stupni.

(2) Ke konzultacím a uzavření dohody o sdílení vysokých nebo mimořádných nákladů spojených s výkonem příkazu ke konfiskaci v jiném členském státu podle čl. 31 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 je příslušný soud, který rozhodl ve věci v prvním stupni.

Regresní nároky

Ministerstvo je příslušné k úhradě vyplacené náhrady škody jinému členskému státu, k požadování úhrady vyplacené náhrady škody po jiném členském státu a k uzavření dohody o výši úhrady vyplacené náhrady škody podle čl. 34 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805.“.

CELEX: 32018R1805

- 35.** V § 301 odst. 3 se za větu druhou vkládá věta „Ustanovení § 24 trestního řádu se užije přiměřeně.“ a ve větě poslední se slova „a druhé“ nahrazují slovy „až třetí“.
- 36.** V § 350 odst. 2 větě druhé, § 354 odst. 2, § 360 odst. 2 větě druhé, § 360 odst. 3, § 363, § 374 odst. 2 větě první a v § 392 odst. 1 větě druhé se slovo „právním“ zrušuje.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Řízení o uznání a zajištění výkonu příkazu k zajištění vydaného jiným členským státem Evropské unie a řízení o uznání a výkonu rozhodnutí ukládajícího propadnutí nebo zabránění majetku nebo věcí vydaného jiným členským státem Evropské unie, která byla zahájena podle zákona č. 104/2013 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle zákona č. 104/2013 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna trestního řádu

Čl. III

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 57/1965 Sb., zákona č. 58/1969 Sb., zákona č. 149/1969 Sb., zákona č. 48/1973 Sb., zákona č. 29/1978 Sb., zákona č. 43/1980 Sb., zákona č. 159/1989 Sb., zákona č. 178/1990 Sb., zákona č. 303/1990 Sb., zákona č. 558/1991 Sb., zákona č. 25/1993 Sb., zákona č. 115/1993 Sb., zákona č. 292/1993 Sb., zákona č. 154/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 214/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 8/1995 Sb., zákona č. 152/1995 Sb., zákona č. 150/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 148/1998 Sb., zákona č. 166/1998 Sb., zákona č. 191/1999 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 30/2000 Sb., zákona č. 227/2000 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 77/2001 Sb., zákona č. 144/2001 Sb., zákona č. 265/2001 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 424/2001 Sb., zákona č. 200/2002 Sb., zákona č. 226/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 218/2003 Sb., zákona č. 279/2003 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 283/2004 Sb., zákona č. 539/2004 Sb., zákona č. 587/2004 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 45/2005 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 239/2005 Sb., zákona č. 394/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 79/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 113/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 253/2006 Sb., zákona č. 321/2006 Sb., zákona č. 170/2007 Sb., zákona č. 179/2007 Sb., zákona č. 345/2007 Sb.,

nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 90/2008 Sb., zákona č. 121/2008 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 135/2008 Sb., zákona č. 177/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 301/2008 Sb., zákona č. 384/2008 Sb., zákona č. 457/2008 Sb., zákona č. 480/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 52/2009 Sb., zákona č. 218/2009 Sb., zákona č. 272/2009 Sb., zákona č. 306/2009 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 163/2010 Sb., zákona č. 197/2010 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 219/2010 Sb., zákona č. 150/2011 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 207/2011 Sb., zákona č. 330/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 348/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 459/2011 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 43/2012 Sb., zákona č. 193/2012 Sb., zákona č. 273/2012 Sb., zákona č. 390/2012 Sb., zákona č. 45/2013 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 141/2014 Sb., zákona č. 77/2015 Sb., zákona č. 86/2015 Sb., zákona č. 150/2016 Sb., zákona č. 163/2016 Sb., zákona č. 243/2016 Sb., zákona č. 264/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 301/2016 Sb., zákona č. 455/2016 Sb., zákona č. 55/2017 Sb., zákona č. 56/2017 Sb., zákona č. 57/2017 Sb., zákona č. 58/2017 Sb., zákona č. 59/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 204/2017 Sb., zákona č. 178/2018 Sb., zákona č. 287/2018 Sb., zákona č. 111/2019 Sb., zákona č. 203/2019 Sb., zákona č. 255/2019 Sb., zákona č. 315/2019 Sb. a zákona č. .../2020 Sb., se mění takto:

1. V § 77b odst. 3 větě druhé se za slovo „zajištění“ vkládají slova „podle § 47, § 78, § 79, § 79a, § 79g, § 344a, § 347 nebo § 358b“.
2. V § 80 odst. 1 se za větu třetí vkládá věta „Byla-li věc v mezidobí prodána, s částkou za ni strženou se naloží obdobně podle věty první až třetí.“.
3. V § 125 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Odsuzující rozsudek musí obsahovat též poučení poškozeného o možnosti žádat o uspokojení nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí, je-li tímto rozsudkem ukládána majetková trestní sankce podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí.“.
4. V § 134 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Usnesení musí obsahovat též poučení poškozeného o možnosti žádat o uspokojení nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí, je-li tímto usnesením ukládána majetková trestní sankce podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí.“.
5. V § 137 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Usnesení, kterým byla uložena majetková trestní sankce podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí, se doručí též poškozenému, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení, a v řízení o trestném činu zanedbání povinné výživy též poškozenému, vůči kterému má pachatel stanovenou vyživovací povinnost.“.

6. V § 265h odst. 3 a v § 266 odst. 7 se za slovo „rozhodnutí“ vkládají slova „anebo by mělo být pozastaveno nakládání s věcmi, které propadly nebo byly zabráný na základě takového rozhodnutí“.
7. V § 265h se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Vyhoví-li Nejvyšší soud návrhu, provede všechna potřebná opatření k tomu, aby byl výkon rozhodnutí neprodleně odložen nebo přerušen anebo bylo pozastaveno nakládání s propadlými nebo zabranými věcmi.“.
8. V § 265o odstavce 1 zní:

„(1) Před rozhodnutím o dovolání může předseda senátu Nejvyššího soudu odložit nebo přerušit výkon rozhodnutí, proti němuž bylo podáno dovolání, anebo nařídit pozastavení nakládání s věcmi, které propadly nebo byly zabráný na základě takového rozhodnutí. Pokud tak učiní, provede všechna potřebná opatření k tomu, aby byl výkon rozhodnutí neprodleně odložen nebo přerušen anebo bylo pozastaveno nakládání s propadlými nebo zabranými věcmi.“.
9. V § 275 odst. 4 se na konci textu věty první doplňují slova „, anebo nařídit pozastavení nakládání s věcmi, které propadly nebo byly zabráný na základě takového rozhodnutí“.
10. V § 275 odst. 4 se za větu první vkládá věta „Pokud tak učiní, provede všechna potřebná opatření k tomu, aby byl výkon rozhodnutí neprodleně odložen nebo přerušen anebo bylo pozastaveno nakládání s propadlými nebo zabranými věcmi.“.
11. V § 314f se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje slovem „, a“ a doplňuje se písmeno g), které zní:

„g) poučení poškozeného o možnosti žádat o uspokojení nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí, je-li trestním příkazem ukládána majetková trestní sankce podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí.“.
12. V § 344a odst. 1 větě první se za slovo „trestu,“ vkládají slova „nebo byl-li takový trest uložen a je třeba zajistit jeho výkon,“.
13. Na konci § 345 se doplňuje věta „Předseda senátu zároveň uvede, zda se jedná o majetkovou trestní sankci podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí.“.
14. V § 347 odst. 1 větě první se za slovo „majetku,“ vkládají slova „nebo byl-li takový trest uložen a je třeba zajistit jeho výkon,“.

15. V § 349b se za větu první vkládá věta „Předseda senátu zároveň uvede, zda se jedná o majetkovou trestní sankci podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí.“.

16. V § 358b odst. 1 větě první se za slovo „majetku,“ vkládají slova „nebo bylo-li zabrání části majetku uloženo a je třeba zajistit jeho výkon,“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

Čl. IV

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 229/2001 Sb., zákona č. 320/2001 Sb., zákona č. 501/2001 Sb., zákona č. 202/2002 Sb., zákona č. 280/2002 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 476/2002 Sb., zákona č. 88/2003 Sb., zákona č. 354/2003 Sb., zákona č. 480/2003 Sb., zákona č. 41/2004 Sb., zákona č. 218/2004 Sb., zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 359/2005 Sb., zákona č. 22/2006 Sb., zákona č. 140/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 139/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 457/2008 Sb., zákona č. 153/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 457/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 239/2012 Sb., zákona č. 407/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 311/2013 Sb., zákona č. 86/2015 Sb., zákona č. 320/2015 Sb., zákona č. 375/2015 Sb., zákona č. 51/2016 Sb., zákona č. 135/2016 Sb., zákona č. 185/2016 Sb., zákona č. 192/2016 Sb., zákona č. 264/2016 Sb., zákona č. 55/2017 Sb., zákona č. 65/2017 Sb. a zákona č. 104/2017 Sb., se mění takto:

1. V § 15 odst. 2 se věta poslední nahrazuje větami „Při nakládání s majetkem, který stát nabyt v důsledku rozhodnutí soudu o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu Evropské unie, jímž bylo vysloveno propadnutí nebo zabrání majetku nebo jeho části^{28a)}, nebo v důsledku rozhodnutí soudu o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího vzájemné uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci⁹⁶⁾, se příslušná organizační složka řídí postupy pro sdílení majetku uvedenými v zákoně o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních^{28b)} a v přímo použitelném předpisu Evropské unie upravujícím vzájemné uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci. Pokud příslušná organizační složka zašle jinému členskému státu peněžní prostředky získané zpeněžením propadlého nebo zabraného majetku nebo věci, vyrozumí o tom orgán jiného členského státu příslušný ke sdílení majetku.“.

CELEX: 32018R1805

Poznámky pod čarou č. 28a, 28b a 96 znějí:

„^{28a)} § 285 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

^{28b)} § 290 a § 297l zákona č. 104/2013 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 ze dne 14. listopadu 2018 o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci.“.

2. V § 16 odst. 3 větě první se za slovo „části^{28a)}“ vkládají slova „, nebo v důsledku rozhodnutí soudu o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího vzájemné uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci⁹⁶⁾“.

CELEX: 32018R1805

3. Poznámky pod čarou č. 31a a 31b znějí:

„^{31a)} § 289 odst. 5 a § 297h odst. 5 zákona č. 104/2013 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

^{31b)} § 289 odst. 4 a § 297h odst. 3 a 4 zákona č. 104/2013 Sb., ve znění pozdějších předpisů.“.

4. V § 16 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Pokud Nejvyšší soud vyrozumí příslušnou organizační složku (§ 11) o tom, že rozhodl o pozastavení nakládání s věcí, která propadla nebo byla zabrána na základě trestní sankce uložené v trestním řízení, nebo že takové pozastavení nařídil anebo že takový postup nařídil předseda senátu Nejvyššího soudu, neboť se v dané trestní věci vede řízení o mimořádném opravném prostředku, učiní neprodleně všechna potřebná opatření k tomu, aby s věcí nebylo dále nakládáno způsobem, který by znemožnil její případné vrácení původnímu vlastníkov. Není-li to možné, zejména z důvodu, že věc již byla převedena do vlastnictví jiné osoby, příslušná organizační složka o tom vyrozumí Nejvyšší soud.“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna trestního zákoníku

Čl. V

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 330/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 193/2012 Sb., zákona č. 360/2012 Sb., zákona č. 390/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 494/2012 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 259/2013 Sb., zákona č. 141/2014 Sb., zákona č. 86/2015 Sb., zákona č. 165/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 150/2016 Sb., zákona č. 163/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 321/2016 Sb., zákona č. 323/2016 Sb., zákona č. 455/2016 Sb., zákona č. 55/2017 Sb., zákona č. 58/2017 Sb., zákona č. 204/2017 Sb., zákona č. 287/2018 Sb., zákona č. 315/2019 Sb. a zákona č. .../2020 Sb., se mění takto:

1. V § 66 se na konci odstavce 5 doplňuje věta „Zástavní práva k propadlému majetku nezanikají“.

CELEX: 32018R1805

2. V § 70 se na konci odstavce 6 doplňuje věta „Zástavní práva k propadlé věci nezanikají“.

CELEX: 32018R1805

3. V § 71 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Zástavní práva k propadlé náhradní hodnotě nezanikají“.

CELEX: 32018R1805

4. V § 104 se na konci textu odstavce 1 doplňují slova „; zástavní práva k nim nezanikají“.

CELEX: 32018R1805

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona o obětech trestných činů

Čl. VI

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění zákona č. 77/2015 Sb. a zákona č. 56/2017 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odst. 2 se slovo „majetková“ nahrazuje slovem „škoda“.
 2. V § 24 odst. 1 písm. a) a b) se za slovo „činu“ vkládají slova „na ní spáchaného“.
 3. V § 24 odst. 1 písm. d) se slova „a dítě, které je obětí trestného činu“ nahrazují slovy „na ní spáchaného a dítě, na kterém byl spáchán trestný čin“.
 4. V § 25 odst. 2 se slova „nemajetková újma, škoda na zdraví nebo škoda vzniklá v důsledku smrti způsobené trestným činem“ nahrazují slovy „škoda, újma na zdraví nebo jiná nemajetková újma“.
 5. V § 26 odst. 1 se slova „škoda na zdraví nebo“ nahrazují slovy „smrt, újma na zdraví nebo jiná“.
 6. V § 26 odst. 2 se slova „škoda na zdraví nebo“ nahrazují slov „újma na zdraví nebo jiná“.
 7. V § 27 písm. a) se slova „byla poškozena na zdraví nebo“ zrušují a za slovo „způsobena“ se vkládají slova „škoda, újma na zdraví nebo jiná“.
 8. V § 28 odst. 1 písm. a) až c) se za slovo „škody“ vkládají slova „nebo nemajetkové újmy“.
 9. V § 28 se odstavec 2 zrušuje.
- Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.

10. V § 28 odst. 2 větě druhé se slova „škoda je vyšší, než jaká byla“ nahrazují slovy „ztráta na výdělku nebo vzniklé náklady spojené s léčením jsou vyšší, než jaké byly“.
11. V § 29 písm. a) se za slovo „vznik“ vkládají slova „škody nebo nemajetkové“.
12. V § 29 písm. b) se za slovo „škodu“ vkládají slova „nebo nemajetkovou újmu“.
13. V § 30 odst. 2 se za slova „dozvěděla o“ vkládají slova „škodě nebo nemajetkové“.
14. V § 32 odstavec 2 zní:

„(2) Soudy a orgány činné v trestním řízení poskytnou ministerstvu potřebnou součinnost, zejména mu zašlou na jeho písemnou žádost kopie listin ze spisu pro výkon jeho působnosti podle tohoto zákona. Při ověřování splnění podmínek pro poskytování peněžité pomoci je oprávněná úřední osoba ministerstva oprávněna nahlížet do trestních spisů a spisů soudu vedených v občanskoprávním řízení; soudy a orgány činné v trestním řízení jsou povinny jí nahlédnutí do spisů umožnit.“.

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení

Čl. VII

Zákon č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 178/2018 Sb. a zákona č.../2020 Sb., se mění takto:

1. Za nadpis části první se vkládá označení a nadpis hlavy I, které znějí:

„Hlava I

Obecná ustanovení“.

2. Na konci textu § 1 se doplňují slova „a s peněžními prostředky z majetkových trestních sankcí uložených v jiném členském státu Evropské unie (dále jen „členský stát“) a vykonaných na území České republiky podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 ze dne 14. listopadu 2018 o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci“.
3. V § 2 odst. 1 úvodní části ustanovení se slova „, s výjimkou sankce uložené rozhodnutím cizího státu, které bylo na území České republiky uznáno“ zrušují.

4. V § 2 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Majetkovou trestní sankcí se rozumí také majetková sankce uložená rozhodnutím soudu jiného členského státu uznaným na území České republiky podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805, pokud trestným činem, v důsledku jehož spáchání byla uložena majetková sankce, pachatel způsobil majetkovou škodu nebo nemajetkovou újmu anebo jím získal bezdůvodné obohacení. Ostatní majetkové sankce uložené rozhodnutím soudu cizího státu, které bylo na území České republiky uznáno, se za majetkovou trestní sankci pro účely tohoto zákona nepovažují.“.

Dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 3 a 4.

5. V § 2 odst. 4 písm. a) a b) se slova „nebo ve kterém si soud rozhodnutí o uložení majetkové trestní sankce vyhradil do veřejného zasedání podle § 230 odst. 2 nebo 3 trestního řádu“ zrušují.

6. V § 2 odst. 4 písm. c) se slova „nebo si soud rozhodnutí o uložení majetkové trestní sankce vyhradil do veřejného zasedání podle § 230 odst. 2 nebo 3 trestního řádu, nebo“ zrušují.

7. V § 2 se na konci odstavce 4 tečka nahrazuje slovem „, nebo“ a doplňuje se písmeno e), které zní:

„e) kterému byl rozhodnutím jiného členského státu přiznán majetkový nárok, pokud v jiném členském státu byla v souvislosti s trestným činem, v důsledku jehož spáchání mu tento nárok vznikl, uložena majetková trestní sankce podle odstavce 2.“.

CELEX: 32018R1805

8. Za § 3 se vkládá označení a nadpis hlavy II, které znějí:

„Hlava II

Nakládání s majetkem získaným výkonem majetkové trestní sankce“.

9. V § 6 odst. 2 se slova „1 roku“ nahrazují slovy „2 let“.

10. V § 6 se na konci odstavce 2 doplňuje věta „Tato lhůta neběží po dobu, po kterou bylo nakládání s věcí pozastaveno Nejvyšším soudem z důvodu probíhajícího dovolacího řízení nebo řízení o stížnosti pro porušení zákona v dané trestní věci, a rovněž po dobu, po kterou probíhá jiné soudní řízení, jehož výsledek je rozhodný pro další nakládání s věcí.“.

11. V § 6 odst. 3 se na konci textu písmene c) doplňují slova „; jde-li o věc, která propadla nebo byla zabráněna na základě majetkové trestní sankce podle § 2 odst. 2, lze si věc ponechat pouze v případě, že k tomu jiný členský stát udělil souhlas podle čl. 30 odst. 6 písm. d) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805“.

CELEX: 32018R1805

12. V § 7 odst. 1 písm. a) se slovo „a“ zrušuje.

13. V § 7 odst. 1 se za písmeno a) vkládá nové písmeno b), které zní:

„b) ke sdílení s jiným členským státem podle čl. 30 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805, jde-li o peněžní prostředky z majetkových trestních sankcí podle § 2 odst. 2, a“.

Dosavadní písmeno b) se označuje jako písmeno c).

CELEX: 32018R1805

14. Za § 7 se vkládá označení a nadpis hlavy III, které znějí:

„Hlava III

Uspokojení majetkových nároků oprávněných osob ve vnitrostátních případech“.

15. V § 8 odst. 1 větě druhé a třetí a v § 9 odst. 3 větě první se číslo „3“ nahrazuje číslem „4“.

16. V § 8 odst. 1 větě druhé se slova „trestního příkazu nebo odsuzujícího rozsudku“ nahrazují slovy „rozhodnutí, kterým byla uložena majetková trestní sankce“.

17. V § 8 odst. 2 se na konci písmene a) doplňuje slovo „a“.

18. V § 8 odst. 2 se na konci písmene b) slovo „, a“ nahrazuje tečkou a písmeno c) se zrušuje.

19. V § 8 odstavce 3 a 4 znějí:

„(3) Oprávněná osoba uvedená v § 2 odst. 4 písm. a) k žádosti připojí kopii pravomocného rozhodnutí soudu vydaného v trestním řízení, kterým jí byl přiznán její majetkový nárok, a kopii pravomocného rozhodnutí, kterým byla uložena majetková trestní sankce. Oprávněná osoba uvedená v § 2 odst. 4 písm. b) k žádosti připojí kopii pravomocného rozhodnutí soudu vydaného v řízení ve věcech občanskoprávních, kterým jí byl přiznán její majetkový nárok, a kopii pravomocného rozhodnutí, kterým byla uložena majetková trestní sankce. Oprávněná osoba uvedená v § 2 odst. 4 písm. c) k žádosti připojí kopii pravomocného trestního příkazu nebo odsuzujícího rozsudku vydaného soudem v trestním řízení o trestném činu, v důsledku jehož spáchání jí vznikl majetkový nárok, kopii pravomocného rozhodnutí, kterým byla uložena majetková trestní sankce, kopii pravomocného rozhodnutí soudu vydaného v řízení ve věcech občanskoprávních, kterým jí byl přiznán její majetkový nárok, a není-li to zřejmé z uvedených rozhodnutí, další listiny dokládající souvislost uplatněného majetkového nároku s trestným činem, v důsledku jehož spáchání jí vznikl majetkový nárok, a výši tohoto majetkového nároku. Oprávněná osoba uvedená v § 2 odst. 4 písm. d) k žádosti připojí kopii pravomocného trestního příkazu nebo odsuzujícího rozsudku vydaného soudem v řízení o trestném činu zanedbání povinné výživy, kopii pravomocného rozhodnutí, kterým byla uložena majetková trestní sankce, a není-li to zřejmé z rozsudku nebo trestního příkazu, další listiny dokládající souvislost uplatněného majetkového nároku s trestným činem

zanedbání povinné výživy a výši tohoto majetkového nároku. Pokud oprávněná osoba nemůže ve lhůtě uvedené v odstavci 1 přiložit k žádosti některou z požadovaných příloh z důvodů na ní nezávislých, vyrozumí o tom ministerstvo a tuto přílohu zašle, jakmile to bude možné.

(4) Oprávněná osoba uvedená v § 2 odst. 4 písm. b), která v případě, že jí bude přiznán její majetkový nárok v řízení ve věcech občanskoprávních, zamýšlí podat žádost o uspokojení svého majetkového nároku ze zvláštního účtu, je povinna nejpozději do 5 pracovních dnů po uplynutí lhůty uvedené v § 2 odst. 4 písm. b) doložit, že ve lhůtě uvedené v § 2 odst. 4 písm. b) podala návrh na zahájení řízení ve věcech občanskoprávních ohledně svého majetkového nároku, pokud nesplní tuto povinnost ve stanovené lhůtě, právo na uspokojení jejího majetkového nároku ze zvláštního účtu ministerstva zaniká. Oprávněná osoba zároveň připojí kopii pravomocného rozhodnutí soudu vydaného v trestním řízení, kterým byla s tímto majetkovým nárokem odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních; pokud tak nemůže učinit v uvedené lhůtě z důvodů na ní nezávislých, vyrozumí o tom ministerstvo a kopii rozhodnutí zašle, jakmile to bude možné. Jestliže následně nastanou skutečnosti, v jejichž důsledku oprávněná osoba uvedená ve větě první předpokládanou žádost podat nemůže nebo ji již podat nezamýšlí, je povinna o tom ministerstvo neprodleně vyrozumět.“.

20. V § 9 se na konci odstavce 2 doplňují věty „Ministerstvo řízení také přeruší, pokud oprávněná osoba z důvodů na ní nezávislých nepřipojila k žádosti některou z požadovaných příloh, až do doby, než oprávněná osoba tuto přílohu zašle. Pokud důvod, který bránil připojení přílohy k žádosti, odpadl a oprávněná osoba přílohu nedoplní ani po opakované výzvě, ministerstvo řízení zastaví.“.

21. V § 11 odst. 2 větě první se slova „na zvláštní účet“ nahrazují slovem „ministerstvu“.

22. Za § 11 se vkládá nová hlava IV, která včetně nadpisu zní:

„Hlava IV

Uspokojení nároků oprávněných osob v přeshraničních případech

Díl 1

Uspokojení nároků oprávněných osob z majetkové trestní sankce uložené jiným členským státem a uznané v České republice

§ 11a

(1) Podkladem pro uspokojení nároků oprávněné osoby uvedené v § 2 odst. 4 písm. e) je rozhodnutí o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci a informace jiného členského státu o tom, že rozhodl o přiznání majetkového nároku poškozenému. Pokud obdržená informace není dostatečná pro účely uspokojení majetkového nároku oprávněné osoby, ministerstvo požádá soud, který mu informaci zaslal, aby vyzval jiný členský stát k jejímu doplnění.

(2) Pokud jiný členský stát v informaci uvedl, že řízení o majetkovém nároku poškozeného v jiném členském státě dosud nebylo skončeno, ministerstvo vyčká do doby obdržení informace o výsledku takového řízení.

§ 11b

(1) Ministerstvo zašle příslušnému orgánu jiného členského státu peněžní prostředky ze zvláštního účtu ve výši odpovídající výši majetkového nároku oprávněné osoby, který jí byl přiznán rozhodnutím jiného členského státu. Peněžní prostředky přepočte na měnu jiného

členského státu podle kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou pro den, kdy byly peněžní prostředky připsány na zvláštní účet.

(2) Nepostačují-li peněžní prostředky k úplnému uspokojení majetkového nároku oprávněné osoby, ministerstvo je zašle ve výši, v jaké byly získány výkonem majetkové trestní sankce podle § 2 odst. 2. Pokud jsou peněžní prostředky z více majetkových trestních sankcí zasílány na zvláštní účet postupně, ministerstvo zašle každou jednotlivou částku příslušnému orgánu jiného členského státu bez zbytečného odkladu od jejího připsání na zvláštní účet.

(3) O zaslání peněžních prostředků nebo jejich části a dalších skutečnostech důležitých z hlediska uspokojení nároku oprávněné osoby, zejména zda již byly výkonem majetkové trestní sankce získány všechny peněžní prostředky nebo jen jejich část, ministerstvo neprodleně vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu.

(4) Pokud nebyly z majetkové trestní sankce podle § 2 odst. 2 získány žádné peněžní prostředky, ministerstvo o tom vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu.

(5) Pokud se ministerstvo dozví, že v mezidobí došlo k úplnému nebo částečnému uspokojení majetkového nároku oprávněné osoby, vyrozumí o tom příslušný orgán jiného členského státu a dotáže se jej, zda a v jaké výši mu má získané peněžní prostředky zaslat.

Díl 2

Uspokojení majetkových nároků oprávněných osob z majetkové trestní sankce uložené v České republice a uznané v jiném členském státu

§ 11c

(1) Ministerstvo neprodleně vyrozumí soud, který uložil majetkovou trestní sankci týkající se peněžních prostředků nebo věci, které se nacházejí na území jiného členského státu, pro který je závazné nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805, o tom, že

- a) existuje oprávněná osoba podle tohoto zákona, jejíž právo na uspokojení jejího majetkového nároku ze zvláštního účtu ministerstva nezaniklo,
- b) právo oprávněné osoby na uspokojení jejího majetkového nároku ze zvláštního účtu podle tohoto zákona zaniklo, oprávněná osoba nepožádala o uspokojení svého majetkového nároku ze zvláštního účtu nebo oprávněná osoba uspokojila svůj majetkový nárok zcela nebo zčásti jiným způsobem a
- c) nabylo právní moci rozhodnutí soudu v občanskoprávním řízení o nároku poškozeného na náhradu škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení; k tomuto vyrozumění přiloží kopii pravomocného rozhodnutí.

(2) Ministerstvo přepočte peněžní prostředky zaslané jiným členským státem na zvláštní účet na české koruny podle kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou pro den, kdy byly peněžní prostředky připsány na zvláštní účet.

(3) Není-li v odstavcích 1 a 2 stanoveno jinak, postupuje se obdobně podle § 8 až 11.“

CELEX: 32018R1805

23. Za § 11c se vkládá označení a nadpis hlavy V, které znějí:

„Hlava V

Společná ustanovení“.

24. V § 12 odst. 1 se text „b)“ nahrazuje textem „c)“.

25. V § 12 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Z peněžních prostředků z majetkové trestní sankce podle § 2 odst. 2 zbývajících na zvláštním účtu po odečtení části peněžních prostředků, která má být zaslána do jiného členského státu podle § 11b, ministerstvo zašle jejich část sdílenou podle čl. 30 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 příslušnému orgánu jiného členského státu a vyrozumí jej o této skutečnosti. Ohledně zbylých peněžních prostředků se postupuje obdobně podle odstavců 1 až 3.“.

CELEX: 32018R1805

ČÁST SEDMÁ

ÚČINNOST

Čl. VIII

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 19. prosince 2020, s výjimkou části druhé, části třetí bodu 4, části páté a části šesté bodů 9 a 10, které nabývají účinnosti patnáctým dnem po jeho vyhlášení.

CELEX: 32018R1805

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

O b e c n á č á s t

Hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad

V souladu se schváleným Plánem legislativních prací vlády na rok 2019 (úkol č. 9) nebylo k tomuto návrhu zákona zpracováno Hodnocení dopadů regulace (RIA). Pokud jde o neadaptační část pátou návrhu, hodnocení dopadů regulace nebylo prováděno na základě výjimky udělené předsedou Legislativní rady vlády ze dne 26. dubna 2019, č. j. 14756/2019–ÚVČR.

Zhodnocení platného právního stavu, odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Ve stávající úpravě je ve vztahu k členským státům Evropské unie (dále jen „členský stát“) upraven příkaz k zajištění věci v § 226 až 238 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZMJS“). Předmětná ustanovení provádějí rámcové rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii. V díle prvním jsou vymezena společná ustanovení, v díle druhém je upraven postup při zasílání příkazu k zajištění věci k uznání a výkonu do jiného členského státu, v díle třetím je upraven postup při uznání a výkonu příkazu k zajištění věci v České republice a v díle čtvrtém jsou upraveny otázky spojené s uplatňováním regresních nároků v případě škody způsobené v důsledku vydání příkazu k zajištění věci.

Uvedená ustanovení se použijí pouze na věci, které jsou, byť nepřímo, spojeny s trestnou činností, tj. jsou nástrojem ke spáchání trestného činu, výnosem z trestného činu nebo ekvivalentem takového výnosu (náhradní hodnotou). Uvedená ustanovení se tedy netýkají zajištění věci pro účely uspokojení nároku poškozeného podle § 47 tr. ř., zajištění výkonu peněžitého trestu podle § 344a a násl. tr. ř., zajištění výkonu trestu propadnutí majetku podle § 347 tr. ř., ani zajištění výkonu zabrání části majetku podle § 358b tr. ř.

K uznání a zajištění výkonu příkazu k zajištění věci je příslušné krajské státní zastupitelství, v řízení před soudem krajský soud, místní příslušnost se primárně odvíjí od místa, kde se věc, jež má být zajištěna, nachází.

V § 278 až 297 ZMJS jsou upravena ustanovení týkající se postupu ve vztahu k jiným členským státům při zasílání a uznávání a výkonu rozhodnutí ukládajících propadnutí nebo zabrání majetku nebo věci. Předmětná ustanovení implementují rámcové rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci. V prvním dílu je upraven specifický postup při uznávání a výkonu tzv. příkazu ke konfiskaci vydaného jiným členským státem, tj. ve smyslu čl. 2 rámcového rozhodnutí „*pravomocného trestu nebo opatření nařízeného soudem následujícího po řízení, které se týká jednoho nebo více trestných činů a které vede k trvalému odnětí majetku*“. Díl druhý pak upravuje opačný postup, tj. zaslání příkazu ke konfiskaci vydaného soudem České republiky do jiného členského státu za účelem jeho uznání a výkonu. V dílu třetím jsou pak upravena některá společná pravidla týkající se náhrady škody způsobené vydáním nesprávného příkazu ke konfiskaci.

Uvedená ustanovení se týkají rozhodnutí požadujících konfiskaci nástrojů nebo výnosů z trestné činnosti nebo konfiskaci ekvivalentní hodnoty za výnos z trestné činnosti. Podle

českého trestního práva jde o rozhodnutí ukládající trest propadnutí věci, propadnutí náhradní hodnoty, ochranné opatření zabrání věci a zabrání náhradní hodnoty.

Podle článku 2 písm. d) bodu iii) citovaného rámcového rozhodnutí ve spojení s článkem 3 rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV (který byl nahrazen směrnicí 2014/42/EU) vzniká České republice povinnost uznat a vykonat i rozhodnutí ukládající tzv. rozšířené konfiskace, podle české právní úpravy jde o zabrání části majetku.

V článku 2 písm. d) bodu iv) citovaného rámcového rozhodnutí je pak uvedena možnost (nikoli povinnost) uznat a vykonat i rozhodnutí založené na jiných důvodech, podle kterých lze majetek konfiskovat v jiném členském státu. Uznání a výkon takového rozhodnutí bude vždy záviset na právní úpravě vykonávajícího státu, zda připouští propadnutí či zabrání obdobného typu majetku v obdobných případech. Např. trest propadnutí majetku v české právní úpravě, který připouští propadnutí i celého majetku pachatele (s výjimkou nezabavitelného majetku), nemá v řadě jiných členských států příliš obdobu (obdobný typ trestu zná např. Francie).

K uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci je příslušný okresní soud, přičemž při stanovení místní příslušnosti soudů se upřednostňuje kritérium trvalého pobytu (sídla) nebo místa, kde se daná osoba zdržuje, před kritériem umístění majetku takové osoby.

Vzhledem k tomu, že úprava dosud obsažená v citovaných rámcových rozhodnutích upravujících justiční spolupráci (2003/577/SVV, 2006/783/SVV) se ke dni 19. 12. 2020 nahrazuje přímo účinným nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 ze dne 14. listopadu 2018 o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci (dále také jen „nařízení“), je třeba omezit působnost této úpravy tak, že se bude nadále užívat pouze ve vztahu s těmi členskými státy, pro které není předmětné nařízení závazné. Konkrétně jde o Irsko a Dánsko. Ve vztahu ke Spojenému království se v případě Brexitu bude postupovat klasickou cestou právní pomoci, neboť již nebude členským státem.

Dále je zapotřebí v nezbytné míře provést adaptaci citovaného nařízení do českého právního řádu tak, aby byla zajištěna jeho bezproblémová aplikace. Jde zejména o stanovení příslušných orgánů k postupu podle nařízení, upřesnění určitých procesních postupů a zejména o stanovení vnitrostátních postupů pro účely odškodňování poškozených osob a sdílení majetku. Výslovně je třeba též upravit, jak se bude postupovat v případě, že jiný členský stát vydá příkaz ke konfiskaci znějící na určitou peněžní částku. Předpokládá se, že podrobněji budou tyto postupy vysvětleny v interních předpisech Nejvyššího státního zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti.

Podle článku 2 citovaného nařízení se toto nařízení vztahuje na zajištění a konfiskaci majetku, který

- je výnosem z trestného činu nebo jeho úplným či částečným ekvivalentem,
- je nástrojem trestného činu nebo ekvivalentem takového nástroje,
- podléhá konfiskaci na základě konfiskačních pravomocí stanovených ve směrnici 2014/42/EU ve vydávajícím státě,
- podléhá konfiskaci podle jiných ustanovení vydávajícího státu týkajících se konfiskačních pravomocí, včetně konfiskace bez pravomocného odsouzení podle práva vydávajícího státu v návaznosti na řízení v souvislosti s trestným činem.

Podmínkou je, aby příkaz k zajištění či příkaz ke konfiskaci byl vydán v rámci řízení v trestních věcech (srov. článek 1 nařízení). „Řízení v trestních věcech“ je autonomní pojem práva Unie vykládaný Soudním dvorem Evropské unie. Tento pojem se podle bodu 13

recitálu nařízení vztahuje na všechny druhy příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci vydaných v návaznosti na řízení ve věci trestného činu, nikoli pouze na příkazy spadající do oblasti působnosti směrnice 2014/42/EU. Příkazy k zajištění a příkazy ke konfiskaci vydané čistě v rámci občanskoprávních nebo správních řízení bez návaznosti na trestní řízení (a na zjištění, že byl spáchán trestný čin) jsou z oblasti působnosti tohoto nařízení vyňaty.

Podle českého trestního práva tak bude do působnosti nařízení spadat:

- usnesení o zajištění nástroje trestné činnosti nebo výnosu z trestné činnosti podle § 79a tr. ř., usnesení o zajištění náhradní hodnoty podle § 79g tr. ř., usnesení o zajištění výkonu trestu propadnutí majetku podle § 347 tr. ř. a usnesení o zajištění výkonu zabránění části majetku podle § 358b tr. ř., vydaná státním zástupcem, předsedou senátu nebo soudem,
- trest propadnutí majetku podle § 66 tr. zák., trest propadnutí věci podle § 70 tr. zák., propadnutí náhradní hodnoty podle § 71 tr. zák., zabránění věci podle § 101 tr. zák., zabránění náhradní hodnoty podle § 102 tr. zák. a zabránění části majetku podle § 102a tr. zák.

Pokud jde o jiné členské státy, typicky jsou zasílány k uznání a výkonu příkazy týkající se nástrojů trestné činnosti, výnosů z trestné činnosti nebo náhradních hodnot za ně. Po přijetí směrnice 2014/42/EU lze očekávat, že budou více zasílány i příkazy týkající se tzv. rozšířených konfiskačních pravomocí dle článku 5 směrnice 2014/42/EU (obdoba § 102a tr. zák.).

Přestože předmětem uznání a výkonu je samotný příkaz, nařízení počítá primárně s tím, že si členské státy mezi sebou budou předávat pouze osvědčení o vydání příkazu k zajištění nebo ke konfiskaci na standardizovaném formuláři a pouze k němu se váže povinnost pořídit překlad (články 4, 6, 14 a 17 nařízení), což je považováno za dostatečný podklad k uznání a výkonu příkazu. S ohledem na výhrady některých členských států nařízení nicméně v článku 4 odst. 2 a článku 14 odst. 2 připouští, aby členský stát mohl učinit prohlášení uvádějící, že pokud mu je předáno osvědčení o příkazu k zajištění nebo ke konfiskaci za účelem uznání a výkonu, má vydávající orgán povinnost předat spolu s osvědčením také nepřeložený originál příkazu k zajištění nebo ke konfiskaci nebo jeho ověřenou kopii. Takové možnosti Česká republika využije a bude požadovat kromě zaslání osvědčení i zaslání samotného příkazu, neboť osvědčení samo o sobě nemá formu příkazu, jen popisuje, co je v příkazu uvedeno, přičemž může být chybné nebo i v rozporu s obsahem příkazu. Nelze uznat a vykonat příkaz, který je spojen se zásahem do ústavních práv osoby, pokud je jeho obsah orgánu znám jen na základě osvědčení, a to zejména jde-li o uznání konečné sankce. Pro účely uznání a výkonu příkazu v České republice tedy bude vždy vyžadován i samotný příkaz k zajištění nebo ke konfiskaci. Jiným členským státům EU bude zasílán pouze překlad osvědčení o vydání příkazu na standardizovaném formuláři, pokud neučiní prohlášení, že požadují i zaslání příkazu.

V některých státech funguje konfiskace tím způsobem, že stát de facto vytvoří odsouzenému dluh vůči státu. Tj. v průběhu trestního řízení je např. zjištěno, že obviněný si trestnou činností „vydělal“ 0,5 milionu EUR a trestní soud pak rozhodne, že odsouzený má povinnost státu zaplatit 0,5 milionu EUR. Takový typ příkazu ke konfiskaci není v českém právním řádu upraven, nicméně podle nařízení vzniká povinnost jej vykonat, proto je třeba stanovit postup, jak bude takový příkaz uznáván a vykonáván. Jednou z možností by bylo přeměnit takový trest na peněžitý trest a ten následně vymáhat. Taková úprava by nicméně nevhodně stírala rozdíl mezi peněžitým trestem, který má primárně postihovat legální majetek, a mezi trestem propadnutí věci, který postihuje majetek spojený s trestnou činností. Navíc je třeba vzít v úvahu, že náhradní trest odnětí svobody při nevykonání peněžitého trestu by bylo možné uložit, jen pokud by takovou možnost připustil jiný členský stát, čímž by byla efektivnost

výkonu oslabena. Kromě toho jsou u peněžitého trestu stanoveny jiné podmínky pro zánik účinků trestu než u trestu propadnutí věci. Navíc tento trest není možné uložit v případě zastavení trestního stíhání z důvodu choroby pachatele, přičemž směrnice 2014/42/EU požaduje, aby bylo možné nástroje a výnosy z trestné činnosti konfiskovat i v těchto případech. Taková úprava také neřeší případy, kdy konfiskace majetku směřuje vůči třetí osobě. Proto byla zvolena úprava, podle níž bude s takovým typem konfiskačního příkazu nakládáno jako s propadnutím náhradní hodnoty nebo se zabráním náhradní hodnoty, kdy propadá nebo je zabírán majetek nahrazující původní výnos nebo nástroj trestné činnosti, který nelze nechat propadnout nebo zabrat, což je koncepce blízká uvedenému typu konfiskace.

Při rozhodování o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci vydaného jiným členským státem podle jiných než harmonizovaných konfiskačních ustanovení obsažených v jeho právním řádu bude třeba vždy pečlivě zvažovat, zda jsou splněny podmínky uvedené v nařízení a zda není dán důvod pro odmítnutí uznání, podle něhož by uznáním příkazu došlo k zjevnému porušení určitého základního práva uvedeného v Listině základních práv EU, zejména práva na účinnou právní ochranu, práva na spravedlivý proces nebo práva na obhajobu.

V návaznosti na první vyhodnocení poznatků aplikační praxe se dále odstraňují některé praktické problémy vznikající při aplikaci úpravy obsažené v zákoně č. 59/2017 Sb. Tyto změny nejsou sice přímo adaptační, ale úzce souvisejí s adaptovaným nařízením, neboť přispívají k jeho efektivnější aplikaci.

Pokud jde o část pátou návrhu, reaguje na poslední judikaturu Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek ze dne 29. 1. 2019, č.j. 9 As 423/2018-29), který v rozporu s původním úmyslem zákonodárce a dosavadní soudní judikaturou založil prostřednictvím § 28 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb. de facto třetí formu peněžité pomoci, když uvedené ustanovení vyložil tak, že „ust. § 28 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb. poskytuje obětem trestných činů lepší postavení v tom, že nemusejí prokazovat a dokládat konkrétní druhy újmy předpokládané v jednotlivých písmenech § 28 odst. 1 zákona, nýbrž na ně dopadne pouze finanční strop uvedený ve vztahu k jednotlivým typům obětí v jednotlivých písmenech“. Nejvyšší správní soud uvedl, že „V případě oběti, které byla ve smyslu § 24 odst. 1 písm. b) zákona o obětech trestných činů způsobena v důsledku trestného činu těžká újma na zdraví, to znamená, že tato oběť má tři možnosti. Buď prokáže pouze tolik, že je obětí trestného činu a byla jí způsobena těžká újma na zdraví, a bude jí přiznána peněžitá pomoc v paušální částce 50 000 Kč. Nebo navíc ještě doloží prokázanou ztrátu na výdělku či prokázané náklady spojené s léčením, snížené o součet všech částek, které z titulu náhrady škody již obdržela, a obdrží peněžitou pomoc v této prokázané výši až do částky 200 000 Kč. Nebo konečně doloží, že pravomocným rozsudkem již bylo rozhodnuto o náhradě škody nebo nemajetkové újmy, a obdrží peněžitou pomoc v této pravomocně přiznané výši až do částky 200 000 Kč.“

Tímto rozhodnutím tak Nejvyšší správní soud de facto uložil státu povinnost reparovat formou peněžité pomoci všechny možné a myslitelné majetkové škody a nemajetkové újmy, pokud o nich soud pravomocně rozhodl, a to bez nutnosti splnění podmínky, že oběti zároveň vznikla zhoršená sociální situace, která by byla poskytnutím peněžité pomoci překlenována, což je cíl, k němuž poskytování peněžité pomoci slouží, neboť má fakticky povahu sociální dávky (uvedené lze demonstrovat např. na příkladu bolestného, protože bolest, byť třeba i mučivá, sama o sobě sociální situaci oběti nezhoršuje – tu může zhoršit až pracovní neschopnost touto bolestí vyvolaná, ale nikoliv bolest sama). Cílem navrhované změny je proto upřesnit právní úpravu v tom smyslu, aby bylo zřejmé, že pro vyplacení peněžité pomoci je vždy nutné, aby oběti byla trestným činem způsobena zhoršená sociální situace (srov. § 25 odst. 1 a § 29 návětí zákona č. 45/2013 Sb.), přičemž absenci splnění této podmínky není možné nahradit pravomocným rozsudkem o výši škody či nemajetkové újmy.

Dále se sjednocuje terminologie užívaných pojmů v zákoně č. 45/2013 Sb., zpřesňují se některé otázky související s poskytováním peněžité pomoci a upřesňuje se pravomoc Ministerstva spravedlnosti při vedení správního řízení ve vztahu k přístupu do trestních a občanskoprávních spisů.

Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Ani stávající, ani navrhovaná právní úprava nemá bezprostřední, ani sekundární dopady na rovnost mužů a žen a nevede k diskriminaci jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje, ani nezvýhodňuje, jedno z pohlaví, a nestanoví pro něj odlišné podmínky. Stávající i navrhovaná právní úprava má zcela stejné dopady na muže i na ženy.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, respektuje zejména články 36 až 40 Listiny základních práv a svobod.

Ve vztahu k odčerpání majetku je relevantní zejména článek 11 Listiny základních práv a svobod zaručující právo na ochranu majetku. Ústavní soud ve své judikatuře nicméně připomíná, že základní právo na ochranu majetku zaručené článkem 11 Listiny a čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě není absolutní a stát do něj může za podmínek stanovených těmito články zasáhnout. Test ústavnosti zásahu státu do práva na ochranu majetku spočívá v posouzení, zda se v konkrétním případě jednalo o majetek, zda zásah byl uskutečněn na základě zákona, byl nezbytný v demokratické společnosti a sledoval legitimní cíl (např. usn. ÚS sp. zn. IV. ÚS 3690/12). Jak plyne z odborné literatury, „*i v demokratickém právním státě je ultima ratio připuštěna možnost zbavení vlastnictví bez náhrady jako trest. Trest zabavení či propadnutí majetku, případně opatření spočívající v jeho zajištění však nesmí být nepřiměřený.*“ (Wagnerová, E.; Šimíček, V., a kol.: Listina základních práv a svobod. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012).

Výše citovaný komentář k Listině základních práv a svobod odkazuje na rozsáhlou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), který k věci judikoval, že „*každý zásah do práva na pokojné užívání majetku musí zachovávat „spravedlivou rovnováhu“ mezi potřebami obecného zájmu společnosti a požadavky ochrany základních práv jednotlivce. Především musí existovat vztah rozumné přiměřenosti mezi použitými prostředky a cílem, kterého má být opatřením zasahujícím do majetkových práv dosaženo.*“ (srov. *Forminster Enterprises Limited proti České republice*). ESLP následně definoval hlavní kritéria při posuzování, zda byla zachována požadovaná spravedlivá rovnováha. Těmito kritérii jsou: přiměřenost břemena uvaleného na stěžovatele, charakter zásahu, sledovaný cíl, povaha dotčených majetkových práv a chování stěžovatele i orgánů zasahujícího smluvního státu.

Předmětnou problematikou se ve své rozhodovací praxi zabýval též Ústavní soud České republiky (sp. zn. IV. ÚS 174/04), který ve vztahu k omezení vlastnického práva, jakožto trestněprávní sankci, zformuloval následující tezi: „*rozhodnutí musí mít zákonný podklad (čl. 2 odst. 2 Listiny), musí být vydáno příslušným orgánem (čl. 2 odst. 2, čl. 38 odst. 1 Listiny) a nemůže být projevem svévole (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny)*“.

Vzhledem k tomu, že Ústavní soud opírá svou rozhodovací praxi o bohatou judikaturu ESLP, který vychází ze stejných standardů, rozuměj lidských práv, která jsou zakotvena v českém ústavním pořádku, lze odkázat na následné zhodnocení souladu navržené úpravy s Úmluvou o ochraně lidských práv a svobod (dále jen „Úmluva“).

K článku 6 Úmluvy

Ve vztahu k článku 6 Úmluvy obsahujícímu záruky práva na spravedlivý proces lze uvést, že jsou ve vnitrostátní právní úpravě, která se subsidiárně použije na postupy při uznání a výkonu trestu nebo ochranného opatření, obsaženy. Jedná se zejména o právo být informován o důvodech zajištění/odčerpání majetku, právo na řádné odůvodnění rozhodnutí o odčerpání majetku a možnost účinně je napadnout před soudem, možnost hájit se za pomoci právního zástupce a právo být o této možnosti informován. Stejně tak vnitrostátní úprava zaručuje posouzení věci nezávislým a nestranným soudem zřízeným na základě zákona, v přiměřené době a při respektování zásady kontradiktornosti řízení, ve kterém dotčená osoba bude moci soudu předložit své argumenty.

K článku 7 Úmluvy (uložení trestu jen na základě zákona)

Z uvedeného článku plyne požadavek na to, aby řízení o odčerpání majetku mělo zákonný základ, který naplní kvalitativní požadavky Úmluvy, tj. jasnost, dostupnost a předvídatelnost.

K článku 13 Úmluvy (právo na účinné prostředky nápravy tvrzeného porušení Úmluvy)

Článek 13 je použitelný pouze ve spojení s hájitelným tvrzením o porušení některého z „hmotných“ práv garantovaných Úmluvou. V případě odčerpání majetku tedy primárně s článkem 1 Protokolu č. 1. S ohledem na článek 6 je možné, že jeho ustanovení „absorbují“ článek 13 a samy o sobě poskytují dostatečné záruky, včetně účinného prostředku nápravy.

K zárukám na poli článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě

(„Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva. Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.“)

Z judikatury ESLP vyplývá, že zásah do majetkových práv musí v každém případě být na základě zákona, který splňuje kvalitativní požadavky na jasnost, dostupnost a předvídatelnost. Je nezbytné, aby sledoval legitimní cíl. V té souvislosti je třeba rozlišit, zda má řízení o odčerpání preventivní či sankční účel (srov. např. *Raimondo proti Itálii*, č. 12954/87, rozsudek ze dne 22. února 1994). Břemeno uvalené na osobu, jejíž majetek je odčerpáván, nesmí být individuální a nadměrné, jinak bude zásah do majetkových práv dotčené osoby nepřiměřený (*Paulet proti Spojenému království*, č. 6219/08, rozsudek ze dne 13. května 2014, § 65). V souladu s tím stávající trestní řád ve spojení s navrženou úpravou obsahuje dostatečné právní záruky, které umožňují se účinně bránit proti nepřiměřenému zásahu do majetkových práv.

Pokud jde o odčerpání majetku náležejícího třetí osobě, která nebyla odsouzena, je zapotřebí zachovat přiměřenost takového zásahu (srov. *Raimondo proti Itálii*, cit. výše). Ve vztahu k těmto třetím osobám je též relevantní, zda se jedná o řízení *in rem* směřující vůči majetku či vůči osobě a zda může být osoba, jejíž majetek byl odčerpán, následně v souvislosti se stejným majetkem stíhána, což by mohlo vést ke konfliktu se zásadou *ne bis in idem*.

Všechny osoby dotčené na majetkových právech musí mít v každém případě možnost předložit své argumenty orgánům splňujícím požadavky článku 6 (tj. primárně soudu), které

budou mít pravomoc posoudit, zda byla dodržena rovnováha mezi jednotlivými zájmy. Taková práva jim navržená úprava ve spojení se stávající právní úpravou poskytuje.

K článkům 2 až 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě

Protokol č. 7 k Úmluvě obsahuje záruky týkající se obecně trestního řízení, tj. tyto záruky musí být splněny i v případě odčerpání majetku, tj. zejména právo na odvolání, právo na odškodnění za nezákonné odsouzení a zákaz dvojího trestání.

Ve světle výše uvedeného je možné uzavřít, že řízení o odčerpání majetku není v rozporu s Úmluvou, pokud jej doprovázejí dostatečné procesní záruky, které zajistí, že při rozhodování o zajištění a zabavení majetku nebude prostor pro svévoli a případné zásahy budou přiměřené, přičemž dotčené osobě se vždy dostane možnosti napadnout takový zásah před nezávislým a nestranným soudem v kontradiktorním řízení.

Navrhovaná úprava je v souladu s akty práva Evropské unie, jejím cílem je provedení adaptace nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 ze dne 14. listopadu 2018 o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci, které nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii a rámcové rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci.

Navrhované právní úpravy se rovněž dotýká směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii, aniž by ji navrhovaná úprava přímo implementovala.

Navržená úprava též obsahuje dílčí změny ustanovení ZMJS transponujících rámcové rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii a rámcové rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci.

Pokud jde o odškodňování obětí trestné činnosti, touto otázkou se zabývá směrnice Rady 2004/80/ES ze dne 29. dubna 2004 o odškodnění obětí trestných činů, jejím primárním cílem je nicméně zejména úprava přeshraniční spolupráce členských států za účelem pomoci a usnadnění přístupu k odškodnění i oběti, která není rezidentem v členském státu, v němž byl vůči ní trestný čin spáchán. Tato směrnice se zabývá otázkou odškodnění obětí úmyslných násilných trestných činů a požaduje po členských státech, aby zavedly státem financované systémy odškodnění pro tyto oběti, přičemž výše odškodnění, které bude jednotlivým obětem vyplaceno, je ponecháno na uvážení členského státu, ve kterém byl trestný čin spáchán. Směrnice navíc oproti výše citované úmluvě stanoví systém spolupráce pro usnadnění přístupu k odškodnění obětí trestných činů v přeshraničních situacích. Také požadavky této směrnice již byly promítnuty do zákona o obětech trestných činů, který upravuje i poskytování odškodnění v přeshraničních případech v rámci Evropské unie. Navržená právní úprava je s touto směrnicí v souladu.

Jiné právní předpisy Evropské unie upravující práva a povinnosti obětí trestné činnosti (zejména směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV, a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV) se primárně zabývají opatřeními na pomoc, podporu a ochranu obětí trestné činnosti (tj. zaručují zejména jejich právo na informace, šetrné zacházení, na přístup

ke službám, právo vyjádřit se, a právo na právní pomoc a poradenství, upravují specifická práva zvláště zranitelných obětí, právo na zajištění ochrany soukromí apod.) a nezaměřují se na otázku jejich odškodňování. Odškodněním obětí trestné činnosti se citované směrnice zabývají pouze okrajově. Směrnice 2012/29/SVV v článku 16 upravuje právo oběti trestného činu na vydání rozhodnutí o odškodnění ze strany pachatele v přiměřené době s tím, že členské státy mají podpořit opatření motivující pachatele k poskytnutí přiměřeného odškodnění obětem. Směrnice 2011/36/EU pak v článku 17 pouze stanoví, že členské státy zajistí, aby oběti obchodování s lidmi měly přístup ke stávajícím systémům odškodnění obětí úmyslně spáchaných násilných trestných činů. Uvedené směrnice zajišťují pouze minimální práva obětí trestných činů a nebrání členským státům, aby přijaly další opatření k ochraně a podpoře obětí nad rámec práv v nich uvedených, naopak k tomu vyzývají. Navržená právní úprava je s těmito právními předpisy EU v souladu.

Problematickou konfiskaci majetku, který je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti, popř. náhradní hodnotou za výnos z trestné činnosti, upravují následující mnohostranné mezinárodní úmluvy, jejichž je Česká republika smluvní stranou:

- Úmluva o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu (Štrasburk, 8. 11. 1990, vyhlášená ve Sbírce zákonů pod č. 33/1997)
- Trestněprávní úmluva o korupci (Štrasburk, 27. 1. 1999, vyhlášená ve Sb. m. s. pod č. 70/2002)
- Mezinárodní úmluva o potlačování financování terorismu (New York, 9. 12. 1999, vyhlášená ve Sb. m. s. pod č. 18/2006)
- Úmluva Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami (Víděň, 7. 12. 1989, vyhlášená ve Sbírce zákonů pod č. 462/1991)
- Úmluva o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích (Paříž, 17. 12. 1997, vyhlášená ve Sb. m. s. pod č. 25/2000)
- Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (New York, 15. 11., vyhlášená ve Sb. m. s. pod č. 75/2013)
- Úmluva Organizace spojených národů proti korupci (New York, 31. 10. 2003, vyhlášená ve Sb. m. s. pod č. 105/2013)
- Úmluva Rady Evropy o praní, vyhledávání, zajištění a konfiskaci výnosů z trestné činnosti a o financování terorismu (Varšava, 16. 5. 2005, doposud neratifikována)

Výše uvedené úmluvy obsahují převážně obecná ustanovení o povinnosti státu zajistit a zkonfiskovat majetek, který je nástrojem nebo výnosem z trestného činu nebo jehož hodnota odpovídá výnosům z trestné činnosti, které nelze zkonfiskovat. Pokud jde o oblast mezinárodní spolupráce, úmluvy vesměs obsahují obecný závazek spolupracovat v co nejširší míře za účelem konfiskace výše citovaného majetku. Štrasburská úmluva, Vídeňská úmluva a Varšavská úmluva obsahují podrobnější úpravu mezinárodní spolupráce při konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti, popř. náhradní hodnoty za výnosy z trestné činnosti, principy obsažené v příslušných člancích jsou však obdobné principům uvedeným v nařízení a nejsou s ním v rozporu. Navržená úprava výslovně reaguje na možnost uznat a vykonat rozhodnutí o konfiskaci v případě, že osoba zemře až poté, co bylo v jiném státu rozhodnuto o konfiskaci, což je v souladu se Štrasburskou úmluvou i nařízením.

Některé z uvedených mezinárodních úmluv a smluv umožňují sdílení propadlého nebo zabraného majetku, pokud se tak státy dohodnou.

Lze tedy uzavřít, že navrhovaná úprava adaptující nařízení není s mnohostrannými mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, v rozporu.

Pokud jde o bilaterální mezinárodní smlouvy s členskými státy, je Česká republika vázána následujícími smlouvami:

- Smlouva mezi Českou republikou a Rakouskou republikou o dodatku k Evropské úmluvě o právní pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 a o usnadnění jejího uplatnění (Viedeň, 27. 6. 1994)
- Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 a usnadnění jejího používání (Praha, 2. 2. 2000)

Uvedené smlouvy upravují možnost předat výnosy z trestné činnosti do dožadujícího státu a s principy uvedenými v nařízení nejsou v rozporu.

Pokud jde o úpravu obsaženou v části páté návrhu, z mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, se oběťmi trestné činnosti zabývá komplexněji pouze Evropská úmluva o odškodňování obětí násilných trestných činů ze dne 24. listopadu 1983 (sdělení MZV č. 141/2000 Sb. m. s.). Uvedená úmluva zavazuje signatářské státy, aby přispěly k odškodnění obětí, které utrpěly těžké ublížení na těle a na zdraví následkem úmyslného trestného činu a k odškodnění osob, které byly v péči osoby zemřelé následkem tohoto trestného činu. Požadavky předmětné úmluvy jsou naplněny zákonem č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), který upravuje peněžitou pomoc poskytovanou obětím trestné činnosti v souladu s principy obsaženými v citované úmluvě. Navržená úprava tyto principy zachovává.

Vedle této úmluvy byla na poli Rady Evropy vydána celá řada doporučení týkajících se obětí trestné činnosti, např. Doporučení č. (2006)8 ohledně pomoci obětem trestných činů, Doporučení č. R (87)21 o pomoci obětem a ochraně před viktimizací, Doporučení č. R (85)11 o postavení obětí v rámci trestního zákona a soudního procesu, žádný z uvedených dokumentů však neupravuje otázku odškodňování obětí.

Lze proto uzavřít, že navržená úprava je v souladu s mezinárodními smlouvami i v oblasti odškodňování obětí.

Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Navrhovaná úprava si vyžádá určitý nárůst nákladů u krajských soudů spojený s agendou uznávání konfiskačních příkazů, neboť nově se navrhuje, aby tato agenda byla přesunuta z okresních soudů na krajské soudy (konkrétně zejména náklady na překlady a zaslání písemností do ciziny; cca 258 Kč za normostranu překladu). Okresním soudům naopak v tomto směru náklady poklesnou. Vzhledem k tomu, že ze statistických údajů vyplývá, že počty případů se pohybují v řádu nanejvýše desítek případů ročně, nevyžádá si tato změna personální náklady (i s ohledem na regionální rozvrstvení agendy podle umístění majetku).

Pokud jde o organizační složky příslušné ke sdílení majetku, novela jim nepřináší zvýšené náklady, neboť úprava sdílení majetku s jinými členskými státy je již nyní obsažena v § 290 zákona č. 104/2013 Sb. (novela přináší pouze zpřesnění postupů při sdílení majetku).

V důsledku navržené novely nicméně dojde k navýšení počtu žádostí o uspokojení majetkového nároku řešených podle zákona č. 59/2017 Sb., neboť působnost zákona č. 59/2017 Sb. se rozšiřuje i na přeshraniční případy. Byť nepůjde o vysoký počet případů, jejich řešení bude časově a administrativně náročné, mimo jiné i vzhledem ke skutečnosti, že není stanoven jediný komunikační jazyk. Určité náklady lze očekávat též v případě potřeby pořídit si překlad určité písemnosti od jiného členského státu (cca 258 Kč za normostranu textu).

Při vytvoření oddělení prostředků z majetkových sankcí v odboru odškodňování Ministerstva spravedlnosti k 1. 1. 2018 bylo v rámci systemizace Ministerstva spravedlnosti vyčleněno 6 služebních míst (vedoucí oddělení a 5 míst ministerských radů). Na základě reorganizace Ministerstva spravedlnosti k 1. 1. 2019 byla 2 služební místa zrušena. V současné době vývoj zpracovávaných spisů naznačuje, že především novelizací zákona č. 59/2017 Sb. účinnou od 1. 10. 2018, kterou došlo k rozšíření rozsahu rozhodnutí vydávaných soudem, na základě nichž lze podat žádost o uspokojení majetkového nároku dle zákona č. 59/2017 Sb., o trestní příkazy, dochází k rapidnímu navýšení počtu zpracovávaných spisů. Navrženou novelou trestního řádu je soudům uložena povinnost v poučení rozhodnutí výslovně uvádět možnost podat žádost podle zákona č. 59/2017 Sb., takže lze předpokládat, že počet podaných žádostí opět vzroste a při současném počtu pracovníků příslušného oddělení odboru odškodňování Ministerstva spravedlnosti nebude možné dodržovat lhůty stanovené zákonem č. 59/2017 Sb. a správním řádem, což může vést k podávání stížností ze strany poškozených, popř. žádostí o odškodnění dle zákona č. 82/1998 Sb. a následně dalšímu přetěžování odboru odškodňování Ministerstva spravedlnosti.

Jako možné řešení se navrhuje vyčlenit určité běžné administrativní činnosti, především ty spojené s přeposíláním peněz ze zvláštního účtu Ministerstva spravedlnosti na jiné účty a spojené s vymáháním pohledávek, jakožto činnosti méně odborně náročné (ale časově zatěžující), a od této části agendy odbřemenit ministerské rady, kteří by následně měli větší časový prostor pro řešení kvalifikovaných otázek, jako je vyřizování žádostí ve správním řízení.

Vzhledem k uvedenému je zapotřebí navýšit oddělení prostředků z majetkových sankcí v odboru odškodňování Ministerstva spravedlnosti o jedno pracovní místo. Náklady spojené s navýšením počtu míst v odboru odškodňování zajistí Ministerstvo spravedlnosti z vlastních zdrojů bez požadavku na navýšení prostředků na platy.

Určité náklady si vyžádá rovněž úprava aplikace Výnosy z trestních sankcí (VTS), kterou bude třeba adaptovat na přeshraniční případy odškodňování poškozených, s náklady na zřízení a úpravy této aplikace bylo nicméně počítáno již v souvislosti s přijetím zákona č. 59/2017 Sb.

Předpokládá se, že náklady spojené s navrženou úpravou budou pokryty v rámci schválené rozpočtové kapitoly Ministerstva spravedlnosti na příslušná léta a z tohoto důvodu nebude požadováno navýšení rozpočtové kapitoly.

Jiné náklady se nepředpokládají, neboť se nejedná o novou agendu, ale pouze o úpravu již stávající agendy formou nařízení (namísto dosavadních rámcových rozhodnutí, jež byla plně implementována do českého právního řádu).

Přijetí navržených změn v části páté naopak bude mít **pozitivní dopad na státní rozpočet**, neboť bude stanoveno na jisto, že oběti trestných činů mají buď nárok na vyplacení paušální

částky, nebo na úhradu prokázaných nákladů spojených se ztrátou na výdělku a prokázané náklady spojené s léčením. Nebude proto možné, aby oběť pouze poukázala na pravomocný rozsudek, kterým bylo rozhodnuto o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v určité výši a domohla se automatického vyplacení zde uvedené částky až do výše horního limitu uvedeného v § 28 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 45/2013 Sb. pro prokázané náklady. Z poznatků odboru odškodňování Ministerstva spravedlnosti plyne, že řada žadatelů, kteří by měli nárok pouze na paušální peněžitou pomoc ve výši 10 000 nebo 50 000 Kč, dosáhnou po novém rozhodnutí Nejvyššího správního soudu s odvoláním na pravomocné rozhodnutí soudu, kterým jim přiznal náhradu škody nebo nemajetkové újmy, až na horní hranici peněžité pomoci, tj. 200 000 Kč. Rozdíl ve výši proplácené pomoci tedy je u těchto věcí čtyřnásobný až dvacetinásobný. Ze statistických údajů vyplývá, že v roce 2018 bylo v rámci peněžité pomoci¹ vyplaceno téměř 15 mil. Kč. Strážlivý odhad nárůstu nákladů státu je zdvojnásobení této částky, reálnější však může být nárůst proplácené pomoci až na 40 až 60 milionů Kč ročně.

Navrhovaná právní úprava není spojena s dopady na ostatní veřejné rozpočty. Nemá ani dopady na podnikatelské prostředí v České republice, resp. tyto dopady lze hodnotit jako pozitivní, neboť přispívá k tomu, aby byl účinně odčerpán majetek pocházející z trestné činnosti, a tím přispívá i k čistotě podnikatelského prostředí.

Navrhovaná právní úprava sama o sobě jako taková není spojena se sociálními dopady a dopady na rodinu – tyto dopady může mít až případný výkon sankce uložené pachatelí. Navržená právní úprava není spojena s dopady na specifické skupiny obyvatel a nedopadá na životní prostředí.

Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava se s výjimkou části páté přímo nedotýká ochrany soukromí. V části páté se oprávněným úředním osobám Ministerstva spravedlnosti rozšiřuje oprávnění pro účely poskytování peněžité pomoci podle zákona č. 45/2013 Sb. nahlížet i do spisů civilních soudů, neboť i ty mohou rozhodovat o náhradě škody nebo nemajetkové újmy vzniklé v důsledku spáchání trestného činu. Navržená úprava v zásadě nicméně pouze ulehčuje žadatelům, neboť při její absenci muselo ministerstvo vyžadovat potřebné listiny od žadatele. Nejedná se tedy o rozšíření okruhu osobních údajů, ke kterým má ministerstvo přístup, ale pouze o možnost získat k nim přístup bez součinnosti s žadatelem. V případě nakládání s osobními údaji bude dodržován stávající právní rámec úpravy ochrany osobních údajů.

Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná úprava nepřináší zvýšení korupčního rizika. Navrhovanou úpravou se pouze zapracovávají požadavky plynoucí z práva Evropské unie v oblasti vzájemného uznávání příkazu k zajištění a příkazů ke konfiskaci.

Navrhovaná právní úprava není spojena s vyššími korupčními riziky, než kterým čelí orgány činné v trestním řízení obecně, zejména u zájmových nebo politických kauz. Korupční riziko pro ně není nové, je přítomno i při účinnosti stávající právní úpravy. Prostředky ochrany proti tomuto riziku jsou tudíž obsaženy již ve stávající právní úpravě. Předně jsou to zákonné

¹ Dostupné na <https://www.justice.cz/web/msp/statistiky>

požadavky a postupy při výběru osoby státního zástupce a soudce, u nichž jsou kladeny zvýšené nároky na jejich morální integritu a osobnostní záruky. Dále jsou to pak určité mechanismy kontroly, jež spočívají zejména ve výkonu dohledu vyššího státního zastupitelství nad nižším státním zastupitelstvím (a případně dohledu nad dohledem), jakož i v systému řádných a mimořádných opravných prostředků.

Kromě těchto procesních pojištění se čelí tomuto riziku i hrozbou trestního stíhání toho, kdo úplatek nabídl, poskytl nebo slíbil, jakož i toho, kdo si dal úplatek slíbit nebo jej přijal. Je-li pachatelem trestného činu přijetí úplatku úřední osoba, jde o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby, kde hrozí trest odnětí svobody ve výši tři léta až deset let (v případě, kdy byl tento trestný čin spáchán v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch, je dána trestní sazba pět až dvanáct let). V případě podplacení je rovněž skutečnost, že byl tento trestný čin spáchán vůči úřední osobě, okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby (pachateli v tomto případě hrozí podle § 332 odst. 2 tr. zák. trest odnětí svobody ve výši jeden rok až šest let).

Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná úprava nepřináší negativní dopady na bezpečnost nebo obranu státu.

Z v l á š t n í č á s t

K části první – změna zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

K bodům 1 a 6 (§ 15 odst. 2, § 185 odst. 2, § 189 odst. 2, § 193 odst. 8 věta první, § 203 odst. 5, § 204 odst. 3 věta první, § 215 odst. 5 věta třetí, § 226 odst. 2, § 239 odst. 2, § 251 odst. 3, § 257, § 261 odst. 2, § 273 odst. 3, § 278 odst. 4, § 292 odst. 2, § 298 odst. 2, § 314 odst. 2, § 323 odst. 5, § 336 odst. 4, § 340 odst. 2 a § 357 odst. 3)

V uvedených ustanoveních se terminologie uvádí do souladu s požadavky kladenými na citaci předpisů Evropské unie.

K bodům 2 až 5 (§ 123, § 125 a § 174 odst. 2)

Navržená ustanovení mají za cíl upravit otázku postupu při uznání cizozemského rozhodnutí ukládajícího konfiskaci majetku v případě smrti osoby obdobně jako právní předpisy EU, které vymezují důvody pro odmítnutí uznání rozhodnutí o propadnutí či zabrání či příkazu ke konfiskaci ve vztahu k jiným členským státům, a jako Štrasburská úmluva (článek 18). Podle těchto předpisů není smrt osoby poté, co již bylo vůči ní rozhodnuto o konfiskaci jejího majetku, důvodem pro odmítnutí spolupráce. Naopak pokud osoba zemře před tím, než je o konfiskaci majetku vůči ní rozhodnuto, bude naplněn důvod pro odmítnutí spolupráce spočívající v tom, že rozhodnutí bylo vydáno v řízení vedeném v její nepřítomnosti a nebyly tak naplněny požadavky spravedlivého procesu.

Vzhledem k tomu se pro případ následné smrti osoby (případně jejího prohlášení za zemřelou) upravuje postup při uznání cizozemského rozhodnutí ukládajícího konfiskaci majetku této osoby – v takovém případě soud ustanoví zemřelé osobě opatrovníka, který hájí zájmy zemřelé osoby v řízení (obdobně jako je tomu ve vnitrostátním řízení v případě osoby neznámé nebo neznámého pobytu). Vnitrostátně taková situace nastat nemůže, neboť

okamžikem právní moci rozhodnutí o propadnutí nebo zabrání se majetek ze zákona stává vlastnictvím státu.

Změna § 174 odst. 2 je legislativně technickou úpravou reagující na vložení nového odstavce do § 125 a přečíslování následujících odstavců.

K bodům 7 až 13, 15 a 16 (nadpis hlavy III, nadpis dílu 1, vložení oddílu 1 a nahrazení dílů 2 až 4 oddíly 2 až 4, § 226, § 228, § 229 odst. 2, § 278, § 280 odst. 3 a § 292 odst. 1 a 2)

Působnost dosavadních ustanovení upravujících uznání a výkon příkazu k zajištění věci v návaznosti na rámcové rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii je třeba omezit pouze na členské státy, vůči nimž Česká republika nemůže postupovat podle nařízení, neboť pro ně není závazné. Konkrétně jde o Irsko a Dánsko. Ve vztahu ke Spojenému království se předpokládá, že po Brexitu se vůči němu bude postupovat klasickou cestou právní pomoci (zatím je vázáno nařízením).

Uvedené omezení je v souladu s bodem 52 recitálu nařízení, podle něhož by se ustanovení rámcového rozhodnutí 2003/577/SVV, pokud jde o zajištění majetku, měla nahradit nařízením ve vztahu mezi členskými státy, které jsou jím vázány. Ustanovení rámcového rozhodnutí 2003/577/SVV, pokud jde o zajištění majetku, jakož i ustanovení rámcového rozhodnutí 2006/783/SVV, by se měla nadále uplatňovat nejen ve vztahu mezi členskými státy, které nejsou tímto nařízením vázány, ale i ve vztahu mezi členským státem, který není tímto nařízením vázán, a členským státem, který tímto nařízením vázán je.

K bodu 14 (§ 229 odst. 3)

Vzhledem k tomu, že novela trestních předpisů provedená zákonem č. 55/2017 Sb. umožnila, aby finanční šetření a zajištění nástrojů a výnosů z trestné činnosti probíhalo i po skončení trestního stíhání (mimo jiné pro účely zajištění výkonu majetkové sankce), není již zapotřebí speciálně pro účely mezinárodní justiční spolupráce uvádět, že majetek lze zajistit i po právní moci rozhodnutí, kterým bylo uloženo propadnutí nebo zabrání věci.

K bodu 17 (nový díl 2)

Stávající hlavu III se navrhuje doplnit o nový díl, který obsahuje nezbytná adaptační ustanovení vůči nařízení a uplatní se vůči členským státům, pro které je nařízení závazné.

K oddílu 1

K § 238a

V daném ustanovení se vymezuje, že podle dílu 2 postupují justiční orgány České republiky vůči členským státům, pro které je závazné nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 ze dne 14. listopadu 2018 o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci (všechny členské státy kromě Dánska a Irska). Ve vztahu ke Spojenému království se předpokládá, že po Brexitu se vůči němu bude postupovat klasickou cestou právní pomoci (zatím je nařízením vázáno).

K § 238b

V návaznosti na článek 24 odst. 2 nařízení, podle něhož může každý členský stát určit jeden nebo více ústředních orgánů, jež jsou odpovědné za pomoc jeho příslušným orgánům při předávání a přijímání osvědčení o příkazech k zajištění a konfiskaci, se stanoví, že pro soudy (jak české, tak pro soudy jiných členských států) je takovým orgánem Ministerstvo spravedlnosti, a pro státní zástupce je jím Nejvyšší státní zastupitelství. Vzhledem k přímému styku justičních orgánů se nepředpokládá, že by osvědčení byla předávána prostřednictvím

ústředních orgánů justiční spolupráce. Nicméně vzhledem k tomu, že nemusí být v praxi vždy zřejmé, kterému orgánu jiného členského státu je třeba příkaz k zajištění zaslat a justiční orgány nemají vždy prostředky k provedení potřebného šetření, kterým by získaly informace, kterému cizímu justičnímu orgánu mají takový příkaz zaslat, je vhodné ponechat příslušným justičním orgánům v takových případech možnost požádat o součinnost Ministerstvo spravedlnosti či Nejvyšší státní zastupitelství, které mohou k získání potřebných informací využít komunikační prostředky typu Evropské justiční sítě. Kromě toho lze využít i nápomoc Eurojustu.

S ohledem na povinnost členských států shromažďovat statistické údaje týkající se příkazů k zajištění a ke konfiskaci a zasílat je Evropské komisi dle článku 35 nařízení se stanoví součinnost soudů při poskytování takových údajů Ministerstvu spravedlnosti. Nejvyšší státní zastupitelství má informační oprávnění vůči nižším státním zastupitelstvím upravena v zákoně o státním zastupitelství.

K oddílu 2

Tento oddíl obsahuje nezbytná adaptační ustanovení pro případ, kdy je příkaz k zajištění vydaný českým justičním orgánem zasílán k uznání a výkonu do jiného členského státu vázaného nařízením. Jak je uvedeno v obecné části důvodové zprávy, s ohledem na článek 4 nařízení bude do jiného členského státu zasílán pouze překlad osvědčení o vydání příkazu k zajištění, pokud jiný členský stát neučinil podle článku 4 odst. 2 nařízení prohlášení, že požaduje zaslat i příkaz k zajištění; příkaz k zajištění se nepřekládá. Seznam učiněných prohlášení zpřístupní Evropská komise, předpokládá se, že budou uvedena i v instrukcích pro soudy a státní zástupce upravujících oblast mezinárodní justiční spolupráce.

Osvědčení je třeba přeložit do úředního jazyka jiného členského státu nebo do jazyka, o kterém jiný členský stát, kterému je osvědčení zasláno, podle článku 6 učinil prohlášení, že jej akceptuje. Osvědčení se zasílá na formuláři, který je obsažen v příloze I nařízení. Předpokládá se, že v interních předpisech budou k dispozici rovněž vzory osvědčení v jednotlivých jazykových variantách, resp. odkazy na ně.

K § 238c

V článku 2 nařízení je vymezen příkaz k zajištění, jakož i orgány příslušné k jeho vydání. Orgány příslušné k vydání příkazu k zajištění v České republice se navrhuje omezit v tom směru, že v přípravném řízení může být příslušným orgánem pouze státní zástupce. Nepředpokládá se, že by takový příkaz mohl vydat policejní orgán, byť by tak činil se souhlasem státního zástupce, neboť jde o justiční spolupráci a policejní orgán postavení justičního orgánu nemá. To je v souladu s článkem 2 nařízení, který umožňuje vydání příkazu k zajištění jiným orgánem než soudcem nebo státním zástupcem pouze v případě, že jej k tomu určí členský stát. Rozhodnutí činěná českými justičními orgány, která odpovídají vymezení příkazu k zajištění v článku 2 nařízení, jsou usnesení o zajištění nástroje trestné činnosti nebo výnosu z trestné činnosti podle § 79a tr. ř., usnesení o zajištění náhradní hodnoty podle § 79g tr. ř., usnesení o zajištění výkonu trestu propadnutí majetku podle § 347 tr. ř. a usnesení o zajištění výkonu zabránění části majetku podle § 358b tr. ř. vydaná státním zástupcem, předsedou senátu nebo soudem.

Jak již bylo uvedeno, příkaz k zajištění majetku nacházejícího se v jiném členském státu lze přitom výjimečně vydat i po právní moci konfiskačního příkazu, pokud nebyl vydán do té doby, neboť trestní řízení stále běží a takový příkaz může být potřebný pro zajištění řádného výkonu uložené majetkové sankce.

Odstavec 2 pak navazuje na článek 11 nařízení požadující zajištění důvěrnosti v přípravném řízení, přičemž úprava koresponduje s vnitrostátní právní úpravou, podle níž se příkaz k zajištění doručuje dotčené osobě rovněž až po zajištění výkonu příkazu.

K § 238d

Úprava vydání majetku poškozenému navazuje na článek 29 nařízení. Pokud se v České republice vede trestní řízení a v jeho rámci byl zajištěn majetek v jiném členském státě, jsou české orgány činné v trestním řízení příslušné k rozhodování podle § 80 a násl. tr. ř. o nakládání se zajištěným majetkem. V odstavci 1 se pouze specifikuje, že informaci o vydání majetku poškozenému zašle justiční orgán (tj. i v případě, že o vydání majetku rozhodl policejní orgán, informaci zasílá jinému členskému státu justiční orgán) jinému členskému státu až poté, co nabude právní moci. Nařízení výslovně upravuje postup pouze pro případ vrácení zajištěného majetku poškozenému, nicméně pokud by bylo rozhodnuto o vydání majetku jiné osobě, pak lze předpokládat obdobný postup.

V odstavci 2 se pak reaguje na článek 29 odst. 2 nařízení, který předpokládá, že k vrácení majetku poškozeného může dojít i za součinnosti státu, který příkaz k zajištění vydal.

K oddílu 3

Tento oddíl obsahuje nezbytná adaptační ustanovení pro případ, kdy je v České republice rozhodováno o uznání a zajištění výkonu příkazu k zajištění vydaného orgánem jiného členského státu vázaného nařízením. Jak již bylo uvedeno výše, Česká republika využije možnosti učinit prohlášení, že bude požadovat kromě osvědčení o vydání příkazu k zajištění i samotný příkaz k zajištění, protože tento příkaz a nikoli osvědčení je podkladem pro rozhodnutí o uznání. Osvědčení musí být přeloženo do českého jazyka, dle svého prohlášení podle článku 6 nařízení bude Česká republika akceptovat osvědčení i ve slovenském jazyce. Příkaz k zajištění přeložen nebude a bude proto na českém justičním orgánu, aby si případně opatřil jeho překlad. Požadavky na orgán, který může vydat příkaz k zajištění, jsou vymezeny v článku 2 odst. 8 písm. a) nařízení.

K § 238e

V daném ustanovení se upravuje, které justiční orgány jsou věcně a místně příslušné k řízení o uznání a zajištění výkonu příkazu k zajištění. Vzhledem k tomu, že úkony prováděné na základě příkazu k zajištění jsou úkony, které jsou podle stávající právní úpravy prováděny buď v rámci právní pomoci podle části třetí hlavy I nebo na základě příkazu k zajištění věci (dosavadní část pátá hlava III), navrhuje se stanovit příslušnost k postupům podle nařízení shodně s dosud stanovenou příslušností pro vyřízení a přijetí žádosti o právní pomoc ve formě zajištění majetku nebo pro vyřízení příkazu k zajištění věci, který se uplatní vůči Dánsku a Irsku. Shodné nastavení příslušnosti se jeví být praktické, neboť nedojde k zbytečnému tříštění působnosti justičních orgánů k úkonům stejného typu.

K § 238f

Uvedené ustanovení využívá možnosti uvedené v článku 3 odst. 2 nařízení, podle něhož pro případy, že je požadováno zajištění majetku pro trestní řízení o jiném trestném činu, než který je uveden v článku 3 odst. 1 nařízení, může vykonávající stát podmínit uznání a výkon příkazu k zajištění podmínkou oboustranné trestnosti. Zajištění slouží k úspěšnému výkonu případně uložené majetkové trestní sankce, u níž je třeba respektovat ústavní zásadu *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*. Tuto ústavní zásadu je tak žádoucí zohlednit již ve fázi zajištění majetku, aby nedocházelo k nedůvodnému zásahu do ústavního práva na ochranu vlastnictví.

K § 238g

V návaznosti na důvod odmítnutí uznání a výkonu příkazu k zajištění uvedený v článku 8 odst. 1 písm. b) nařízení se obdobně jako u jiných typů justiční spolupráce zařazuje ustanovení řešící postup v případě, že bude mít státní zástupce nebo soudce pochybnosti o existenci či rozsahu imunity osoby, vůči níž směřuje příkaz k zajištění. K rozhodnutí o tom je příslušný Nejvyšší soud, který rozhoduje na návrh státního zástupce, soudu nebo dotčené osoby.

K § 238h

Postup při uznání a výkonu příkazu k zajištění je uveden v člancích 7 až 10 nařízení, relevantní je též článek 13, který řeší, jak postupovat v případě, že je dán důvod bránící úspěšnému výkonu příkazu k zajištění. V § 238h jsou pak upraveny dílčí související aspekty spojené s rozhodováním.

V odstavci 1 se stanoví forma, jakou justiční orgán o uznání a výkonu příkazu k zajištění rozhoduje, tj. usnesení.

V odstavci 2 se v návaznosti na článek 7 nařízení specifikuje, že při výkonu příkazu k zajištění se postupuje podle trestního řádu, tj. za účelem výkonu příkazu k zajištění vydaného jiným členským státem je třeba vydat příslušné usnesení o zajištění podle § 79a tr. ř., § 79g tr. ř., § 347 tr. ř. nebo § 358b tr. ř. (případně ve spojení s výzvou k vydání nebo příkazem k odnětí věci). Výrok o uznání příkazu k zajištění a o zajištění výkonu formou příslušného rozhodnutí je součástí jednoho usnesení.

Pokud by nastal případ předpokládaný článkem 26 nařízení a justiční orgán by rozhodoval podle stanovených kritérií o tom, který z příkazů k zajištění vykoná a který nikoli, pak se stanoví požadavek, aby v odůvodnění usnesení vyložil i důvody, pro které upřednostnil uznání a výkon jednoho příkazu před ostatními. Lze předpokládat, že toto rozhodnutí bude součástí rozhodnutí o uznání a výkonu příkazu k zajištění [jeden příkaz bude uznán, u ostatních bude výkon odložen a pak následně případně nastane nemožnost výkonu podle článku 13 odst. 3 písm. a) nařízení]. Nařízení nepředpokládá, že by takové rozhodnutí bylo samostatně napadnutelné opravnými prostředky, lze si nicméně představit, že osoba, vůči níž směřuje příkaz k zajištění, bude ve stížnosti proti němu namítat, že takový příkaz uznán být neměl a měl být přednostně uznán příkaz jiný.

V odstavci 4 se stanoví postup v případě, že má být uznán a vykonán příkaz znějící na peněžitou částku bez přímé návaznosti na trestný čin, nikoli požadující zajištění konkrétní věci, která je výnosem nebo nástrojem trestného činu. V takovém případě budou dotčené osobě zajištěny jakékoli věci jako náhradní hodnota podle § 79g tr. ř. až do výše odpovídající peněžní částce uvedené v příkazu k zajištění (nikoli v hodnotě přesahující uvedenou peněžní částku). K tomu srov. též obecnou část důvodové zprávy.

V návaznosti na článek 33 nařízení, který zaručuje dotčeným osobám právo na účinnou právní ochranu ve vykonávajícím státě proti rozhodnutí o uznání a výkonu příkazu k zajištění, se v případě, že bude příkaz k zajištění vydaný jiným členským státem v České republice uznán (tj. bude rozhodnuto kladně), proti takovému rozhodnutí připouští stížnost bez odkladného účinku, o které rozhoduje soud. Stížností však nelze napadat věcné důvody, pro které byl vydán příkaz k zajištění, ty lze napadat pouze v jiném členském státě. Naopak v případě, že příkaz k zajištění uznán nebude, není třeba přiznávat dotčené osobě právo stížnosti, neboť k zásahu do jejích práv nedošlo.

K § 238i

Za účelem sjednocení postupu justičních orgánů se výslovně stanoví forma, jakou má být odložen výkon příkazu k zajištění (opatření). Opatření nemá podobu a náležitosti rozhodnutí, jde spíše o úkon organizačně procesního nebo technického rázu. Zákon nestanoví jeho povinné náležitosti, nicméně mělo by z něj být zřejmé, kdo opatření učinil a co je jeho obsahem.

K § 238j

V návaznosti na článek 8 odst. 4 a článek 12 nařízení se stanoví postup justičního orgánu poté, co nastane některá ze skutečností předvídaných nařízením. Se zajištěnými věcmi se v takovém případě naloží obdobně jako s věcmi zajištěnými ve vnitrostátním případě.

K § 238k

Úprava vydání majetku poškozenému navazuje na článek 29 nařízení, kdy stanoví konkrétní procesní postupy. Pokud jiný členský stát rozhodne o vrácení majetku poškozenému, český justiční orgán si samostatně posoudí, zda jsou splněny podmínky uvedené v článku 29 nařízení pro vydání věci poškozenému. Pokud jsou splněny, rozhodne usnesením o vydání věci poškozenému podle § 80 tr. ř. a zajistí vydání věci poškozenému, a to případně i za využití součinnosti jiného členského státu. Pokud podle něj splněny nejsou, např. si vydání věci nárokuje další osoba, a v rámci předpokládaných konzultací není zvoleno jiné řešení, rozhodne usnesením o složení věci do úschovy, nebo rozhodne o tom, že věc poškozenému nevydá (např. proto, že není dostatečně prokázáno, že mu věc patří, obdoba vnitrostátního zamítnutí žádosti poškozeného o vydání věci). O výsledku je pak třeba vyrozumět jiný členský stát. Obdobně jako ve vnitrostátních případech je proti rozhodnutí o nevydání věci poškozenému připuštěna stížnost (bez odkladného účinku). Je-li rozhodnuto o vydání věci poškozenému nebo o složení věci do úschovy, jsou přípustné opravné prostředky podle § 80 tr. ř.

K oddílu 4

Tento oddíl obsahuje ustanovení společná pro oba směry justiční spolupráce.

K § 238l

Pro účely článku 31 odst. 2 nařízení, který umožňuje dohodu s jiným členským státem o sdílení mimořádných nákladů spojených s výkonem příkazu k zajištění, je třeba určit orgán příslušný k takovému postupu. Podle stávající právní úpravy je obecně orgánem, který je příslušný k uzavírání dohod o úhradě nákladů justiční spolupráce Ministerstvo spravedlnosti, nicméně v novele, která je aktuálně v legislativním procesu, se předpokládá v této oblasti přenesení příslušnosti na justiční orgány, a proto se navrhuje vycházet již z nové předpokládané koncepce.

Je-li tedy Česká republika státem, jehož justiční orgán vydal příkaz k zajištění, a jiný členský stát uplatňuje náhradu vzniklých nákladů mezinárodní justiční spolupráce, bude to justiční orgán, který vydal příkaz k zajištění, kdo bude tyto náklady hradit, a pokud není samostatnou účetní jednotkou, jako např. okresní státní zastupitelství, bude je hradit účetní jednotka, pod kterou spadá – proto se požaduje její výslovný souhlas, přičemž rozpočet tohoto justičního orgánu, resp. této účetní jednotky, může být případně Ministerstvem spravedlnosti navýšen. Justičnímu orgánu, který uznal příkaz k zajištění jiného členského státu, pak též přísluší i případné jednání o úhradě nákladů, které vznikly České republice v souvislosti s výkonem příkazu k zajištění vydaným orgánem jiného členského státu.

Článek 31 odst. 2 nařízení předpokládá, že návrh na úhradu nákladů a konzultace v této souvislosti provádí vydávající a vykonávající orgán ve smyslu nařízení, proto se stanoví pro tento případ vždy příslušnost justičního orgánu, který vydal nebo uznal příkaz k zajištění. Okresní státní zastupitelství mají povinnost si předem vyžádat souhlas příslušného krajského státního zastupitelství, které je účetní jednotkou, pod kterou spadají.

K § 238m

V tomto ustanovení jsou obdobně jako u jiných typů justiční spolupráce v rámci EU (srov. např. § 237-238, § 296-297, § 372, § 379) řešeny nároky, které vůči sobě má Česká republika a jiný členský stát EU v případě, že jeden z těchto států vyplatí dotčené osobě náhradu škody, která byla způsobena postupem orgánů druhého členského státu. Na rozdíl od jiných případů však nařízení přímo nestanoví, že stát, jehož orgány škodu způsobily, má druhému státu uhradit vše, co vyplatil, ale pouze, že se státy na výši úhrady mají dohodnout. K uzavření takové dohody je příslušné Ministerstvo spravedlnosti.

K bodům 18, 19 a 35 (241 odst. 3, § 263 odst. 3, § 280 odst. 3, § 301 odst. 3, § 325 odst. 3 a § 344 odst. 3)

Navrhuje se zpřesnit, jak má být postupováno v případě kompetenčního sporu. Kompetenční spor nemůže vyvolat soud, kterému bylo rozhodnutí zasláno jiným členským státem, ale až soud, kterému věc postoupil jiný soud z důvodu své nepříslušnosti. Procesní postup je obdobný jako ve vnitrostátních případech, tj. soud předloží věc nadřízenému soudu svým rozhodnutím. Příslušnost soudu rozhodujícího kompetenční spor a jeho postup je pak řešen v § 24 tr. ř.

K bodu 20 [§ 267 odst. 1 písm. f), § 268 odst. 5 a § 285 odst. 2]

Jde o formální změnu, která sladuje užitou terminologii s právními předpisy v oblasti bankovníctví.

K bodům 21, 22, 31 a 33 (nadpis dílu 1 v části páté hlavě VII, nadpis a označení oddílu 1 v dílu 1 hlavě VII části páté, nahrazení dílu 2 a dílu 3 oddíly 2 a 3 v hlavě VII části páté dílu 1, úprava odkazů na díly – oddíly)

Působnost dosavadních ustanovení upravujících uznání a výkon rozhodnutí o propadnutí nebo zabránění majetku nebo věci v návaznosti na rámcové rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci je třeba omezit pouze na členské státy, vůči nimž Česká republika nemůže postupovat podle nařízení, neboť pro ně není závazné. Konkrétně jde o Irsko a Dánsko. Ve vztahu ke Spojenému království se předpokládá, že po Brexitu se vůči němu bude postupovat klasickou cestou právní pomoci (zatím je pro ně závazné nařízení).

Uvedené omezení je v souladu s bodem 52 recitálu nařízení, podle něhož by se ustanovení rámcového rozhodnutí 2006/783/SVV měla nahradit nařízením ve vztahu mezi členskými státy, které jsou jím vázány. Ustanovení rámcového rozhodnutí 2006/783/SVV by se měla nadále uplatňovat nejen ve vztahu mezi členskými státy, které nejsou tímto nařízením vázány, ale i ve vztahu mezi členským státem, který není tímto nařízením vázán, a členským státem, který tímto nařízením vázán je.

K bodu 23 (§ 280 odst. 1)

Přestože byla při tvorbě nového zákona o mezinárodní justiční spolupráci zvolena koncepce, kdy byla příslušnost k uznání a výkonu rozhodnutí jiných členských států, pokud neukládají sankci spojenou se zbavením osobní svobody, přenesena na okresní soudy, v případě rozhodnutí požadujících konfiskaci majetku se tato koncepce neukázala být vhodnou, neboť

konfiskaci v naprosté většině případů předchází zajištění dotčeného majetku. K uznání a výkonu příkazu k zajištění věci je přitom příslušné krajské státní zastupitelství (popř. krajský soud), v jehož obvodu má být majetek zajištěn. S ohledem na úzkou provázanost zajištění a konfiskace majetku se proto v tomto případě jeví být vhodnější, aby k uznání a výkonu rozhodnutí požadujícího konfiskaci majetku byl věcně příslušný rovněž krajský soud. Stejně tak kritérium určení místní příslušnosti soudu se stanoví shodně s kritériem pro určení místní příslušnosti orgánu k rozhodnutí o uznání a výkonu příkazu k zajištění věci, tj. primární je místo, kde se má majetek nacházet podle informací uvedených v osvědčení. Je povinností jiného členského státu takové místo v osvědčení dostatečně specifikovat.

Podle ustáleného výkladu pojmu „majetek“ pro účely trestního řízení se majetkem rozumí souhrn všech majetkových hodnot, tj. věcí, pohledávek a jiných práv a penězi ocenitelných hodnot (jde tedy o souhrn všech aktiv pachatele), přičemž se bude vycházet z dostupných informací a zejména z osvědčení připojeného k rozhodnutí, o jehož uznání a výkon se žádá, ve kterém by mělo být předpokládáné umístění majetku uvedeno (nebo alespoň jeho poslední známé umístění). Je-li takto příslušných soudů více, bude z nich příslušný soud, kterému bylo rozhodnutí, o jehož uznání a výkon se žádá, zasláno, resp. postoupeno jako prvnímu.

Zbytková kritéria se pak odvíjí od místa, kde se zdržuje osoba, které má být majetek odčerpán.

Při zjišťování, je-li dána příslušnost soudů České republiky, je třeba vycházet zejména z údajů uvedených v osvědčení připojeném k rozhodnutí. Skutečnosti tímto státem uváděné pak soud ověří na základě vlastního šetření, při kterém využívá dostupných informačních zdrojů, jež má v trestním řízení k dispozici (zejména § 7 a 8 tr. ř.).

K bodu 24 (§ 281 odst. 1)

Jde o zpřesnění formulace vzhledem k tomu, že orgán jiného členského státu není povinen zaslat před rozhodnutím požadujícím propadnutí nebo zabrání majetku příkaz k jeho zajištění.

K bodu 25 (§ 283 odst. 2)

Navržené ustanovení má za cíl upravit vnitrostátní postup v případě smrti osoby poté, co již bylo vůči ní rozhodnuto o konfiskaci jejího majetku v jiném členském státu, neboť takový případ není důvodem pro odmítnutí uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu. Naopak pokud osoba zemře před tím, než je o konfiskaci majetku vůči ní v jiném členském státu rozhodnuto, bude naplněn důvod pro odmítnutí uznání rozhodnutí jiného členského státu, že rozhodnutí bylo vydáno v řízení vedeném v její nepřítomnosti a nebyly tak naplněny požadavky spravedlivého procesu.

Pro případ následné smrti osoby (případně jejího prohlášení za zemřelou) se stanoví, že samosoudce ustanoví zemřelé osobě opatrovníka, který hájí zájmy zemřelé osoby v řízení (obdobně jako je tomu ve vnitrostátním řízení v případě osoby neznámé nebo neznámého pobytu). Vnitrostátně taková situace nastat nemůže, neboť okamžikem právní moci rozhodnutí o propadnutí nebo zabrání se majetek ze zákona stává vlastnictvím státu.

K bodu 26 [§ 284 odst. 4 písm. c)]

V návaznosti na změnu dikce § 278 odst. 2 provedenou zákonem č. 55/2017 Sb., která propadnutí majetku nahradila zabráním části majetku, se opravuje terminologie i v tomto ustanovení.

K bodu 27 (§ 289 odst. 1 věta třetí)

Nad rámec stávající úpravy se doplňuje povinnost samosoudce upozornit organizační složku státu, která je příslušná k hospodaření s propadlým nebo zabraným majetkem podle zákona

č. 219/2000 Sb., na pravidla sdílení majetku s jiným členským státem, neboť tato organizační složka je příslušná k jeho zaslání do jiného členského státu.

K bodu 28 (§ 290 odst. 5)

Vzhledem k tomu, že předmětné ustanovení řeší pouze otázku sdílení propadlého nebo zabraného majetku, vypouští se zavádějící odkaz na dohodu o úhradě nákladů řízení, kterou neuzavírá Ministerstvo financí, ale příslušný soud.

K bodu 29 (§ 290 odst. 7 a 8)

Navrhuje se výslovně doplnit, že přepočet českých korun na eura se provádí ke dni připsání peněžních prostředků na účet organizační složky státu příslušné k hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb.

Byť by taková informace měla být součástí osvědčení, zdůrazňuje se povinnost samosoudce vždy informovat orgán jiného členského státu o tom, na koho se má obracet, pokud jde o sdílení majetku (organizační složka státu příslušná k hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb.), a která organizační složka státu je příslušná k uzavření dohody o sdílení majetku (Ministerstvo financí).

K bodům 30 a 32 (§ 291 a § 295a)

Zpřesňuje se implementace článku 20 odst. 2 rámcového rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci, který předpokládá možnost dohodnout se o sdílení mimořádně vysokých nákladů. Výslovně se stanoví, jak má soud v takovém případě postupovat.

K bodu 34 (část pátá, hlava VII, nový díl 2)

Stávající hlavu VII se navrhuje doplnit o nový díl, který obsahuje nezbytná adaptační ustanovení vůči nařízení a uplatní se vůči členským státům, pro které je nařízení závazné.

K oddílu 1

K § 297a

V daném ustanovení se vymezuje, že podle dílu 2 postupují justiční orgány České republiky vůči členským státům, pro které je závazné nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 ze dne 14. listopadu 2018 o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci (všechny členské státy kromě Dánska a Irska). Ve vztahu ke Spojenému království se předpokládá, že po Brexitu se vůči němu bude postupovat klasickou cestou právní pomoci (zatím je nařízením vázáno).

K § 297b

V návaznosti na článek 24 odst. 2 nařízení, podle něhož může každý členský stát určit jeden nebo více ústředních orgánů, jež jsou odpovědné za pomoc jeho příslušným orgánům při předávání a přijímání osvědčení o příkazech k zajištění a konfiskaci, se stanoví, že pro soudy (jak české, tak pro soudy jiných členských států) je takovým orgánem Ministerstvo spravedlnosti. Vzhledem k přímému styku justičních orgánů se nepředpokládá, že by osvědčení byla předávána prostřednictvím ústředních orgánů justiční spolupráce. Nicméně vzhledem k tomu, že nemusí být v praxi vždy zřejmé, kterému orgánu jiného členského státu EU je třeba příkaz ke konfiskaci zaslat a justiční orgány nemají vždy prostředky k provedení potřebného šetření, kterým by získaly informace, kterému cizímu justičnímu orgánu mají takový příkaz zaslat, je vhodné ponechat příslušným justičním orgánům v takových případech možnost požádat o součinnost Ministerstvo spravedlnosti,

kteří může k získání potřebných informací využít komunikační prostředky typu Evropské justiční sítě. Kromě toho lze využít i nápomoc Eurojustu.

S ohledem na povinnost členských států shromažďovat statistické údaje týkající se příkazů ke konfiskaci a zasílat je Evropské komisi dle článku 35 nařízení se stanoví součinnost soudů při poskytování takových údajů Ministerstvu spravedlnosti.

K oddílu 2

Tento oddíl obsahuje nezbytná adaptační ustanovení pro případ, kdy je v České republice rozhodováno o uznání a zajištění výkonu příkazu ke konfiskaci vydaného soudem jiného členského státu vázaného nařízením. Jak je uvedeno v obecné části důvodové zprávy, Česká republika využije možnosti učinit prohlášení podle článku 14 odst. 2 nařízení a bude požadovat kromě zaslání osvědčení vždy též samotný příkaz ke konfiskaci, neboť ten je podkladem pro rozhodnutí o uznání (je předmětem uznání). Osvědčení musí být přeloženo do českého jazyka, dle svého prohlášení podle článku 6 nařízení bude Česká republika akceptovat osvědčení i ve slovenském jazyce. Příkaz ke konfiskaci přeložen nebude a bude proto na českém soudu, aby si případně opatřil jeho překlad.

K § 297c

Věcnou a místní příslušnost soudu se navrhuje stanovit shodně s příslušností soudu k uznání a výkonu rozhodnutí požadujícího propadnutí nebo zabránění majetku vydaného jiným členským státem EU, který není vázán nařízením. Je na místě shodná úprava, neboť jde o stejný typ rozhodnutí. K odůvodnění lze proto odkázat na odůvodnění změny § 280 odst. 1.

Dále se navrhuje upravit, jak má být postupováno v případě kompetenčního sporu. Kompetenční spor nemůže vyvolat soud, kterému byl příkaz ke konfiskaci zaslán jiným členským státem, ale až soud, kterému věc postoupil jiný soud z důvodu své nepřislušnosti. Procesní postup je obdobný jako ve vnitrostátních případech, tj. soud předloží věc nadřízenému soudu svým rozhodnutím. Příslušnost soudu rozhodujícího kompetenční spor a jeho postup je pak řešen v § 24 tr. ř.

K § 297d

Jde o obdobnou úpravu jako je navržena v § 281 odst. 1, proto lze odkázat na odůvodnění k uvedenému ustanovení.

K § 297e

Uvedené ustanovení využívá možnosti uvedené v článku 3 odst. 2 nařízení, podle něhož pro případy, že je požadována konfiskace majetku pro trestní řízení o jiném trestném činu, než který je uveden v článku 3 odst. 1 nařízení, může vykonávající stát podmínit uznání a výkon příkazu ke konfiskaci podmínkou oboustranné trestnosti. Takový princip respektuje ústavní zásadu *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*.

K § 297f

Otázky spojené s rozhodováním o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci jsou řešeny v člancích 18 až 20 nařízení, v článku 21 je pak upravena možnost odložit uznání nebo výkon příkazu. Toto ustanovení upravuje s tím spojené procesní otázky (obdobným způsobem jako je tomu u uznávání rozhodnutí podle části páté hlavy VII dílu 1). Lhůty pro uznání a výkon jsou stanoveny přímo v článku 20 nařízení.

Pokud by nastal případ předpokládaný článkem 26 nařízení a samosoudce by rozhodoval podle stanovených kritérií o tom, který z příkazů ke konfiskaci vykoná a který nikoli, pak se stanoví požadavek, aby v odůvodnění usnesení vyložil i důvody, pro které upřednostnil uznání a výkon jednoho příkazu před ostatními. Lze předpokládat, že toto rozhodnutí bude

součástí rozhodnutí o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci [jeden příkaz bude uznán, u ostatních bude výkon odložen a pak následně případně nastane nemožnost výkonu podle článku 22 odst. 3 písm. a) nařízení]. Nařízení nepředpokládá, že by takové rozhodnutí bylo samostatně napadnutelné opravnými prostředky, lze si nicméně představit, že osoba, vůči níž směřuje příkaz ke konfiskaci, bude ve stížnosti namítat, že takový příkaz uznán být neměl a měl být přednostně uznán příkaz jiný.

V návaznosti na článek 33 nařízení, který zaručuje dotčeným osobám právo na účinnou právní ochranu ve vykonávajícím státě proti rozhodnutí o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci, se proti rozhodnutí o uznání příkazu ke konfiskaci připouští stížnost s odkladným účinkem. Stížností však nelze napadat věcné důvody, pro které byl vydán příkaz ke konfiskaci, ty lze napadat pouze v jiném členském státě.

K § 297g

V uvedeném ustanovení jsou upraveny podrobnější postupy v případě, že je rozhodováno o tom, že se konfiskační příkaz uzná a vykoná, tj. zejména pravidla týkající se přizpůsobení sankce českým trestním zákonům a náležitosti výroků rozhodnutí.

V odstavcích 2 a 3 je upraven postup, jak má být zajištěn výkon příkazu ke konfiskaci jiného členského státu znějícího na peněžitou částku. Vůči pachateli se s ním naloží stejně jako s rozhodnutím ukládajícím propadnutí náhradní hodnoty, popř. zabrání náhradní hodnoty, pokud by v cizím státě bylo např. upuštěno od potrestání pachatele. Vůči jiné osobě se s ním naloží stejně jako s rozhodnutím ukládajícím zabrání náhradní hodnoty (buď peněžních prostředků, nebo jiných věcí, které jiný členský stát v osvědčení označí), ale pouze v hodnotě do výše peněžité částky uvedené v příkazu ke konfiskaci. K zvolenému způsobu řešení srov. též vysvětlení v obecné části důvodové zprávy.

V odstavci 4 se pak stanoví procesní postup pro případ předvídaný v člancích 18 odst. 4 a 29 odst. 2 nařízení.

K § 297h

Otázky spojené s výkonem příkazu ke konfiskaci upravují články 18, 20, 21, 22, 23 a 27 nařízení. V tomto ustanovení jsou obsaženy návazné vnitrostátní postupy při zajištění výkonu uznaného příkazu ke konfiskaci.

Výkon se provede podle příslušných vnitrostátních ustanovení – tj. § 345 a 346 tr. ř., § 349b tr. ř., § 358 a § 358a tr. ř. Podle těchto ustanovení zašle samosoudce opis rozhodnutí o uznání a výkonu konfiskačního příkazu organizační složce státu příslušné podle zákona č. 219/2000 Sb. k hospodaření s propadlým nebo zabraným majetkem za účelem provedení potřebných opatření. Zároveň, pokud to není zřejmé z rozhodnutí, uvede skutečnosti důležité pro organizační složku státu, tj. kdy rozhodnutí nabylo právní moci (což je rozhodné pro počátek běhu tříměsíční lhůty, v níž podléhá majetek specifickému režimu) a že jde o majetek propadlý či zabraný na základě uznaného konfiskačního příkazu. Dále vyrozumí příslušnou organizační složku státu o tom, zda se jedná o majetkovou trestní sankci podle zákona č. 59/2017 Sb. (což je rozhodné pro způsob naložení s majetkem) či nikoli (což je rozhodné pro sdílení majetku s jiným členským státem) a o tom, který orgán jiného členského státu je příslušný k přijetí sdíleného majetku (včetně kontaktních údajů a čísla účtu), což by mělo být uvedeno v osvědčení (jinak je třeba se na tuto informaci dotázat).

Samosoudce upozorní vydávající orgán jiného členského státu na skutečnost, že pokud nebude ve lhůtě tří měsíců od právní moci rozhodnutí o uznání příkazu ke konfiskaci informován o důvodu bránícímu propadnutí nebo zabrání, např. že výše celkově zkonfiskovaného majetku ve více státech přesáhla požadovanou výši konfiskace, po uplynutí

uvedené lhůty bude s majetkem nakládáno jako s majetkem České republiky podle zákona č.219/2000 Sb. a za případnou škodu způsobenou povinnému bude odpovídat tento jiný členský stát. Uvedené ustanovení zakotvuje mechanismus pro možnou nápravu případů, kdy vzhledem k zdlouhavosti komunikace mezi státy a nedostatečné koordinaci dojde k případům, kdy je osobě odčerpán majetek ve vyšší hodnotě, než v jaké měl být předmětem konfiskace. Státy by se sice měly průběžně informovat o svém postupu, využívat nástrojů jako je možnost odložit uznání a výkon příkazu ke konfiskaci apod., nicméně právě s ohledem na skutečnost, že jde o mezinárodní spolupráci, nelze zcela vyloučit, že by takový případ mohl nastat. Vzhledem k specifickým české právní úpravy nelze v takovém případě upustit od výkonu trestu nebo ochranného opatření, ale je zapotřebí zrušit rozhodnutí, v jehož důsledku přešlo vlastnické právo na stát. Pokud jiný členský stát v uvedené lhůtě informuje samosoudce o důvodu bránicím propadnutí nebo zabrání majetku, samosoudce o této skutečnosti nejprve informuje písemně příslušnou organizační složku státu (aby s majetkem nenaložila ve smyslu zákona č. 219/2000 Sb.) a následně na základě takové žádosti rozhodne o zrušení svého předchozího rozhodnutí. Pokud jiný členský stát informuje o důvodu bránicím propadnutí nebo zabrání pouze části propadlého nebo zabraného majetku, samosoudce po zrušení svého předchozího rozhodnutí rozhodne o uznání a výkonu konfiskačního příkazu znovu, pokud jde o zbylou část majetku. Rozhodnutí pak samosoudce doručí všem dotčeným subjektům – tj. jak povinné osobě a státnímu zástupci, tak příslušné organizační složce státu a příslušnému orgánu jiného členského státu. Na základě zaslaného nového rozhodnutí pak příslušná organizační složka učiní potřebné kroky k vrácení části majetku odsouzenému nebo jiné osobě.

Pokud by až po rozhodnutí o konfiskaci majetku jiný členský stát rozhodl o tom, že zkonfiskovaná věc má být vrácena poškozenému a informaci o tomto rozhodnutí nebo o běžícím řízení o takovém nároku poškozeného zaslal samosoudci ve výše uvedené tříměsíční lhůtě, samosoudce postupuje obdobně, jako když je informován o jiném důvodu bránicím propadnutí nebo zabrání věci. Zároveň je však třeba vydat rozhodnutí o vrácení věci poškozenému. Nařízení v tomto případě neumožňuje přezkoumávat stejné skutečnosti jako v případě, že je vracen zajištěný majetek podle článku 29 nařízení, proto samosoudce rozhodne o vydání věci poškozenému a případné jiné osoby, které nárokují vydání majetku, odkáže na jiný členský stát.

Vzhledem k tomu, že informace zasílané příslušné organizační složce státu pro ni mají zásadní význam z hlediska nakládání s majetkem, vyplývá z povahy věci, že je třeba jí takové informace zaslat vždy písemně, aby měla doložitelný podklad pro účely svého dalšího postupu, ostatně i samosoudce potřebuje písemný doklad, že splnil svou zákonnou povinnost.

V odstavci 6 je pak stanovena návaznost na postup podle nařízení, kdy podle článku 30 odst. 1 má vydávající členský stát povinnost uvést v osvědčení o vydání konfiskačního příkazu, popř. později, že bylo vydáno rozhodnutí o náhradě škody poškozenému, případně, že probíhá řízení o takovém nároku. Samosoudce neprodleně předá tuto informaci odboru odškodňování Ministerstva spravedlnosti a zároveň mu zašle kopii svého rozhodnutí o uznání příkazu ke konfiskaci, neboť jde o informace významné z toho pohledu, že odbor odškodňování Ministerstva spravedlnosti ví, že má očekávat zaslání peněžních prostředků na zvláštní účet, které bude zřejmě zasílat do jiného členského státu pro poškozené. Pokud se samosoudce dozví další informace, které by na takové řízení mohly mít vliv (např. jiný členský stát po skončení řízení o nároku poškozeného zašle rozhodnutí o náhradě škody, nebo vyrozumí soud, že nárok poškozenému přiznán nebyl), rovněž je předá odboru odškodňování Ministerstva spravedlnosti. Kromě toho uvede, kam mají být peněžní prostředky zaslány (buď příslušnému orgánu jiného členského státu, nebo přímo poškozenému).

Samosoudce zároveň upozorní organizační složku státu příslušnou podle zákona č. 219/2000 Sb. k hospodaření s propadlým nebo zabraným majetkem, že jde o majetkovou trestní sankci, pokud tak dosud neučinil.

K § 297i

Za účelem sjednocení postupu soudů se výslovně stanoví forma, jakou má být odložen výkon příkazu ke konfiskaci (opatření). Opatření nemá podobu a náležitosti rozhodnutí, jde spíše o úkon organizačně procesního nebo technického rázu. Zákon nestanoví jeho povinné náležitosti, nicméně mělo by z něj být zřejmé, kdo opatření učinil a co je jeho obsahem.

K oddílu 3

Tento oddíl obsahuje nezbytná adaptační ustanovení pro případ, kdy je příkaz ke konfiskaci vydaný českým soudem zasílán k uznání a výkonu do jiného členského státu vázaného nařízením. Jak je uvedeno v obecné části důvodové zprávy, s ohledem na článek 4 nařízení bude do jiného členského státu zasílán pouze překlad osvědčení o vydání příkazu ke konfiskaci, pokud jiný členský stát neučinil podle článku 4 odst. 2 nařízení prohlášení, že požaduje zaslat i příkaz ke konfiskaci; příkaz ke konfiskaci se nepřekládá. Seznam učiněných prohlášení zpřístupní Evropská komise, předpokládá se, že budou uvedena i v instrukci pro soudy upravující oblast mezinárodní justiční spolupráce.

Osvědčení je třeba přeložit do úředního jazyka jiného členského státu nebo do jazyka, o kterém jiný členský stát, kterému je osvědčení zasláno, podle článku 6 učinil prohlášení, že jej akceptuje. Osvědčení se zasílá na formuláři, který je obsažen v příloze I nařízení. Předpokládá se, že v interních předpisech budou k dispozici rovněž vzory osvědčení v jednotlivých jazykových variantách, případně odkazy na ně.

Otázky spojené s vydáním a zasíláním příkazu ke konfiskaci do jiného členského státu za účelem uznání jsou upraveny zejména v článcích 14 až 17, 25, 27 a 30 až 32 nařízení. V tomto oddílu jsou tak upraveny jen nezbytné otázky spojené zejména se zajištěním informovanosti všech dotčených orgánů.

K § 297j

V článku 2 nařízení je vymezen příkaz ke konfiskaci, jakož i orgány příslušné k jeho vydání. Rozhodnutí činěná českými soudy, která odpovídají vymezení příkazu ke konfiskaci v článku 2 nařízení, jsou:

- trest propadnutí majetku podle § 66 tr. zák.,
- trest propadnutí věci podle § 70 tr. zák.,
- propadnutí náhradní hodnoty podle § 71 tr. zák.,
- zabránění věci podle § 101 tr. zák.,
- zabránění náhradní hodnoty podle § 102 tr. zák., a
- zabránění části majetku podle § 102a tr. zák.

K zaslání příkazu ke konfiskaci do jiného členského státu je příslušný soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni (srov. § 293 odst. 1, kde je příslušnost nastavena obdobně).

K § 297k

Vzhledem k tomu, že Ministerstvo spravedlnosti vede řízení o uspokojení nároků poškozených podle zákona č. 59/2017 Sb., je pro ně zásadní informace, že soud uložil sankci, která splňuje atributy majetkové trestní sankce podle zákona č. 59/2017 Sb. (k tomu v podrobnostech srov. odůvodnění k § 345 tr. ř.) a že za účelem výkonu takové sankce zaslal

rozhodnutí ji ukládající do jiného členského státu vázaného nařízením a zda jiný členský stát rozhodnutí uznal. Tato informace je pro Ministerstvo spravedlnosti potřebná z toho hlediska, že na jejím základě ví, že může očekávat, že jiný členský stát zašle na zvláštní účet peněžní prostředky za účelem uspokojení majetkových nároků poškozených.

V odstavci 2 je pak v návaznosti na § 11c zákona č. 59/2017 Sb. stanoven okruh informací, které předseda senátu sděluje jinému členskému státu. Jedná se o informace, které jsou pro jiný členský stát významné z toho pohledu, že na jejich základě zjistí, zda má zasílat na zvláštní účet peněžní prostředky do výše přiznaného nároku poškozených na náhradu škody, nemajetkové újmy či na vydání bezdůvodného obohacení, či nikoli. Samozřejmě již při zasílání příkazu ke konfiskaci je třeba v osvědčení o jeho vydání uvést, zda existuje poškozený, kterému byl přiznán majetkový nárok nebo byl s tímto nárokem či jeho částí odkázán na občanskoprávní řízení, aby jiný členský stát měl již v tento okamžik informaci o tom, že zřejmě bude posílat peněžní prostředky do České republiky. Tuto prvotní informaci pak předseda senátu upřesní v návaznosti na informace od Ministerstva spravedlnosti (i když žádný poškozený nepožádá ve lhůtě o uspokojení svého nároku ze zvláštního účtu, je Ministerstvo spravedlnosti pořád příslušné ke sdílení peněžních prostředků s jiným členským státem).

V tomto směru je třeba upozornit, že nařízení v článku 30 počítá pouze s nároky obětí, přičemž v recitálu č. 45 nařízení se ponechává na členských státech, zda pod tento pojem zahrnou i právnickou osobu. V České republice byl zvolen v souladu s vnitrostátním právem obecnější pojem poškozený, tj. je zahrnuta i právnická osoba. Je nicméně možné, že některé jiné členské státy budou článek 30 nařízení uplatňovat pouze na oběti a neuspokojí nároky jiných osob poškozených trestným činem, o němž se vedlo trestní řízení v České republice.

K oddílu 4

Tento oddíl obsahuje společná ustanovení týkající se obou směrů justiční spolupráce.

K § 297I

V daném ustanovení se konkretizuje, která organizační složka státu je příslušná k postupům při sdílení majetku podle článku 30 nařízení. V souladu s dosavadní koncepcí (srov. § 135, § 140, § 272, § 277, § 290 a § 295 zákona č. 104/2013 Sb.) se i pro tyto případy stanoví, že k uzavření dohody o sdílení majetku s jiným členským státem odchýlné od pravidel uvedených v článku 30 nařízení je příslušné Ministerstvo financí. Návrh na uzavření takové dohody bude podávat zejména soud, který rozhodl ve věci v prvním stupni nebo který rozhodl o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci vydaného jiným členským státem v prvním stupni. Pokud bude uzavření dohody v zájmu jiného členského státu, bude uzavření takové dohody navrhopat primárně jiný členský stát. Nařízení postup při podání návrhu na uzavření dohody nijak podrobněji neupravuje. Lze předpokládat, že se orgán jiného členského státu buď s návrhem obrátí na český soud, který pak podá návrh Ministerstvu financí, nebo se cizí orgán příslušný k uzavření takové dohody obrátí přímo na Ministerstvo financí.

Ministerstvo financí je rovněž příslušné k udělení souhlasu s použitím majetku, který propadl nebo byl zabrán v jiném členském státu na základě rozhodnutí českého soudu, ve veřejném zájmu nebo pro sociální účely. Návrh na takové použití podává jiný členský stát. Stejně tak si Ministerstvo financí vyžaduje souhlas s takovým použitím majetku v České republice, přičemž tak činí pouze na návrh organizační složky státu příslušné k hospodaření s takovým majetkem, která jej zamýšlí tímto způsobem využít. Nařízení neupravuje podrobněji formální či obsahové požadavky žádosti o udělení souhlasu nebo takového souhlasu, bude proto záležet zejména na státu, který je příslušný k udělení souhlasu, jaké informace si k tomu vyžádá. Pokud jiný členský stát udělí souhlas s určitým použitím propadlého či zabraného majetku

a od záměru takto majetek použit bude posléze ustoupeno, je třeba s majetkem naložit dalšími postupy předvídanými v článku 30 nařízení (tj. zejména přistoupit k jeho zpeněžení). Zároveň je třeba zdůraznit, že použit majetek způsobem předvídaným v článku 30 odst. 6 písm. d) nařízení je možné jen v případě, že nejde o majetek, který spadá do působnosti zákona č. 59/2017 Sb. Předpokládá se, že Ministerstvo financí zjistí před udělením souhlasu podle článku 30 odst. 6 písm. d) stanovisko soudu, který o propadnutí nebo zabrání majetku rozhodl. Jinak bude při udělování souhlasu posuzovat zejména účel, k němuž má být daný majetek využit, a vzájemnost. S ohledem na četnost případů justiční spolupráce v této oblasti (nejvýše deset případů ročně), kdy je navíc třeba přednostně uspokojit majetkové nároky poškozených, lze předpokládat, že půjde o jednotky případů, v nichž bude takový souhlas vyžadován. Nejrozvinutější systém využívání zkonfiskovaného majetku pro sociální účely má Itálie, s ní však není četnost justiční spolupráce velká i s ohledem na to, že primárně využívá systém tzv. preventivních konfiskací, jež nespadají do rámce justiční spolupráce v trestních věcech a ze strany českých soudů je proto spolupráce odmítána.

Propadlé či zabrané věci nebo peněžní prostředky získané jejich zpeněžením sdílí organizační složka státu, která je příslušná s nimi hospodařit podle § 11 zákona č. 219/2000 Sb. (typicky krajské ředitelství policie či ÚZSVM).

Pokud jde o propadlé nebo zabrané peněžní prostředky, pak v případě, že uložená majetková sankce (ať již v České republice, nebo v jiném členském státu) nenaplní požadavky zákona č. 59/2017 Sb. a nebude majetkovou trestní sankcí ve smyslu uvedeného zákona (k tomu srov. odůvodnění k § 345 tr. ř.), tyto peněžní prostředky sdílí Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Pokud ale majetková sankce naplní požadavky § 2 zákona č. 59/2017 Sb. a bude majetkovou trestní sankcí ve smyslu uvedeného zákona (k tomu srov. odůvodnění k § 345 tr. ř.), sdílí peněžní prostředky Ministerstvo spravedlnosti prostřednictvím zvláštního účtu. Vzhledem k tomu, že pro sdílení peněžních prostředků s jiným členským státem je rozhodná hranice 10 000 EUR, je třeba provést přepočty českých korun na eura a v této měně zaslat jinému členskému státu polovinu peněžních prostředků, převyší-li celková částka 10 000 EUR. Přepočty se navrhuje provádět ke dni připsání peněžních prostředků na účet dané organizační složky státu.

Předseda senátu proto vždy musí vyrozumět orgán jiného členského státu (při zasílání příkazu ke konfiskaci do jiného členského státu v osvědčení, při uznání příkazu ke konfiskaci jiného členského státu např. při vyrozumění o tom, že příkaz ke konfiskaci byl uznán), která organizační složka státu je příslušná k sdílení majetku a uvést její kontaktní údaje (a to jak pro případ sdílení konkrétní věci, tak i peněžních prostředků získaných jejím zpeněžením). Pokud mají být peněžní prostředky zaslány jiným členským státem, předseda senátu vždy uvede i číslo účtu příslušné organizační složky a variabilní symbol, kterým má být platba označena (je třeba zjistit od organizační složky). V případě, že platba má být zaslána Ministerstvu spravedlnosti, je třeba v aplikaci VTS vygenerovat symbol, kterým má být označena ve smyslu zákona č. 59/2017 Sb., aby byla platba identifikovatelná.

K § 297m

Pro účely článku 31 odst. 2 nařízení, který umožňuje dohodu s jiným členským státem o sdílení mimořádných nákladů spojených s výkonem příkazu ke konfiskaci, je třeba určit orgán příslušný k takovému postupu. Podle stávající právní úpravy je sice takovým orgánem Ministerstvo spravedlnosti, nicméně v nejbližší době se předpokládá v této oblasti změna příslušného orgánu, a proto se navrhuje vycházet již z nové předpokládané koncepce. V podrobnostech srov. odůvodnění k § 238l.

K § 297n

V tomto ustanovení jsou obdobně jako u jiných typů justiční spolupráce v rámci Evropské unie (srov. např. § 237-238, § 296-297, § 372, § 379) řešeny nároky, které vůči sobě má Česká republika a jiný členský stát v případě, že jeden z těchto států vyplatí dotčené osobě náhradu škody, která byla způsobena postupem orgánů druhého členského státu. Na rozdíl od jiných případů však nařízení přímo nestanoví, že stát, jehož orgány škodu způsobily, má druhému státu uhradit vše, co vyplatil, ale pouze, že se státy na výši úhrady mají dohodnout. K uzavření takové dohody je příslušné Ministerstvo spravedlnosti.

K bodu 36 (§ 350 odst. 2 věta druhá, § 354 odst. 2, § 360 odst. 2 a 3, § 363, § 374 odst. 2 věta první a § 392 odst. 1 věta druhá)

V uvedených ustanoveních se terminologie uvádí do souladu s požadavky kladenými na citaci předpisů Evropské unie.

K článku II – přechodné ustanovení

Ve vztahu k členským státům, pro které je závazné nařízení, se uplatní přechodné ustanovení obsažené v článku 40 nařízení. Podle něj se nařízení užije na osvědčení o příkazech k zajištění a o příkazech ke konfiskaci předaná dne 19. prosince 2020 nebo po tomto dni. Osvědčení předaná přede dnem 19. prosince 2020 se ve vztazích mezi členskými státy, které jsou vázány tímto nařízením, nadále řídí rámcovými rozhodnutími 2003/577/SVV a 2006/783/SVV, a to až do konečného výkonu příkazu k zajištění nebo příkazu ke konfiskaci. Vzhledem k tomu, že rámcová rozhodnutí nejsou přímo aplikovatelná, je třeba toto přechodné ustanovení v novele doplnit v tom směru, že pokud byla řízení zahájena před 19. prosincem 2020 (což je předpokládané datum nabytí účinnosti novely), dokončí se podle části páté hlavy III a hlavy VII zákona č. 104/2013 Sb., tj. v případě řízení o uznání rozhodnutí ukládajícího propadnutí nebo zabrání majetku se nemění ani věcná příslušnost soudu a řízení dokončí příslušný okresní soud.

Ve vztahu k členským státům, pro které nařízení závazné není, je třeba stanovit, že řízení, která byla zahájena před dnem nabytí účinnosti této novely, se dokončí podle dosavadní úpravy, tj. v případě řízení o uznání rozhodnutí ukládajícího propadnutí nebo zabrání majetku se nemění ani věcná příslušnost soudu a řízení dokončí příslušný okresní soud.

K části druhé – změna trestního řádu

K bodu 1 (§ 77b odst. 3)

S ohledem na systematické zařazení § 77b v trestním řádu vznikají v praxi pochybnosti, zda lze měnit důvod zajištění, pokud jde o všechny zajišťovací instituty obsažené v trestním řádu, nebo pouze, pokud jde o důvody zajištění upravené v hlavě čtvrté oddílu čtvrtém trestního řádu. Proto se formou odkazu upřesňuje, že důvod zajištění lze měnit ve vztahu ke všem zajišťovacím institutům a § 77b tr. ř. je ustanovením využitelným pro všechny případy zajištění.

K bodu 2 (§ 80 odst. 1)

I s ohledem na článek 29 nařízení se stanoví, že pokud dojde k prodeji věci, jejíž vydání si následně nárokuje určitá osoba nebo více osob, naloží se s peněžními prostředky získanými z prodeje obdobně jako s původní věcí, tj. namísto věci je vydán výtěžek z prodeje věci nebo je uložen do úschovy soudu.

K bodům 3, 4 a 11 (§ 125 odst. 4, § 134 odst. 3, § 314f odst. 1)

Vzhledem k tomu, že navzdory poučovací povinnosti zakotvené v § 46 tr. ř. se v praxi vyskytují nežádoucí případy, kdy je poškozený poučen o možnosti žádat o uspokojení svého nároku podle zákona č. 59/2017 Sb. ze strany soudu až poté, co mu již uplynula lhůta pro podání žádosti podle zákona č. 59/2017 Sb., se výslovně jako náležitost odsuzujícího rozsudku, trestního příkazu a usnesení, pokud ukládají majetkovou trestní sankci, stanoví i poučení poškozeného o jeho právech podle zákona č. 59/2017 Sb. Takové poučení bude tedy součástí jen těch rozsudků, usnesení či trestních příkazů, kterými byla uložena majetková trestní sankce ve smyslu zákona č. 59/2017 Sb. (k tomu srov. odůvodnění k § 345 tr. ř.). To zároveň poškozenému přinese informaci, zda se jedná o majetkovou trestní sankci, či nikoli, a zda může žádat o uspokojení svého nároku podle zákona č. 59/2017 Sb., či nikoli. Zároveň to bude i vodítkem pro osoby, které zajišťují výkon majetkové sankce (např. soudní tajemníci), jak mají naložit se získanými peněžními prostředky. Uvedená ustanovení sice nejsou přímo adaptační, ale zajišťují efektivnější aplikaci zákona č. 59/2017 Sb. v praxi a ve svém důsledku plní cíle stanovené nařízením, pokud jde o poškozené.

K bodu 5 (§ 137 odst. 1)

V zákonu č. 59/2017 Sb. se stanoví nový počátek běhu lhůty pro podání žádosti poškozeného o uspokojení majetkového nároku ze zvláštního účtu, tj. lhůta již neběží od právní moci odsuzujícího rozsudku, ale od právní moci rozhodnutí, kterým byla uložena majetková trestní sankce (podrobněji viz odůvodnění k § 8 zákona č. 59/2017 Sb.). Vzhledem k tomu je potřebné, aby poškozenému, který uplatnil svůj majetkový nárok, bylo doručeno i usnesení, kterým bylo uloženo zabránění věci, náhradní hodnoty či části majetku ve veřejném zasedání, do kterého si soud rozhodnutí o něm vyhradil (musí přitom jít o veřejné zasedání konané v řízení o trestném činu, v důsledku jehož spáchání poškozenému nárok vznikl). Naopak pokud by soud ukládal takové ochranné opatření ve veřejném zasedání na samostatný návrh státního zástupce, aniž by si rozhodnutí do veřejného zasedání vyhradil v hlavním líčení, usnesení se poškozenému nedoručuje, neboť nejde o majetkovou trestní sankci podle zákona č. 59/2017 Sb.

Uvedené ustanovení sice není přímo adaptační, ale zajišťuje efektivnější aplikaci zákona č. 59/2017 Sb. v praxi a ve svém důsledku plní cíle stanovené nařízením, pokud jde o poškozené.

K bodům 6 až 10 (§ 265h odst. 3, § 265o odst. 1, § 266 odst. 7 a § 275 odst. 4)

Podle stávající právní úpravy má Nejvyšší soud, k němuž byl podán mimořádný opravný prostředek (dovolání, stížnost pro porušení zákona), oprávnění odložit nebo přerušit výkon rozhodnutí, které by mohlo být v případě vyhovění mimořádnému opravnému prostředku zrušeno, pokud má za to, že jsou pro takový postup dány důvody. Toto oprávnění se navrhuje doplnit i ve vztahu k rozhodnutím, kterými bylo uloženo propadnutí nebo zabránění věci, náhradní hodnoty nebo majetku nebo jeho části ve vztahu k věcem, které na základě takového rozhodnutí přešly do vlastnictví státu (k okamžiku nabytí právní moci takového rozhodnutí). V takovém případě totiž nejde o odložení nebo přerušení výkonu rozhodnutí, neboť výkon v tomto případě spočívá pouze v tom, že se příslušné organizační složce státu zašle opis pravomocného rozhodnutí a případně se jí majetek nebo věci předají, pokud je již nemá v dispozici. V těchto případech je tedy potřebné zajistit, aby bylo pozastaveno nakládání s takovým majetkem nebo věcmi, pokud je to možné – tj. aby nebyly prodány, bezúplatně převedeny na jinou organizační složku státu anebo s nimi nebylo naloženo jiným zákonem č. 219/2000 Sb. předvídaným způsobem. V tomto směru se proto navrhuje stávající úpravu

doplnit a návazně doplnit pak i úpravu v předpisech upravujících nakládání s takovými věcmi nebo majetkem. O uvedeném je třeba neprodleně vyrozumět organizační složku státu, která je příslušná k hospodaření s takovou věcí podle zákona č. 219/2000 Sb.

K bodům 12, 14 a 16 (§ 344a odst. 1, § 347 odst. 1 a § 358b odst. 1)

Předmětné zajišťovací instituty se navrhuje doplnit v tom smyslu, aby bylo umožněno zajistit i výkon již uložené trestní sankce, pokud její výkon dosud zajištěn není a vznikne tato potřeba (typicky u nepravomocně uloženého trestu nebo pokud odvolací soud uloží peněžitý trest a před jeho uložením nezajistí jeho výkon).

K bodům 13 a 15 (§ 345 a § 349b)

První praktické zkušenosti z aplikace zákona č. 59/2017 Sb. jednoznačně ukázaly, že osoby zajišťující výkon majetkových sankcí jsou mnohdy osoby bez právnického vzdělání a je pro ně velmi obtížné vyhodnotit, zda daná sankce spadá pod režim zákona č. 59/2017 Sb., či nikoli. Proto se stanoví předsedovi senátu povinnost uvést, jakým právním režimem se majetková sankce řídí. V případě peněžitých trestů by tato skutečnost měla být seznatelná z poučení pro poškozeného (či z jeho absence) v rozhodnutí.

Rozhodná kritéria pro to, aby majetková sankce spadala pod režim zákona č. 59/2017 Sb., jsou následující:

- majetková sankce byla pravomocně uložena k 1. 1. 2018 nebo po tomto dni; v případě trestního příkazu byla pravomocně uložena k 1. 10. 2018 nebo po tomto dni,
- majetková trestní sankce byla uložena buď trestním příkazem, nebo v hlavním líčení anebo ve veřejném zasedání, do něhož si soud rozhodnutí o ní vyhradil (nikoli tedy na samostatný návrh státního zástupce, nebo v průběhu vykonávacího řízení, což se týká pouze přeměny alternativních trestů na peněžitý trest),
- existuje poškozený trestným činem, o němž se vede trestní řízení, v němž je majetková trestní sankce ukládána (stačí existence poškozeného, aniž by musel svůj majetkový nárok uplatnit, nebo aniž by splňoval vymezení oprávněné osoby podle § 2 odst. 3 zákona č. 59/2017 Sb., ve znění této novely podle § 2 odst. 4),
- nejde o majetkovou trestní sankci uloženou cizozemským rozhodnutím, které bylo na území České republiky uznáno; to neplatí, splňuje-li sankce podmínky uvedené v § 2 odst. 2 věty první zákona č. 59/2017 Sb. ve znění této novely.

Samostatně podle kritérií uvedených v navrženém § 2 odst. 2 zákona č. 59/2017 Sb. se pak posuzuje majetková trestní sankce uložená jiným členským státem, která je podle nařízení uznána a vykonána na území České republiky.

K části třetí – změna zákona o majetku České republiky a jejím vstupu v právních vztazích

K bodu 1 (§ 15 odst. 2)

S ohledem na potřebu zajistit řádnou informovanost organizačních složek státu nakládajících s majetkem, který propadl nebo byl zabrán na základě příkazu ke konfiskaci vydaného orgánem jiného členského státu EU (k tomu srov. i odůvodnění k bodu 2), se navrhuje doplnit ustanovení, v němž je výslovně odkazováno na postupy sdílení majetku s jiným členským státem. Tuto povinnost mají organizační složky státu již nyní ve vztahu k majetku, který propadl nebo byl zabrán na základě uznaného rozhodnutí jiného členského státu EU ukládajícího propadnutí nebo zabrání majetku (srov. § 15 odst. 2 poslední věta, § 290 odst. 6

ZMJS). Pokud organizační složka státu sdílí s jiným členským státem peněžní prostředky (což bude nejčastější případ), zašle je do jiného členského státu na požadovaný účet a v požadovaném označení (tyto informace jí sdělí předseda senátu na základě informace od jiného členského státu, viz navrhované znění § 289 odst. 1 a § 297h odst. 1 ZMJS). Zároveň se upravuje povinnost organizační složky státu tento orgán o jejich zaslání vyrozumět, aby měl dostatečné informace umožňující mu správně identifikovat platbu. Vyrozumění není třeba překládat do úředního jazyka jiného členského státu, ani do jiného cizího jazyka.

Kromě doplnění § 15 má rovněž předseda senátu, který zasílá organizační složce státu rozhodnutí k zajištění výkonu, povinnost ji upozornit na postupy sdílení upravené v § 290 ZMJS nebo v článku 30 nařízení a návazně v navrženém § 297i ZMJS.

K bodu 2 (§ 16 odst. 3)

Působnost dosavadních ustanovení zákona č. 104/2013 Sb. upravujících uznání a výkon rozhodnutí jiných členských států o propadnutí nebo zabrání majetku nebo jeho části v návaznosti na rámcové rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci se omezuje pouze na členské státy, vůči nimž Česká republika nemůže postupovat podle nařízení, neboť pro ně není závazné. Konkrétně jde o Irsko a Dánsko. Ve vztahu ke Spojenému království se předpokládá, že po Brexitu se vůči němu bude postupovat klasickou cestou právní pomoci (zatím je pro ně závazné nařízení).

Uvedené omezení je v souladu s bodem 52 recitálu nařízení, podle něhož by se ustanovení rámcového rozhodnutí 2006/783/SVV měla nahradit nařízením ve vztahu mezi členskými státy, které jsou jím vázány. Ustanovení rámcového rozhodnutí 2006/783/SVV by se měla nadále uplatňovat nejen ve vztahu mezi členskými státy, které nejsou tímto nařízením vázány, ale i ve vztahu mezi členským státem, který není tímto nařízením vázán, a členským státem, který tímto nařízením vázán je.

S ohledem na to je třeba ustanovení § 16 odst. 3 upravit tak, aby bylo použitelné jak vůči členským státům, pro které nařízení není závazné, tak vůči členským státům, které se již neřídí rámcovým rozhodnutím Rady 2006/783/SVV, ale nově nařízením. Okruh těchto členských států zůstává stejný.

K bodu 3 (poznámky pod čarou č. 31a a 31b)

Byť se poznámky pod čarou samostatně zpravidla nenovelizují, lze tak ve výjimečném případě učinit z důvodu jasnosti a přehlednosti úpravy. Tak tomu je v navrhovaném případě, neboť mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních byla původně upravena v hlavě XXV. trestního řádu, následně však byla vyčleněna do samostatného zákona č. 104/2013 Sb. V § 15 a 16 zákona č. 219/2000 Sb. při odkazech na postupy ve vztahu k majetku propadlému nebo zabranému na základě justiční spolupráce s jiným členským státem EU v důsledku toho vzniká inkonzistence, neboť je částečně odkazováno již na zákon č. 104/2013 Sb. a částečně ještě na již neplatná ustanovení trestního řádu. Proto se jeví jako potřebné tuto inkonzistenci napravit a poznámky pod čarou aktualizovat.

K bodu 4 (§ 16 odst. 4)

V návaznosti na doplnění oprávnění Nejvyššího soudu rozhodnout o pozastavení nakládání s majetkem nebo věcmi, které propadly nebo byly zabráný v trestním řízení (podle § 66, § 70, § 71, § 101, § 102 nebo § 102a tr. zák.), či na oprávnění předsedy senátu Nejvyššího soudu takový postup nařídit, pokud bylo zahájeno řízení o dovolání nebo o stížnosti pro porušení zákona, se upravuje, jak má postupovat organizační složka státu příslušná k hospodaření s takovým majetkem nebo věcmi podle § 11 zákona č. 219/2000 Sb. Pokud s majetkem nebo

věcmi stále hospodaří, pak je povinna se zdržet takového nakládání s nimi, které by znemožnilo jejich případné vrácení původnímu vlastníkov. Pokud tuto povinnost již splnit nelze, zejména proto, že majetek nebo věci již byly prodány soukromé osobě, organizační složka státu (uvedená v § 11 zákona č. 219/2000 Sb.) vyrozumí Nejvyšší soud, že již nakládání s takovým majetkem nebo věcmi nelze pozastavit.

K části čtvrté – změna trestního zákoníku

Navržená úprava je adaptační úpravou k nařízení. Nařízení v článku 2 odst. 10 vymezuje dotčené osoby jako fyzické nebo právnické osoby, proti kterým je vydán příkaz k zajištění nebo příkaz ke konfiskaci, nebo fyzické či právnické osoby vlastníci majetek, na nějž byl příkaz vydán, jakož i jiné třetí osoby, jejichž práva k tomuto majetku jsou tímto příkazem přímo dotčena podle práva vykonávajícího státu. Podle článku 33 mají dotčené osoby ve vykonávajícím státě právo na účinnou právní ochranu proti rozhodnutí o uznání a výkonu příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci. Právo na podání opravného prostředku se uplatní u soudu ve vykonávajícím státě v souladu s jeho právem. Pokud jde o příkazy ke konfiskaci, podání opravného prostředku může mít odkladný účinek, stanoví-li tak právo vykonávajícího státu.

Pokud jde o osoby, kterým byly majetek, jeho část nebo věc zajištěny (které vlastní majetek nebo jim náleží), mají právo podat proti usnesení o zajištění stížnost, o které rozhoduje soud (či případně následně žádost o zrušení zajištění, o které také rozhoduje soud). Stejně tak osoby, kterým propadl nebo byl zabrán majetek, jeho část či věc, mají právo podat proti takovému rozhodnutí opravný prostředek ve formě odvolání nebo stížnosti. Pokud by se následně zjistilo, že věc vlastní někdo jiný, než ten, komu propadla nebo byla zabráná, bylo by možné buď žádat o obnovu řízení, nebo se práva domáhat u civilního soudu – viz § 16 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb. *(Se spornými nároky třetích osob k majetku, který stát nabyt způsoby uvedenými v ustanovení § 13 tohoto zákona, odkáže příslušná organizační složka tyto osoby na soud. Současně je vyzve, aby ve lhůtě jednoho měsíce od doručení výzvy prokázaly, že svůj nárok u soudu uplatnily. Byla-li podána žaloba, vyčká právní moci rozhodnutí soudu. V případě marného uplynutí této lhůty pokračuje organizační složka v postupu podle ustanovení § 15 odst. 2 tohoto zákona; možnost následného uplatnění nároků třetích osob u soudu tím není dotčena.)*

Pokud jde o jinou osobu, která má k majetku určité právo, které se k němu váže (tj. věcné právo, viz § 1106 NOZ; právo stavby, služebnosti, reálná břemena, zástavní právo, předkupní právo jako právo věcné, výhrada zpětné koupě a výhrada zpětného prodeje), pak zajištěním není toto právo přímo dotčeno a trvá dále. Orgán činný v trestním řízení takovou osobu o zajištění pouze vyrozumívá (srov. § 2 zákona č. 279/2003 Sb. a § 79b tr. ř.). Tuto osobu tak nelze v této fázi považovat za dotčenou osobu ve smyslu nařízení ve spojení s vnitrostátní úpravou.

V případě, že dotčený majetek propadne, nebo je zabrán, pak tato práva trvají rovněž i nadále, ovšem s jedinou výjimkou. V § 41 zákona č. 219/2000 Sb. se stanoví, že pokud stát nabyt majetek způsoby uvedenými v ustanovení § 13, zástavní práva k majetku, který stát takto nabyt, okamžikem jeho přechodu na stát zanikají; to neplatí v případě dědění nebo odúmrti a v případech, stanoví-li tak zvláštní právní předpis, rozhodnutí příslušného orgánu nebo mezinárodní smlouva, kterou je stát vázán. Propadnutím nebo zabráním majetku jsou tak přímo dotčena práva zástavních věřitelů, kteří, přestože mají svou pohledávku zajištěnou přímo na určité věci, toto právo k věci po jejím propadnutí nebo zabrání bez dalšího ztrácejí (např. banka, která má zajištěn na nemovitosti hypoteční úvěr). Pokud by zástavní věřitel stihl své právo exekuvovat před skončením trestního řízení, pak by se na zástavě mohl uspokojit

(za předpokladu, že mu k tomu orgán činný v trestním řízení udělí souhlas, tj. nejde o fingovanou pohledávku), pokud tak učinit nestihne, své právo ztrácí. Byť nezaniká jeho pohledávka, je celkem zřejmé, že tím, že ztratí své zástavní právo, je uspokojení jeho pohledávky vůči dlužníkovi jiným způsobem poměrně nereálné. Tato úprava vede v současnosti k tomu, že soudy postupují v praxi tak, že je-li věc zatížena zástavním právem, propadnutí nebo zabrání takové věci neuloží a pokud tak učiní, jsou taková rozhodnutí zpravidla zrušena nejpozději v rámci dovolacího řízení. K tomu lze odkázat i na soudní judikaturu, např. na rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 6 Tdo 538/2014, které se sice zabývá peněžitým trestem, ale zdůrazňuje povinnost soudu při ukládání majetkového trestu reflektovat majetkovou situaci obviněného i z pohledu práv třetích osob, včetně např. existence zástavního práva k jím vlastněným věcem, nebo na rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 5 Tdo 335/2015, kterým bylo rozhodnuto o zrušení rozsudku odvolacího soudu ve výroku o trestu propadnutí náhradní hodnoty právě s odkazem na zástavní právo vážnoucí na zajištěných věcech.

Tím se omezuje možnost ukládání majetkových trestních sankcí. V důsledku toho tak stát, případně poškození, nezískají z takové věci žádný výnos, a to i v případě, že by po uspokojení zástavního věřitele zbývaly peněžní prostředky, které by mohly být využity např. podle zákona č. 59/2017 Sb. Navržená úprava tedy spíše přispěje k tomu, že z určité věci stát nebo poškození získají určitý výnos.

V důvodové zprávě k § 41 zákona č. 219/2000 Sb. jsou uváděny následující důvody, které vedly k přijetí takové úpravy:

„Podstatné je usměrnění rozsahu aktuálních závazků pro stát v případě, kdy stát nabývá majetek zákonem, na základě zákona, rozhodnutím příslušného orgánu, na základě mezinárodních smluv či jiných právních skutečností, tedy většinou z úřední povinnosti. Jedná se především o jasné vymezení ve vztahu k závazkům předchozího majitele; řeší se však též další existence zástavního práva jiné osoby vůči takto nabytému majetku státu. Návrh zákona zde zohledňuje specifickou pozici státu jako „nuceného“ vlastníka popř. nositele dalších práv.

V té souvislosti je třeba uvést, že právě stát přebírá na sebe v důsledku takových právních institutů jako je nález nebo opuštění v řadě případů péči o věci, kde skutečný vlastník neplní své povinnosti ať již díky anonymitě anebo nedosažitelnosti pro neznámý pobyt. Zátěž pro stát je v tomto směru markantní obzvláště u nelukrativních nemovitostí anebo věcí blížících se svým stavem odpadu. V případě zániku zástavních práv koresponduje postavení státu s pozicí smluvního nabyvatele zastavené věci, který o zástavním právu při uzavírání smlouvy nevěděl a vědět nemohl (srov. § 151d odst. 2 občanského zákoníku)“.

Je otázkou, zda toto odůvodnění ob stojí i v kontextu dnešní právní úpravy v občanském zákoníku. Ustanovení § 41 zákona č. 219/2000 Sb. navíc nerozlišuje mezi jednotlivými způsoby nabytí majetku dle § 13 citovaného zákona, tedy nezohledňuje ani to, že ke zhoršení postavení zástavního věřitele dojde např. rozhodnutím příslušného orgánu moci soudní předpokládaným zákonem, a dost dobře tedy nelze v takovém případě argumentovat tím, že stát v takovém případě nabyl právo nuceným způsobem na základě okolností na vůli státu neovlivnitelných. Rovněž tato paušální úprava nezohledňuje, zda je zástavní věřitel v dobré víře. Je třeba vzít v úvahu, že zástavní právo mohlo vzniknout bez jakékoli souvislosti s danou trestnou činností. Jako právo věcné mohlo k určité věci již existovat před tím, než tuto věc nabyla osoba, vůči níž směřuje rozhodnutí o propadnutí nebo zabrání věci. Mohlo také zajišťovat jiný dluh než dluh této osoby. Kromě smluvně zřízených zástavních práv přitom může jít i o exekutorská zástavní práva při provádění exekuce nebo zástavní práva zřízená správcem daně k zajištění neuhrazené daně. I pokud by zástavním právem byl zajištěn dluh osoby, již má předmět zástavy propadnout, jsou dány důvody pro zachování zástavního práva.

I když samotný primární dluh propadnutím nebo zabráním majetku nezaniká, zánikem zástavního práva se významně snižuje možnost jiného způsobu uspokojení věřitele. Riziko, že zástavní právo v těchto případech může v současnosti zaniknout, přitom nepochybně musí ovlivňovat také přístup věřitele při uzavírání smlouvy vztahující se k hlavnímu dluhu. Ten musí pravděpodobně vynaložit vyšší náklady spojené se zjištěním, jak byl předmět zástavy nabyt, a pokud to není možné nebo na to nemá prostor, měl by dané riziko promítnout do podmínek sjednání primárního dluhu. To se nezbytně nemusí projevit kupříkladu při individuálním sjednání úvěru, ale dané riziko je nepochybně zohledňováno při nastavení politiky poskytování úvěrů. Paralela s opuštěním a nálezem není přílehlavá, naopak se dá předpokládat, že zástavní právo bude zřizováno k věci, která má určitou hodnotu, jinak by zástavní právo postrádalo smysl. Navíc jednou ze základních povinností zástavního dlužníka je zdržet se všeho, čím se zástava zhoršuje na úkor zástavního věřitele. Při snížení míry zajištění v důsledku jednání zástavního dlužníka je tento povinen ji přiměřeně doplnit (§ 1353 OZ). Tutéž povinnost má i dlužník, ztratila-li jistota na ceně a zajištění se stane nedostatečným (§ 2017 OZ).

Stejně tak nelze považovat za přílehlavou paralelu s pozicí smluvního nabyvatele zastavené věci, který o zástavním právu při uzavírání smlouvy nevěděl a vědět nemohl, neboť v daných případech stát nabývá vlastnictví na základě sankce, kterou uložil soud, a těžko tak lze hovořit o nevědomosti či nuceném nabytí vlastnictví.

Proto se navrhuje, aby v trestním zákoníku (zvláštním zákoně) bylo stanoveno, že zástavní práva k propadlému či zabranému majetku nebo věci nezanikají. Bude potom na státu (a následně na civilním soudu), aby v rámci vypořádání práv k propadlému či zabranému majetku nebo věci posoudil, zda zástavní právo platně vzniklo a zda jeho zřizovatel byl nebo nebyl v dobré víře. Pokud půjde o zástavní právo k věci zapsané do veřejného seznamu, svědčí zapsaný stav ve prospěch osoby, která nabyla věcné právo za úplatu v dobré víře od osoby k tomu oprávněné podle zapsaného stavu (§ 984 NOZ). Zástavní právo tedy může být zřízeno za těchto podmínek i nevlastníkem zapsaným ve veřejném seznamu jako vlastník (tj. i u výnosů z trestné činnosti). U věcí nezapsaných do veřejného seznamu, popřípadě do veřejného rejstříku, se neuplatní materiální publicita a ochrana dobré víry oprávněného z věcného práva, tudíž vůbec nemusí dojít k platnému vzniku zástavního práva, pokud bylo zřízeno k věci, která nebyla ve vlastnictví dlužníka (tj. jde o věc získanou trestnou činností).

K části páté – změna zákona o obětech trestných činů

K bodům 1, 4 až 8 a 10 až 13 [§ 2 odst. 2, § 25 odst. 2, § 26 odst. 1 a 2, § 27 písm. a), § 28 odst. 1 písm. a) až c), § 28 nový odst. 2, § 29 písm. a) a b) a § 30 odst. 2]

V souladu s procesními trestními předpisy se navrhuje sjednotit užívané pojmy tak, že bude jednotně užíván pojem škoda (odpovídající pojmu majetková újma podle občanského zákoníku) a pojem nemajetková újma (odpovídající nemajetkové újmě podle občanského zákoníku). Vzhledem k tomu, že terminologie primárně navazuje na trestní předpisy, navrhuje se zachovat terminologickou jednotu s nimi (srov. např. § 43, § 44, § 46, § 47, § 51a, § 229 nebo § 246 tr. ř. nebo např. § 48, § 60, § 75, § 82 nebo § 88 tr. zák.).

K bodům 2 a 3 (§ 24 odst. 1)

Na základě praktických poznatků se navrhuje v souladu se smyslem a účelem peněžité pomoci zpřesnit, že peněžitá pomoc je poskytována té osobě, vůči které byl spáchán trestný čin (nejde-li o pozůstalé). Takové vymezení je v souladu s Evropskou úmluvou o přeshraničním odškodňování obětí násilných trestných činů, podle níž má stát přispět k odškodnění těch, kteří utrpěli těžké ublížení na těle a na zdraví následkem úmyslného

trestného činu a těch, kteří byli v péči osoby zemřelé následkem tohoto trestného činu. Právní předpisy EU okruh osob, které mají být odškodněny, pro tento účel nevymezují.

K bodu 9 (§ 28 odst. 2)

Navrhuje se bez náhrady zrušit současný § 28 odst. 2, podle kterého je pravomocné soudní rozhodnutí o náhradě škody nebo nemajetkové újmy závazné co do výše zde určené škody nebo nemajetkové újmy pro stanovení peněžitě pomoci. Takové ustanovení je nadbytečné, neboť Ministerstvo spravedlnosti vede správní řízení podle správního řádu, jehož § 57 odst. 3 stanoví, že správní orgán je vázán pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu o předběžné otázce.

Ustanovení § 28 odst. 2 bylo převzato z původního zákona č. 209/1997 Sb., o poskytnutí peněžitě pomoci obětem trestné činnosti, jehož řízení nebylo správnímu řádu podřazeno, a v současné době je již ve své podstatě obsoletní.

Zrušení uvedeného ustanovení kromě toho odstraní jeho problematický výklad, který se nově objevil v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. ledna 2019, sp. zn. 9 As 423/2018. Nejvyšší správní soud v něm uvedené ustanovení vyložil oproti předchozí judikatuře tak, že samotný § 28 odst. 2 zakládá obětem nárok na další formu peněžitě pomoci, kdy oběti nemusejí prokazovat, že jim byla v důsledku trestného činu způsobena zhoršená sociální situace, ale pouze postačí, že doloží pravomocné rozhodnutí soudu, jímž bylo rozhodnuto o náhradě škody nebo nemajetkové újmy. Přitom smyslem institutu peněžitě pomoci je od jeho zavedení do českého právního řádu zmírnění zhoršené sociální situace, do které se oběť dostala v důsledku spáchání trestného činu (srov. § 25 odst. 1, podle něhož je účelem peněžitě pomoci „*překlenutí zhoršené sociální situace způsobené obětí trestným činem*“). Účelem peněžitě pomoci tedy není reparovat veškerou majetkovou škodu nebo újmu, která oběti vznikla. Tomuto účelu odpovídá i znění § 28 odst. 1, kde jsou taxativně vymezeny formy a výše, v nichž lze jednotlivým skupinám obětí (uvedeným v § 24 odst. 1) peněžitou pomoc poskytnout.

Podle zákona o obětech trestných činů platí, že oběť, které byla v důsledku trestného činu způsobena např. těžká újma na zdraví, může buď doložit, že je obětí trestného činu, byla jí způsobena těžká újma na zdraví a zhoršila se jí v důsledku toho sociální situace, a bude jí přiznána peněžitá pomoc v paušální částce 50 000 Kč, nebo navíc ještě doloží prokázanou ztrátu na výděлку či prokázané náklady spojené s léčením, snížené o součet všech částek, které z titulu náhrady škody již obdržela, a obdrží peněžitou pomoc v této prokázané výši až do horního zákonného limitu ve výši 200 000 Kč. Nejvyšší správní soud v rozporu s původním smyslem a účelem zákona rozhodl, že taková oběť má ještě třetí možnost, tj. že může doložit, že pravomocným rozsudkem soudu již bylo rozhodnuto o náhradě škody nebo nemajetkové újmy, a pak bez prokazování nákladů obdrží peněžitou pomoc v této pravomocně přiznané výši až do horního limitu 200 000 Kč. Tímto rozhodnutím tak Nejvyšší správní soud de facto uložil státu povinnost reparovat formou peněžitě pomoci všechny možné a myslitelné majetkové škody a nemajetkové újmy, pokud o nich soud pravomocně rozhodl, a to bez nutnosti splnění podmínky, že oběti zároveň vznikla zhoršená sociální situace, která by byla poskytnutím peněžitě pomoci překlenována, což je cíl, k němuž poskytování peněžitě pomoci slouží. Tj. tam, kde by oběť dosáhla jen na paušální částku 50 000 Kč, je jí po rozsudku vypláceno až 200 000 Kč bez prokázání vzniklých nákladů.

Uvedený základní smysl a účel institutu peněžitě pomoci provází tento institut od samého počátku, tj. od předchozí právní úpravy provedené zákonem č. 209/1997 Sb., z níž byl beze zbytku převzat. Výslovně byl tento účel zákonodárcem deklarován v důvodové zprávě k zákonu č. 209/1997 Sb. V důvodové zprávě k § 7 zákona č. 209/1997 Sb., který byl předchůdcem § 28 zákona č. 45/2013 Sb., bylo uvedeno: „*Z důvodů již v obecné části*

uvedených se navrhuje pomoc neposkytovat v takové výši, aby pokryla celou vzniklou škodu, ale jen její část. V souladu s kategorickým požadavkem zakotveným v článku 4 Evropské úmluvy o odškodňování obětí násilných trestných činů se v odstavci 1 taxativně vypočítávají složky náhrady škody, které jsou v této souvislosti významné. Jestliže o náhradě škody již bylo rozhodnuto rozsudkem (ať již v občanskoprávním nebo v trestním - adhezním řízení), je určení výše škody pro postup podle tohoto zákona závazný. Je nadbytečné, aby se tyto skutečnosti staly předmětem opětovného prošetřování. Oběti trestné činnosti by mělo být poskytnuto plnění jen v určitém rozsahu, neboť není jeho smyslem fakticky kompenzovat celou vzniklou škodu. Stát by měl poskytovat jen takové plnění, které může přispět k významnějšímu zlepšení sociálního postavení oběti blížícímu se úrovni, kterou měla předtím, než jí bylo ublíženo na zdraví.“

Účel § 7 odst. 2 zákona č. 209/1997 Sb. následně převzatého do § 28 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb. byl pouze jediný, a to usnadnit a zrychlit správní řízení v případě, že již existuje pravomocné rozhodnutí soudu, kterým bylo o náhradě škody či nemajetkové újmy rozhodnuto, a to v tom směru, že správní orgán je zbaven povinnosti zjišťovat vznik a rozsah škody či nemajetkové újmy na straně oběti a ulehčuje tímto též postavení oběti v tom směru, že jednou z její strany již prokázané skutečnosti (byť v rámci jiného řízení) nemusí správnímu orgánu prokazovat opětovně. Zákonodárce však v žádném ohledu nezamýšlel prostřednictvím § 28 odst. 2 založit de facto třetí formu peněžité pomoci.

K bodu 14 (§ 32 odst. 2)

Současné znění § 32 odst. 2 se v praxi ukázalo jako nedostatečné, neboť zakotvené oprávnění pro pracovníky odboru odškodňování Ministerstva spravedlnosti nenaplnuje potřeby při vedení správního řízení o žádostech o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestných činů. Navrhuje se proto stanovit rozsah oprávnění obdobně jako je tomu v § 13 odst. 2 a 3 zákona č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení tak, aby Ministerstvo spravedlnosti mohlo efektivně plnit úkoly na něj kladené v souvislosti s rozhodováním o poskytování peněžité pomoci. Údaje samozřejmě může zjišťovat pouze v rozsahu nezbytném pro výkon své působnosti podle zákona č. 45/2013 Sb.

K části šesté – Změna zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení

K bodům 1, 8, 14, 22 a 23 (rozdělení zákona na hlavy I až V)

Vzhledem k tomu, že zákon je zapotřebí adaptovat na nařízení, které předpokládá přeshraniční uspokojování majetkových nároků poškozených, je třeba jej rozčlenit na společná ustanovení, ustanovení týkající se pouze vnitrostátních řízení a ustanovení týkající se výlučně přeshraničních případů.

K bodu 2 (§ 1)

S ohledem na nová ustanovení týkající se přeshraničního uspokojování majetkových nároků poškozených je zapotřebí rozšířit působnost zákona.

K bodům 3 a 4 (§ 2 odst. 1 a 2)

V návaznosti na články 29 a 30 nařízení se rozšiřuje pojem majetkové trestní sankce tak, aby zahrnoval i majetkové sankce uložené v jiném členském státu a uznané na území České republiky podle nařízení, pokud trestným činem, v řízení o němž byla uložena majetková sankce, vznikl poškozenému majetkový nárok.

Ostatní majetkové sankce uložené rozhodnutím cizího státu, které bylo na území České republiky uznáno (buď postupem podle části třetí hlavy IV, nebo postupem podle části páté hlavy VII), se za majetkovou trestní sankci pro účely tohoto zákona nepovažují.

K bodům 5 a 6 [§ 2 odst. 4 písm. a) až c)]

Navržené změny souvisejí se změnou počátku běhu lhůty v § 8 odst. 1. Nově se již lhůta pro podání žádosti oprávněné osoby nebude počítat od právní moci odsuzujícího rozsudku, ale až od právní moci rozhodnutí, kterým byla uložena majetková trestní sankce. Takové nastavení počátku lhůty se jeví být logičtější, neboť v době, kdy odsuzující rozsudek nabude právní moci, ještě nemusí být oprávněné osobě známo, zda bude ve veřejném zasedání, kam si soud rozhodnutí o majetkové trestní sankci (zabrání věci, části majetku nebo náhradní hodnoty) vyhradil, majetková trestní sankce uložena, či nikoli. Vzhledem k tomu je již v definici oprávněné osoby zbytečný dovětek o vyhrazení si věci do veřejného zasedání, neboť oprávněná osoba bude nově žádat vždy až poté, co byla majetková trestní sankce v trestním řízení pravomocně uložena.

K bodu 7 [§ 2 odst. 4 písm. e)]

Rozšiřuje se vymezení oprávněné osoby v návaznosti na článek 30 nařízení.

V tomto směru je třeba upozornit, že nařízení v článku 30 počítá pouze s nároky obětí, přičemž v recitálu č. 45 nařízení se ponechává na členských státech, zda pod tento pojem zahrnou i právnickou osobu. V České republice byl zvolen v souladu s vnitrostátním právem obecnější pojem poškozený, tj. je zahrnuta i právnická osoba. Je nicméně možné, že některé jiné členské státy budou článek 30 nařízení uplatňovat pouze na oběti a neuspokojí nároky jiných osob poškozených trestných činem, o němž se vedlo trestní řízení v České republice.

K bodům 9 a 10 (§ 6 odst. 2)

Navržená úprava reaguje na praktické poznatky vyplývající z aplikace zákona č. 59/2017 Sb., které ukázaly, že roční lhůta stanovená jako kritérium pro prodejnost věci se jeví být příliš krátká zejména v těch případech, kdy na věci váznou práva třetích osob, jež je třeba vypořádat nebo zohlednit při prodeji. Proto se navrhuje její prodloužení na dva roky. Dále se navrhuje upravit, že tato lhůta neběží po dobu, po kterou probíhá dovolací řízení nebo řízení o stížnosti pro porušení zákona v trestní věci, v níž došlo k propadnutí nebo zabrání určité věci (dle § 66, § 70, § 71, § 101, § 102 nebo § 102a tr. zák.), pokud Nejvyšší soud vyrozuměl příslušnou organizační složku státu, která s takovou věcí hospodář, že pozastavuje další nakládání s ní. Stejně tak lhůta neběží ani po dobu, kdy je vedeno jiné soudní řízení, jehož výsledek může mít bezprostřední vliv na další nakládání s věcí, např. insolvenční řízení, řízení o určení vlastnického práva k věci apod., což zabránilo případům, kdy by věc nebylo možné zpeněžit z důvodu, že je vyčkáváno na výsledek soudního řízení, a v mezidobí by uplynula lhůta pro zpeněžení věci a věc by byla nadále považována za neprodejnou, přestože by pro to nebyl dán žádný relevantní důvod.

K bodu 11 [§ 6 odst. 3 písm. c)]

Navržená změna reaguje na povinnost sdílení propadlého či zabraného majetku s jiným členským státem, kdy podle článku 30 odst. 6 písm. d) nařízení lze jiný majetek než peněžní prostředky použít ve veřejném zájmu nebo pro sociální účely v souladu s právem vykonávajícího státu jen se souhlasem vydávajícího státu. Pokud si tedy organizační složka státu potřebuje ponechat pro zabezpečení výkonu své působnosti nebo stanoveného předmětu činnosti určitou věc, která propadla nebo byla zabráná na základě uznaného příkazu ke konfiskaci jiného členského státu vázaného nařízením, musí nejprve požádat Ministerstvo financí (srov. navržený § 297l ZMJS), aby si vyžádalo souhlas s takovým postupem

od příslušného orgánu jiného členského státu (orgán, kterému lze žádost adresovat, bude zjištělný z osvědčení o vydání příkazu ke konfiskaci a lze jej zjistit od soudu, který příkaz ke konfiskaci uznal). Věc si pak organizační složka státu může ponechat pouze v případě udělení souhlasu jiným členským státem.

K bodům 12 a 13 (§ 7 odst. 1)

Navržená změna reaguje na povinnost sdílet propadlý nebo zabraný majetek získaný na základě příkazu ke konfiskaci vydaného jiným členským státem, který byl podle nařízení uznán na území České republiky, s tímto jiným členským státem podle článku 30 nařízení. K tomu srov. též odůvodnění k navrženému § 2971 ZMJS. V takovém případě je třeba nejprve jinému členskému státu zaslat částku až do výše majetkových nároků poškozených osob. Pokud po uspokojení takových nároků na zvláštním účtu po provedeném přepočtu zbývá více než 10 000 EUR (přepočet na eura se provádí ke dni připsání peněžních prostředků na účet, viz navržený § 2971 ZMJS), Ministerstvo spravedlnosti z této částky zašle polovinu do jiného členského státu; pokud je částka nižší, pak je na zvláštním účtu ponechána celá. Teprve následně Ministerstvo spravedlnosti odečte procenta pro Probační a mediační službu a zbytek odvede do státního rozpočtu.

K bodu 15 (§ 8 odst. 1 věta druhá a třetí a § 9 odst. 3)

Jde o legislativně technickou úpravu odkazů v návaznosti na vložení nového odstavce 2 do § 2.

K bodům 16 až 19 (§ 8 odst. 1 až 4)

Navrhuje se změnit počátek běhu lhůty pro podání žádosti oprávněné osoby o uspokojení jejího majetkového nároku ze zvláštního účtu. Nově se tato lhůta již nebude počítat od právní moci odsuzujícího rozsudku, ale až od právní moci rozhodnutí, kterým byla uložena majetková trestní sankce. Takové nastavení počátku lhůty se jeví být logičtější, neboť v době, kdy odsuzující rozsudek nabude právní moci, ještě nemusí být oprávněné osobě známo, zda bude ve veřejném zasedání, kam si soud rozhodnutí o majetkové trestní sankci (zabrání věci, části majetku nebo náhradní hodnoty) vyhradil, majetková trestní sankce uložena, či nikoli.

Navržená změna dále reaguje na zkušenosti z praxe, které ukázaly, že v některých případech oprávněná osoba nemůže ve stanovené dvouměsíční lhůtě přiložit k žádosti kopii pravomocného rozhodnutí trestního soudu, protože dosud není vyhotoveno nebo oprávněné osobě doručeno a nelze na něm vyznačit doložku právní moci. Oprávněná osoba se tak dostává do situace, kdy nemůže bez svého zavinění splnit zákonný požadavek a její nárok na uspokojení zaniká. Proto se nově stanoví, že osoba požadovanou přílohu k žádosti (či v případě osoby uvedené v § 8 odst. 4 k listině dokládající, že uplatnila svůj nárok v civilním řízení) nemusí připojit, pokud tak bez své viny nemůže učinit. V takovém případě Ministerstvo spravedlnosti o této skutečnosti a důvodu bránícímu připojení přílohy vyrozumí a přílohu doplní, jakmile to bude možné. Ministerstvo spravedlnosti v takovém případě řízení přeruší (srov. § 9 odst. 2).

K bodu 20 (§ 9 odst. 2)

Doplňuje se nový důvod přerušení řízení o uspokojení majetkového nároku oprávněné osoby reagující na nově navržené změny v § 8. Nepřipojení přílohy k žádosti ve stanovené lhůtě bez zavinění osoby již není důvodem pro zánik jejího nároku, což se jeví být jako nedůvodně přísná úprava, ale bude přerušeno řízení do doby doplnění přílohy. Pokud je však zjištěno, že důvod již odpadl a oprávněná osoba nereaguje ani na opakovanou výzvu k doplnění chybějících příloh, řízení se zastaví. Zde nepostačuje obecná úprava správního řádu, podle níž správní orgán přeruší řízení a vyzve osobu, aby odstranila vady žádosti ve stanovené lhůtě,

příčemž pokud tak tato osoba neučiní, řízení zastaví, neboť v daném případě osoba nemůže ve stanovené lhůtě vady odstranit, neboť nemá k dispozici požadovanou přílohu.

K bodu 21 (§ 11 odst. 2)

Z účetního i praktického pohledu se stávající zákonný požadavek, aby osoba vrátila peněžní prostředky na zvláštní účet Ministerstva spravedlnosti, nejeví být vhodný, neboť se na zvláštním účtu směšují s peněžními prostředky z majetkových trestních sankcí. Peněžní prostředky by měly být vráceny na účet, který je určen pro příjem pohledávek.

K bodu 22 (hlava IV)

S ohledem na potřebu zajištění adaptace článků 29 a 30 nařízení se do zákona vkládá nová hlava IV, která upravuje zvláštní postupy, které se uplatní jen u přeshraničních případů spadajících do působnosti nařízení.

K dílu 1 (§ 11a a 11b)

V tomto dílu jsou řešeny případy, kdy jiný členský stát vedl trestní řízení o trestném činu, v jehož důsledku vznikl poškozenému majetkový nárok, a v tomto řízení uložil příkazem ke konfiskaci majetkovou trestní sankci. Vzhledem k tomu, že dotčený majetek se nachází v České republice, jiný členský stát zaslal příkaz ke konfiskaci do České republiky za účelem uznání a výkonu. Český soud příkaz ke konfiskaci uznal a rozhodl o výkonu majetkové trestní sankce. Na základě tohoto rozhodnutí propadl nebo byl zabrán v České republice majetek, příslušná organizační složka státu jej zpeněžila a výnos zaslala na zvláštní účet (příslušné informační toky mezi soudem, organizační složkou státu a Ministerstvem spravedlnosti jsou řešeny v tomto zákoně a v ZMJS).

V tomto případě Ministerstvo spravedlnosti nevede žádné správní řízení, ani nerozhoduje o uspokojení konkrétních majetkových nároků oprávněných osob.

Podle navrženého § 297h ZMJS má předseda senátu povinnost informovat Ministerstvo spravedlnosti o tom, že v jiném členském státě existuje poškozený, který uplatnil svůj majetkový nárok, a zašle mu své pravomocné rozhodnutí, kterým byl uznán příkaz ke konfiskaci. Dále je vyrozumí o tom, na jaký účet má příslušnou část sdíleného majetku zaslat, a o dalších skutečnostech týkajících se majetkové trestní sankce významných z hlediska uspokojení nároků poškozených. Pokud řízení o nároku poškozeného v jiném státě dosud probíhá, Ministerstvo spravedlnosti vyčká, až obdrží od soudu informaci o tom, že již bylo skočeno. Pokud jsou informace neúplné nebo nedostatečné pro postup podle tohoto zákona, Ministerstvo spravedlnosti může požádat soud, aby požádal orgán jiného členského státu o jejich doplnění.

V případě, že byl majetkový nárok poškozenému přiznán, Ministerstvo spravedlnosti zašle do jiného členského státu peněžní částku získanou zpeněžením propadlého nebo zabraného majetku až do výše odpovídající výši majetkového nároku oprávněné osoby, který jí byl přiznán rozhodnutím jiného členského státu. Podle informací od jiného členského státu budou peněžní prostředky zaslány buď přímo poškozenému, nebo orgánu jiného členského státu.

Peněžní prostředky Ministerstvo spravedlnosti přepočte na měnu jiného členského státu podle kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou pro den, kdy byly peněžní prostředky připsány na zvláštní účet.

O zaslání peněžních prostředků nebo jejich části nebo o tom, že žádné peněžní prostředky získány nebyly, a o dalších skutečnostech důležitých z hlediska uspokojení nároku oprávněné osoby, zejména zda již byly výkonem majetkové trestní sankce získány všechny peněžní prostředky nebo jen jejich část, Ministerstvo spravedlnosti neprodleně vyrozumí příslušný

orgán jiného členského státu (který je v osvědčení o vydání příkazu ke konfiskaci uveden jako styčný pro tento účel, o čemž by měl Ministerstvo spravedlnosti informovat český soud). Informaci není povinno překládat do úředního jazyka jiného členského státu.

Vzhledem k tomu, že nařízení nijak neupravuje, jak má být postupováno v případě, že poškozený v mezidobí uspokojil svůj majetkový nárok v jiném členském státu jinak, navrhuje se ponechat další postup na dohodě mezi Ministerstvem spravedlnosti a příslušným orgánem jiného členského státu.

Pokud po zaslání peněžních prostředků pro účely uspokojení nároků poškozených v jiném členském státu zbývají na zvláštním účtu peněžní prostředky v částce převyšující 10 000 EUR, Ministerstvo spravedlnosti zašle jejich polovinu orgánu jiného členského státu příslušnému k jejich sdílení, pokud není dohodnuto jinak. Peněžní prostředky Ministerstvo spravedlnosti přepočte na eura podle kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou pro den, kdy byly peněžní prostředky připsány na zvláštní účet (viz navržený § 297l ZMJS). Je-li částka peněžních prostředků na zvláštním účtu rovna nebo nižší než 10 000 EUR, ponechá se celá na zvláštním účtu a nesdílí se.

Ohledně zbytku peněžních prostředků na zvláštním účtu se postupuje podle § 12 odst. 1 až 3.

K dílu 2 (§ 11c)

V tomto dílu jsou řešeny případy, kdy se v České republice vedlo trestní řízení o trestném činu, v jehož důsledku vznikl poškozenému majetkový nárok, a v tomto řízení byla uložena majetková trestní sankce.

Vzhledem k tomu, že dotčený majetek se nachází v jiném členském státu, soud zaslal příkaz ke konfiskaci do jiného členského státu za účelem uznání a výkonu. Jiný členský stát příkaz ke konfiskaci uznal a rozhodl o výkonu majetkové trestní sankce. Na základě tohoto rozhodnutí propadl nebo byl zabrán v jiném členském státu majetek.

Český soud má při zasílání příkazu ke konfiskaci povinnost uvést (v osvědčení), zda existuje poškozený, který uplatnil majetkový nárok. Taková informace je pro jiný členský stát důležitá z hlediska dalšího nakládání s propadlým či zabraným majetkem. Dále je soud povinen vyrozumět jiný členský stát, že sdílené peněžní prostředky podle článku 30 nařízení má zaslat v tomto případě Ministerstvu spravedlnosti na zvláštní účet a uvést, jak mají být peněžní prostředky označeny – tj. variabilním symbolem vygenerovaným pro označení daného trestního řízení v aplikaci VTS, aby byla platba identifikovatelná (k tomu srov. i odůvodnění k navrženému § 297l ZMJS).

Ministerstvo spravedlnosti má v § 11c odst. 1 nastavenou informační povinnost vůči soudu, který takovou informaci předá do jiného členského státu podle navrženého § 297k odst. 2 ZMJS. Jde o informace významné z hlediska dalšího nakládání se zkonfiskovaným majetkem v jiném členském státu.

Ministerstvo spravedlnosti v tomto případě vede klasické správní řízení podle zákona č. 59/2017 Sb., neboť poškozeným/oprávněným osobám vznikl majetkový nárok v důsledku trestného činu, o němž vedl trestní řízení český soud. Poškození tedy musejí splnit vymezení oprávněné osoby podle § 2 odst. 4 písm. a) až d) a podat si v zákonem stanovené lhůtě žádost o uspokojení majetkových nároků. Jedinou odlišností je, že v tomto případě Ministerstvo spravedlnosti přijímá peněžní prostředky na zvláštní účet od jiného členského státu. Nejsou-li peněžní prostředky zaslány v českých korunách, Ministerstvo spravedlnosti je přepočte na české koruny podle kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou pro den, kdy byly připsány na zvláštní účet.

Pokud byly uspokojeny všechny majetkové nároky oprávněných osob v plné výši a na zvláštním účtu zbývají peněžní prostředky, Ministerstvo spravedlnosti odečte 2 % pro Probační a mediační službu a zbytek odvede do státního rozpočtu.

K bodu 24 (§ 12 odst. 1)

Jde o legislativně technickou úpravu odkazu v návaznosti na doplnění nového písmene b) do § 7.

K bodu 25 (§ 12 odst. 4)

Pokud po postupu podle § 11a a 11b zbývají na zvláštním účtu peněžní prostředky v částce převyšující 10 000 EUR, Ministerstvo spravedlnosti zašle jejich polovinu orgánu jiného členského státu příslušnému k jejich sdílení, pokud není dohodnuto jinak. Peněžní prostředky Ministerstvo spravedlnosti přepočte na eura podle kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou ke dni, kdy byly peněžní prostředky připsány na zvláštní účet (viz navržený § 297l ZMJS). Je-li částka peněžních prostředků na zvláštním účtu rovna nebo nižší než 10 000 EUR, ponechá se celá na zvláštním účtu a nesdílí se.

Ohledně zbytku peněžních prostředků na zvláštním účtu se postupuje podle § 12 odst. 1 až 3.

K části sedmé – účinnost

Datum nabytí účinnosti návrhu je stanoveno shodně s datem uplynutí adaptační lhůty. U části druhé se navrhuje dřívější datum nabytí účinnosti vzhledem k potřebě urychleně odstranit stávající významné praktické obtíže, které činí organizačním složkám příslušným k výkonu majetkových trestních sankcí určení, zda uložená sankce spadá do režimu zákona č. 59/2017 Sb. či nikoli. Dřívější datum nabytí účinnosti se navrhuje stanovit také pro úpravu umožňující pozastavit nakládání s majetkem státu, který mu připadl na základě trestní sankce, pokud probíhá řízení o mimořádném oprávněm prostředku a pozastavení je nařízeno Nejvyšším soudem nebo předsedou senátu Nejvyššího soudu, spolu s pozastavením běhu lhůty, po jejímž uplynutí je věc pokládána za neprodejnou podle zákona č. 59/2017 Sb., neboť se též jedná o velmi potřebnou úpravu, jejíž absence v praxi vyvolává problémy. Stejně tak u části páté se s ohledem na naléhavost změn v ní obsažených, které mají mimo jiné bezprostřední pozitivní dopad na státní rozpočet, navrhuje dřívější datum nabytí účinnosti.

V Praze dne 6. ledna 2020

Předseda vlády:
Ing. Andrej Babiš, v.r.

Ministryně spravedlnosti:
Mgr. Marie Benešová, v.r.